

SLUŽBENE NOVINE

ZENIČKO - - DOBOJSKOG KANTONA

Godina XII - Broj 13

ZENICA, Četvrtak, 26.07.2007.

SKUPŠTINA

158.

Na osnovu člana 37. stav (1) tačka (f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, Skupština Zeničko-dobojskog kantona na 8. sjednici održanoj dana 27.06.2007. godine, donosi:

ZAKON O SOCIJALNOJ ZAŠTITI, ZAŠTITI CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITI PORODICE SA DJECOM

DIO PRVI – OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom bliže se uređuje: socijalna zaštita građana i njihovih porodica; korisnici prava iz socijalne zaštite i osnovna prava iz socijalne zaštite; uvjeti i postupak sticanja prava iz socijalne zaštite kao i iznosi novčanih i drugih davanja; osnivanje i rad ustanova socijalne zaštite; uvjeti, način i postupak ostvarivanja prava civilnih žrtava rata i članova njihovih porodica; uvjeti, način i postupak, organi i finansiranje prava porodice sa djecom; obilježavanje "Dječije nedjelje"; finansiranje prava iz socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom; nadzor nad provođenjem zakona, kaznene odredbe i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u Zeničko-dobojskom kantonu (u daljem tekstu: Kanton).

Član 2.

- (1) Ovaj zakon osigurava jednakost u pristupu i uživanju sadržanih prava.
- (2) Zakon zabranjuje bilo koji oblik diskriminacije, indirektno ili direktno, po bilo kojem osnovu kao što je rasa, spol, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, imovina, rođenje ili drugi status.
- (3) Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom je od interesa za Kanton, kojom se osigurava i ostvaruje pomoć za podmirenje osnovnih životnih potreba socijalno ugroženih, nespo-

sobnih i drugih lica, koje one same ili uz pomoć članova porodice ne mogu zadovoljiti, zbog nepovoljnih ličnih, ekonomskih, socijalnih i drugih okolnosti.

Član 3.

- (1) Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom obavljaju ustanove socijalne zaštite i općinska služba za upravu.
- (2) Ustanove socijalne zaštite imaju svojstvo pravnog lica.
- (3) Na osnivanje i rad ustanova socijalne zaštite primjenjuju se propisi o ustanovama, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (4) Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom mogu obavljati i humanitarne organizacije, udruženja, vjerske zajednice i organizacije koje one osnivaju, građanin pojedinac i strana fizička ili pravna lica.

Član 4.

- (1) Porodicu, u smislu ovog zakona, čini: bračni drug, odnosno vanbračni drug, dijete (bračno, vanbračno, usvojeno, pastorče i dijete bez roditelja uzeto na izdržavanje), otac, majka, očuh, maćeha, djed i nena-baba (po ocu i majci) i braća i sestre bračnih drugova.
- (2) Članovi porodice civilne žrtve rata, u smislu ovog zakona, su: bračni drug, djeca (rođena u braku ili van braka, usvojena i pastorčad) - članovi uže porodice, te roditelji i usvojioci, očuh i maćeha - članovi šire porodice.
- (3) Članom porodice u smislu stava (2) ovog člana, smatra se vanbračni drug koji s civilnom žrtvom rata ima djecu i s njom živi, odnosno, živio je do njene smrti u zajedničkom domaćinstvu, najmanje godinu dana.
- (4) Zajedničko domaćinstvo, u smislu ovog zakona, je ekonomska zajednica jedne ili više porodica u kojoj zajednički stiču i troše novčana i druga materijalna sredstva, stečena radom i korištenjem zajedničkih materijalnih dobara (zemljište, zgrade i drugo).

Član 5.

- (1) Djetetom, u smislu ovog zakona, smatra se lice do 18 godina života.

- (2) Izuzetno, djetetom u smislu ovog zakona, smatra se i lice koje radi ostvarivanja prava na dodatak na djecu i osiguravanja školarine ili stipendije za đake i studente, ima i više od 18, a manje od 27 godina života.

Član 6.

- (1) Pravo utvrđeno ovim zakonom ne mogu ostvarivati lica koja su osuđena pravosnažnom sudskom presudom za krivična djela protiv ustavnog poretka Bosne i Hercegovine, ustavnog poretka Federacije Bosne i Hercegovine i krivična djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava.
- (2) Pravo utvrđeno ovim zakonom ne može ostvarivati lice koje takvo pravo koristi po drugim propisima.
- (3) Pravo utvrđeno ovim zakonom ne može se prenositi na druga lica, niti se može nasljeđivati.

Član 7.

U postupku ostvarivanja prava i dužnosti utvrđenih ovim zakonom, primjenjuju se odredbe Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj: 2/98 i 48/99), ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 8.

Predškolske, školske i zdravstvene ustanove, policija, pravosudni i drugi državni organi, pravna i fizička lica koja su po posebnim zakonima određeni za brigu o porodici, djeci i drugim licima koja se ne mogu brinuti sama o sebi, radi zaštite njihovih interesa sarađuju sa ustanovama socijalne zaštite u okvirima svojih nadležnosti.

Član 9.

U slučajevima kada iznosi visine novčane pomoći, odnosno naknade u ovom zakonu nisu fiksno utvrđeni, osnovica za utvrđivanje novčanih i drugih materijalnih pomoći i naknada je prosječna neto plaća Kantona, ostvarena u prethodnoj godini, odnosno godini koja prethodi podnošenju zahtjeva (u daljem tekstu: prosječna plaća Kantona).

DIO DRUGI – SOCIJALNA ZAŠTITA

POGLAVLJE I. POJAM I KORISNICI SOCIJALNE ZAŠTITE

Član 10.

- (1) Socijalna zaštita u smislu ovog zakona je organizovana djelatnost u Federaciji, Kantonu i općini usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti građana i njihovih poro-

dica u stanju socijalne potrebe.

- (2) Socijalnom potrebom, u smislu stava (1) ovog člana, smatra se trajno ili privremeno stanje u kome se nalazi građanin ili porodica, prouzrokovano ratnim događajima, elementarnim nesrećama, općom ekonomskom krizom, psihofizičkim stanjem pojedinca ili drugih razloga, koji se ne mogu otkloniti bez pomoći drugog lica, odnosno pomoći društvene zajednice.
- (3) U skladu sa načelima humanizma, solidarnosti, građanskog morala, socijalna zaštita porodice i njenih članova i građana pojedinaca ostvaruje se otkrivanjem i umanjnjem, odnosno otklanjanjem posljedica i uzroka, koji dovode do stanja socijalne potrebe i sticanjem određenih prava iz socijalne zaštite.
- (4) Socijalna zaštita djeteta, u skladu sa odredbama Konvencije o pravima djeteta, ostvaruje se u najboljem interesu djeteta.

Član 11.

- (1) Korisnici socijalne zaštite, u smislu ovog zakona, su lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe i to:
- djeca bez roditeljskog staranja;
 - odgojno zanemarena djeca;
 - odgojno zapuštena djeca;
 - djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama;
 - lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom ili psihikom razvoju;
 - materijalno neosigurana i za rad nesposobna lica;
 - stara lica, bez porodičnog staranja;
 - lica sa društveno negativnim ponašanjem;
 - lica ovisna o psihoaktivnim supstancama;
 - lica i porodice u stanju socijalne potrebe, kojima je usljed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

- (2) Propisom općine može se proširiti krug korisnika socijalne zaštite iz stava (1) ovog člana u skladu sa programima, odnosno planovima razvoja socijalne zaštite, specifičnim prilikama i potrebama.

Član 12.

- (1) Dijete bez roditeljskog staranja, u smislu člana 11. stav (1) tačka a) ovog zakona, je dijete bez oba roditelja, nepoznatih roditelja, napušteno od roditelja, roditelja kojima je oduzeto roditeljsko staranje i roditelja spriječenih da vrše roditeljsku dužnost.
- (2) Odgojno zanemareno dijete, u smislu člana 11. stav (1) tačka b) ovog zakona, je dijete koje, zbog nedovoljnog nadzora i brige roditelja, te negativnog uticaja sredine, narušava opće prihvaćene norme ponašanja.
- (3) Odgojno zapušteno dijete, u smislu člana 11. stav (1)

tačka c) ovog zakona, je dijete koje svojim ponašanjem narušava opće prihvaćene norme i vrši prekršaje ili krivična djela.

- (4) Dijete, čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, u smislu člana 11. stav (1) tačka d) ovog zakona, je dijete, čiji roditelji zbog nesređenih porodičnih odnosa, materijalnih i drugih razloga nisu u mogućnosti da mu osiguraju normalne uvjete za pravilan odgoj, fizički i psihički razvoj.

Član 13.

Lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom i psihičkom razvoju, u smislu člana 11. stav (1) tačka e) ovog zakona, su djeca i odrasla lica, koja su:

- a) slijepa i slabovidna,
- b) gluha i nagluha,
- c) sa poremećajem u govoru i glasu,
- d) sa tjelesnim oštećenjima i trajnim smetnjama u fizičkom razvoju,
- e) sa smetnjama u psihičkom razvoju (lahkog, umjerenog, teškog i teškog stepena),
- f) sa kombiniranim smetnjama (višestruko ometena u razvoju).

Član 14.

Materijalno neosigurano i za rad nesposobno lice, u smislu člana 11. stav (1) tačka f) ovog zakona, je odraslo lice, koje nema prijeko potrebnih sredstava za izdržavanje, nesposobno je za rad i ne može osigurati sredstva za život po nekom drugom osnovu.

Član 15.

Starim licem bez porodičnog staranja, u smislu člana 11. stav (1) tačka g) ovog zakona, smatra se lice starije od 65 godina (muškarac), odnosno 60 godina (žena), koje nema članove porodice ni srodnike koji su po zakonu obavezni da ga izdržavaju, ili ako ih ima, ta lica nisu u mogućnosti da izvršavaju obavezu izdržavanja.

Član 16.

Lice sa društveno negativnim ponašanjem, u smislu člana 11. stav (1) tačka h) ovog zakona, je lice koje se odaje besposličarenju, skitnji, prosjačenju, prostituciji, alkoholizmu i drugim oblicima društveno negativnog ponašanja, a registrovano je kao lice sa društveno negativnim ponašanjem i kao takvo uključeno u tretman socijalne rehabilitacije.

Član 17.

Lice ovisno o psihoaktivnim supstancama, u smislu čla-

na 11. stav (1) tačka i) ovog zakona, je lice registrovano kao lice ovisno o psihoaktivnim supstancama u nadležnoj kantonalnoj ustanovi, a koje je uključeno u tretman socijalne rehabilitacije, resocijalizacije i reintegracije koji se bez društvene pomoći uspješno ne može okončati.

Član 18.

- (1) Lice, odnosno porodica u stanju socijalne potrebe, kojima je usljed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite, u smislu člana 11. stav (1) tačka j) ovog zakona, smatra se lice, odnosno porodica koja se nađe u stanju socijalne potrebe zbog pretrpljene prisilne migracije, repatrijacije, elementarne nepogode, smrti jednog ili više članova porodice, povratka sa liječenja, otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora ili izvršavanja odgojne mjere.
- (2) Licima i porodicama u stanju socijalne potrebe koji ispunjavaju uvjete za sticanje i ostvarivanje prava iz socijalne zaštite, iz člana 19. ovog zakona, obezbjeđuje se zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite, ukoliko nisu zdravstveno osigurani po drugom osnovu, kao i zadovoljavanje drugih potreba, u skladu sa mogućnostima Kantona, odnosno općine, a prema Uputstvu koje donosi ministar Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice (u daljem tekstu: Ministar).

POGLAVLJE II. PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE

Član 19.

Prava iz socijalne zaštite, u smislu ovog zakona su:

- a) novčana i druga materijalna pomoć;
- b) osposobljavanje za život i rad;
- c) smještaj u drugu porodicu;
- d) smještaj u ustanove socijalne zaštite;
- e) usluge socijalnog i drugog stručnog rada;
- f) kućna njega i pomoć u kući;
- g) vršenje starateljstva i nadzor.

Odjeljak A. Novčana i druga materijalna pomoć

Član 20.

Novčana i druga materijalna pomoć sastoji se od:

- a) stalne novčane pomoći;
- b) novčane naknade za pomoć i njegu od strane drugog lica;
- c) druge materijalne pomoći.

Član 21.

Pravo na stalnu novčanu pomoć imaju lica i porodice, pod sljedećim, uvjetima:

- a) da su nesposobni za rad, odnosno spriječeni u ostvarivanju prava na rad,
- b) da nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje,
- c) da nemaju članova porodice koji su po zakonu obavezni da ih izdržavaju ili ako ih imaju, da ta lica nisu u mogućnosti da izvršavaju obavezu izdržavanja.

Član 22.

Nesposobnim za rad, odnosno spriječenim u ostvarivanju prava na rad, u smislu ovog zakona, smatra se lice:

- a) potpuno nesposobno za samostalan rad i privređivanje,
- b) lice starije od 65 godina (muškarac), odnosno 60 godina (žena),
- c) žena za vrijeme trudnoće, porođaja i poslije porođaja, u skladu sa propisima o radu,
- d) roditelj, očuh, maćeha ili usvojilac koji se stara o jednom ili više djece do jedne godine života, a nema članova porodice ni srodnike koji su po zakonu obavezni da ga izdržavaju ili ako ih ima, da ta lica nisu u mogućnosti da izvršavaju obavezu izdržavanja,
- e) dijete do navršene 15 godine života, a ako je na redovnom školovanju do navršene 27 godine života,
- f) lice sa trajnim smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju,
- g) lice koje u porodici njeguje lice sa invaliditetom ili teško oboljelo lice, ukoliko je utvrđeno da je tom licu prijeko potrebna pomoć i njega od strane drugog lica.

Član 23.

- (1) Nalaz i mišljenje o nesposobnosti za rad lica iz člana 22. tačka a) ovog zakona u prvom i drugom stepenu daje Institut za medicinsko vještačenje Federacije BiH (u daljem tekstu: Institut).
- (2) Nalaz i mišljenje o sposobnosti i razvrstavanju djeteta ometenog u fizičkom ili psihičkom razvoju daje, u prvom stepenu stručna komisija za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanje djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju, koju obrazuje nadležni organ općine, a u drugom stepenu stručna komisija koju obrazuje Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo).
- (3) Dvije ili više općina mogu se sporazumjeti da zajednički obrazuju prvostepenu komisiju iz stava (2) ovog člana.
- (4) Pravilnik o otkrivanju, ocjenjivanju sposobnosti, razvrstavanju i evidenciji djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju donijet će Ministar.

Član 24.

- (1) Ukupan prihod domaćinstva čine prihodi koje članovi domaćinstva ostvaruju po osnovu:
 - a) plaća i drugih primanja iz radnog odnosa;
 - b) starosne, invalidske i porodične penzije;
 - c) poljoprivredne djelatnosti;
 - d) primanja po propisima o boračko-invalidskoj zaštiti i zaštiti civilnih žrtava rata;
 - e) prihoda ostvarenih po osnovu imovinskog prava;
 - f) prihoda ostvarenih po osnovu privredne, uslužne i druge djelatnosti;
 - g) dopunskog rada;
 - h) i drugih primanja.
- (2) Prihodom od poljoprivredne djelatnosti u smislu tačke (c) stava (1) ovog člana smatra se katastarski prihod iz prethodne godine, uvećan dva puta.
- (3) Prihodom u smislu stava (1) ovog člana ne smatraju se: novčane naknade po osnovu prava lica sa invaliditetom, dodatak na djecu, stipendije, krediti učenika i studenata, alimentacije i jednokratne pomoći.

Član 25.

- (1) Smatra se da lice nema dovoljno prihoda za izdržavanje ako ukupan prihod po članu domaćinstva mjesečno ne prelazi 10% od prosječne plaće Kantona.
- (2) Pravo na materijalnu pomoć, osim uvjeta propisanih ovim zakonom ne može ostvariti lice koje je vlasnik, odnosno posjednik nekretnina (kuće, stana i druge nekretnine) koja svojom veličinom prelazi potrebu domaćinstva, odnosno čijom bi se prodajom ili davanjem u zakup mogla ostvariti sredstva potrebna za izdržavanje, te bi se po osnovu te imovine izdržavanje moglo obezbjediti ugovorom o doživotnom izdržavanju, što u svakom konkretnom slučaju procjenjuje Centar za socijalni rad, odnosno nadležna općinska služba za upravu (u daljem tekstu: općinski prvostepeni organ).
- (3) Posjedovanje nekretnine (kuće ili stana) nije smetnja za ostvarivanje prava na materijalnu pomoć, pod uvjetom da veličina kuće ili stana ne prelazi 40 m² stambenog prostora za jednočlano domaćinstvo, odnosno dodatnih 5 m² za svakog sljedećeg člana.
- (4) Lica ili domaćinstva koja su ostvarila sredstva prodajom imovine ili su svoju imovinu darovala, nemaju pravo na materijalnu pomoć za vremenski period u kojem iznos pomoći odgovora visini cijene postignute prodajom, odnosno darovanjem imovine.
- (5) Prava na materijalnu pomoć ne mogu ostvariti domaćinstva u kojima je jedan od članova vlasnik preduzeća ili samostalne radnje ili ima registrovanu dopunsku djelatnost, odnosno domaćinstva u kojima su jedan ili više članova vlasnici ili posjednici automobila.

Član 26.

- (1) Obaveza izdržavanja između članova porodice utvrđuje se i primjenjuje u skladu sa odredbama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/05 i 41/05), (u daljem tekstu: Porodični zakon).
- (2) Smatra se da član porodice nije u mogućnosti da izvršava obavezu izdržavanja ukoliko mu prihodi po članu njegovog domaćinstva mjesečno ne prelaze iznos od 20% od prosječne plaće Kantona.

Član 27.

- (1) Visina stalne novčane pomoći iz člana 20. ovog zakona, utvrđuje se za jednočlano i dvočlano domaćinstvo u iznosu od 17% od prosječne plaće Kantona, koji se za svakog sljedećeg člana domaćinstva uvećava za 10% od ovog iznosa.
- (2) Utvrđena visina stalne novčane pomoći ne može biti veća od 23% od iznosa prosječne plaće Kantona.

Član 28.

- (1) Stalna novčana pomoć pripada samo jednom članu porodičnog domaćinstva, kao korisniku pomoći.
- (2) Kada više članova domaćinstva ispunjava uvjete za sticanje prava na stalnu novčanu pomoć, stalna novčana pomoć utvrđuje se u ime porodičnog domaćinstva onom članu domaćinstva koji ima najpovoljnije uvjete za sticanje ovog prava.

Član 29.

Općina može propisati i povoljnije uvjete za sticanje prava na novčanu i drugu materijalnu pomoć utvrđenu ovim zakonom, a u skladu sa svojim programima, odnosno planovima razvoja socijalne zaštite i svojim budžetskim mogućnostima.

Član 30.

- (1) Pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica (u daljem tekstu: novčana naknada) ostvaruju stara i nemoćna lica, pod uvjetom da im je zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju, prijeko potrebna pomoć i njega od strane drugog lica za zadovoljenje njihovih osnovnih životnih potreba.
- (2) Starim licem, u smislu ovog zakona, smatra se lice starije od 65. godina (muškarac), odnosno 60 godina (žena).
- (3) Potrebu za pomoć i njegu od strane drugog lica svojim nalazom, ocjenom i mišljenjem utvrđuje Kantonalni zavod za medicinu rada.

- (4) Pravilnik o postupku ocjenjivanja stanja osoba kojima je potrebna pomoć i njega od strane drugog lica, donijet će Ministar.
- (5) Lice sa invaliditetom i lice ometeno u fizičkom ili psihičkom razvoju, pravo iz stava (1) ovog člana, ostvaruje shodno Zakonu o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom («Službene novine Federacije BiH», broj: 36/99, 54/04 i 39/06), (u daljem tekstu: Federalni zakon).

Član 31.

Lice iz člana 30. stav (1) ostvaruje pravo na novčanu naknadu uz ispunjavanje i slijedećih uvjeta:

- a) Da lice nije smješteno u socijalno-medicinsku ili drugu ustanovu,
- b) Da prihod domaćinstva mjesečno ne prelazi 50% od prosječne plaće Kantona, bez obzira na broj članova domaćinstva,
- c) Da lice ne ostvaruje pravo na kućnu njegu i pomoć u kući,
- d) Da se ovo pravo ne može ostvariti po nekom drugom osnovu,
- e) Da lice ima prebivalište, odnosno boravište na području Kantona.

Član 32.

Visina novčane naknade utvrđuje se u iznosima kako slijedi:

- a) 30,00 KM za staro i nemoćno lice koje može uz upotrebu ortopedskih ili protetičkih pomagala da vrši pokrete tijela neophodne za samostalno zadovoljavanje osnovnih životnih potreba,
- b) 50,00 KM za staro i nemoćno lice koje ni uz korištenje ortopedskih ili protetičkih pomagala ne može da vrši pokrete tijela neophodne za samostalno zadovoljavanje osnovnih životnih potreba.

Član 33.

Druga materijalna pomoć, u smislu ovog zakona je privremena, jednokratna, druga novčana pomoć ili prirodno davanje materijalno neosiguranom licu ili porodici koja se nađe u stanju socijalne potrebe zbog: pretrpljene prisilne migracije, repatrijacije, smrti jednog ili više članova porodice, liječenja, odlaska i povratka sa liječenja, otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora, izvršavanja odgojne mjere, elementarne nepogode, iznenadnih nesretnih događaja u porodici i drugih okolnosti koje uzrokuju stanje socijalne potrebe.

Član 34.

Pravo na drugu materijalnu pomoć imaju lica i porodice pod sljedećim uvjetima:

- a) da nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje u smislu člana 25. ovog zakona,
- b) da nemaju članova porodice koji su po zakonu obavezni da ih izdržavaju ili ako ih imaju, da ta lica nisu u mogućnosti da izvršavaju obavezu izdržavanja.

Član 35.

- (1) Privremena novčana pomoć može se dodijeliti licu koje se nađe u stanju izuzetne socijalne potrebe, koja se ne može zadovoljiti jednokratnom novčanom pomoći.
- (2) Visina privremene novčane pomoći utvrđuje se u iznosu od 100,00 do 300,00 KM, a može se dodijeliti istom licu samo jedanput u toku kalendarske godine.
- (3) Odluku o dodjeli pomoći iz stava (2) ovog člana, donosi općinski prvostepeni organ.

Član 36.

- (1) Jednokratna novčana pomoć može se odobriti licu u stanju socijalne potrebe uzrokovane okolnostima navedenim u članu 33. ovog zakona.
- (2) Jednokratna novčana pomoć može se odobriti u iznosu do 200,00 KM, a istom licu se može odobriti najviše dva puta, u toku kalendarske godine.
- (3) Odluku o dodjeli jednokratne novčane pomoći donosi općinski prvostepeni organ.

Član 37.

- (1) Pravo na materijalnu pomoć u vidu naturalne pomoći mogu ostvariti lica i porodice koje se nađu u stanju socijalne potrebe, iz razloga navedenih u članu 33. ovog zakona.
- (2) Zavisno od mogućnosti Kantona, odnosno općine, pravo na pomoć iz stava (1) ovog člana, može se ostvariti, neovisno od već ostvarenog prava na stalnu, odnosno privremenu ili jednokratnu novčanu pomoć.

Član 38.

- (1) Porodica, korisnika stalne novčane pomoći, ima pravo na novčanu pomoć za potrebe snošenja troškova dženaze – sahrane – pokopa korisnika stalne novčane pomoći.
- (2) Visinu pomoći iz stava (1) ovog člana, kao i način realizacije, propisuje općina.

Odjeljak B. Pravo na osposobljavanje za život i rad**Član 39.**

- (1) Pravo na osposobljavanje za život i rad ostvaruje dijete ometeno u psiho-fizičkom razvoju do navršanih 15 godina života kroz osnovno obrazovanje i odgoj u ustanovama namijenjenim djeci sa smetnjama u psiho-fizičkom razvoju ili u posebnim odgojnim grupama u odgovarajućim ustanovama za osnovno obrazovanje.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, pravo na osposobljavanje za život i rad ostvaruje dijete do navršanih 18 godina života, ukoliko zbog psiho-fizičkih sposobnosti nije bilo u stanju završiti osposobljavanje za samostalan život i rad u predviđenom roku.

Član 40.

- (1) Dijete ometeno u psiho-fizičkom razvoju sa navršanih 15, odnosno 18 godina života, ostvaruje pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad u srednjoj školi u kojoj se ostvaruju stručni, posebno prilagođeni programi za obrazovanje djece sa smetnjama u fizičkom ili psihičkom razvoju, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - a) da postoji vjerovatnoća da se dijete s obzirom na prirodu uzroka i stepen preostale sposobnosti za rad, može primjenom ovog prava osposobiti za samostalan život i rad,
 - b) da je dijete završilo osnovno obrazovanje i odgoj u ustanovama namijenjenim djeci i odraslim licima sa smetnjama u psiho-fizičkom razvoju ili u posebnim odgojnim grupama u odgovarajućim ustanovama za osnovno obrazovanje,
 - c) da postoji vjerovatnoća da se osposobljavanje djeteta, s obzirom na psihičku razvijenost i druga lična svojstva, može postići u roku od najviše četiri godine.
- (2) Izuzetno, pravo na osposobljavanje za život i rad obezbjeđuje se i djetetu do navršene 21. godine života, odnosno i poslije navršene 21. godine života, ukoliko je to pravo uspostavljeno do navršene 21. godine života.

Član 41.

- (1) Utvrđivanje postojanja osnova za ostvarivanje prava na osposobljavanje za život i rad vrši stručna komisija iz člana 23. stav (2) ovog zakona.
- (2) Postupak za utvrđivanje činjenica iz stava (1) ovog člana, način rada stručne komisije, način ostvarivanja saradnje sa drugim učesnicima u postupku, ocjenjivanje radne sposobnosti, medicinska i druga dokumentacija potrebna za ocjenjivanje radne sposobnosti, sadržaj nalaza, ocjene i mišljenja, obrasci koji se upotrebljavaju i druga pitanja od značaja za ostvarivanje

ovih prava, regulisat će se pravilnikom koji donosi Ministar.

Član 42.

Lice, koje se radi osposobljavanja za samostalan život i rad upućuje izvan mjesta prebivališta, odnosno boravišta, ima pravo na:

- a) Pokriće troškova smještaja i prehrane, a povodom pohađanja osnovne i srednje škole i troškova internatskog smještaja u ili preko odgovarajućeg zavoda ili centra;
- b) Pokriće troškova smještaja i prehrane u drugoj porodici, a povodom pohađanja osnovne i srednje škole i obezbjeđenja porodičnog smještaja koji se ugovorno reguliše između općinskog prvostepenog organa i odgovarajuće porodice;
- c) Pokriće troškova prijevoza do obrazovne institucije u visini cijene mjesečne vozne karte za prijevoz autobusom u javnom saobraćaju, odnosno drugim razredom željeznice, ukoliko se ne nalazi na internatskom ili porodičnom smještaju.

Član 43.

- (1) U troškovima osposobljavanja za život i rad učestvuju roditelji, usvojitelji, staratelji i srodnici, ukoliko im mjesečni prihodi po članu domaćinstva prelaze 15% od prosječne plaće Kantona.
- (2) Lice, iz stava (1) ovog člana, učestvuje u snošenju dijela troškova smještaja, prehrane i prijevoza lica koje se osposobljava, i to u iznosu od 100% pripadajućeg dijela prihoda lica koje se osposobljava za život i rad.

Član 44.

Troškovi smještaja i prehrane lica iz člana 42. stav (1) tačka b) ovog zakona, ne mogu biti veći od 80% od troškova smještaja i prehrane u odgovarajućoj ustanovi internatskog tipa.

Odjeljak C. Smještaj u drugu porodicu

Član 45.

- (1) Smještaj u drugu porodicu može ostvariti dijete i odraslo lice, kojem je potrebna stalna briga i pomoć radi zadovoljavanja njegovih životnih potreba, a koje ne može ostvariti u krugu vlastite porodice ili na drugi način, pod uvjetima i na način utvrđen ovim i Federalnim zakonom.
- (2) Smještajem u drugu porodicu ne smatra se smještaj, odnosno zbrinjavanje i briga o djeci od strane članova

porodice, iz člana 4. stav (1) ovog zakona.

- (3) Preuzimanje potrebne stalne brige i pomoći o djeci od strane članova porodice iz člana 4. stav (1) ovog zakona, radi zadovoljavanja njihovih životnih potreba, koje ne mogu ostvariti u krugu vlastite porodice ili na drugi način, smatra se srodničkim porodičnim smještajem (u daljem tekstu: srodnički smještaj).

Član 46.

- (1) Pravo na smještaj u drugu porodicu imaju:
 - a) dijete iz člana 11. stav (1) tačka a) do d) ovog zakona, do povratka u vlastitu porodicu, odnosno do završetka redovnog školovanja, a najduže 12 mjeseci po završetku redovnog školovanja,
 - b) lica iz člana 11. stav (1) tačka e) do h), koja nisu u mogućnosti da se sama staraju o sebi, a usljed stambenih ili porodičnih prilika nemaju mogućnosti da im se zaštita osigura na drugi način,
 - c) žena iz člana 22. stav (1) tačka c) ovog zakona i samohrani roditelj do godinu dana života djeteta, ukoliko nema sredstva za izdržavanje ili kojem je, usljed neriješenog stambenog pitanja ili poremećaja porodičnih odnosa, potreban privremeni smještaj.
- (2) Djetetu iz stava (1) tačka a) ovog člana, po završetku redovnog školovanja, organ starateljstva je dužan osigurati zbrinjavanje na drugi način.
- (3) Samohranim roditeljem, u smislu stava (1) tačka c) ovog člana, smatra se roditelj koji nije u braku i ne živi u vanbračnoj zajednici, a sam izdržava svoje dijete.

Član 47.

Član porodice u kojoj je lice smješteno i koje preuzme brigu o tom licu (u daljem tekstu: hranitelj), mora biti duševno i tjelesno zdrav i imati stambene i druge uvjete potrebne za zaštitu, čuvanje, njegu, ishranu, učenje i zadovoljavanje drugih potreba i interesa tog lica.

Član 48.

Lice se ne može smjestiti u drugu porodicu:

- a) u kojoj je jednom od bračnih drugova oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost,
- b) u kojoj je jedan od bračnih drugova lišen roditeljskog staranja,
- c) u kojoj su poremećeni porodični odnosi,
- d) u kojoj su neki članovi lica sa društveno negativnim ponašanjem,
- e) u kojoj bi, zbog bolesti nekog člana porodice, bilo ugroženo zdravlje smještenog lica.

Član 49.

- (1) Za smještaj djeteta u drugu porodicu potrebna je pismena saglasnost roditelja, odnosno usvojitelja ili staratelja, a mišljenje djeteta uzeće se u obzir u skladu sa njegovim uzrastom i zrelosti.
- (2) Saglasnost roditelja nije potrebna, ako su roditelji sa društveno negativnim ponašanjem, ili su kroz duži period grubo zanemarili svoje roditeljske obaveze ili ako su roditelji lišeni roditeljskog staranja.

Član 50.

- (1) Porodica u kojoj je dijete smješteno, ne može preduzimati, bez saglasnosti roditelja, usvojitelja ili organa starateljstva, važnije mjere u pogledu ličnosti djeteta, a naročito predati ga nekom drugom licu na čuvanje i njegu, prekinuti školovanje, promijeniti vrstu škole, odlučiti o izboru ili obavljanju zanimanja i zaključivanja ugovora o radu, u smislu propisa o radu.
- (2) Saglasnost roditelja sa društveno negativnim ponašanjem, roditelja koji su kroz duži period zanemarili svoje roditeljske obaveze i roditelja lišenih roditeljskog staranja, nije potrebna za radnje, utvrđene stavom (1) ovog člana.

Član 51.

- (1) Smještaj u drugu porodicu prestaje:
 - a) sporazumom ugovornih strana,
 - b) istekom ugovora,
 - c) raskidom ugovora,
 - d) otkazom ugovora,
 - e) punoljetstvom djeteta,
 - f) usvojenjem djeteta,
 - g) smrću lica koje je zaključilo ugovor,
 - h) smrću lica na smještaju.
- (2) Izuzetno, smještaj u drugu porodicu može se produžiti i nakon punoljetstva djeteta do završetka redovnog školovanja, a najkasnije do navršene 27. godine života, ukoliko općinski prvostepeni organ smatra takvo produženje opravdanim.

Član 52.

- (1) Hranitelj ima pravo na naknadu za smještaj.
- (2) Visina naknade iz stava (1) ovog člana iznosi:
 - a) 30% od prosječne plaće Kantona, za smještaj djece i odraslih lica;
 - b) 40% od prosječne plaće Kantona, za smještaj djece i odraslih lica sa psiho-fizičkim poremećajima i smetnjama.
- (3) Naknada iz stava (1) ovog člana, ne smatra se plaćom niti drugim prihodom koji podliježe plaćanju poreza.

- (4) U slučaju srodnickog smještaja, srodniku kao prihvatitelju, odnosno hranitelju, pripada pravo na novčanu pomoć u iznosu od 22%, od prosječne plaće Kantona, po svakom djetetu mjesečno, a koja se usklađuje jednom godišnje.

Član 53.

- (1) Na osnovu rješenja o određivanju smještaja u drugu porodicu općinski prvostepeni organ zaključuje pismeni ugovor o smještaju sa hraniteljem.
- (2) Ugovorom iz stava (1) ovog člana, uređuju se međusobni odnosi između općinskog prvostepenog organa i hranitelja, a naročito: uvjeti i rok otkazivanja ugovora, visina, način isplate naknade za smještaj lica, obaveza isplate naknade i druga pitanja od značaja za korisnika ovog oblika zaštite.

Član 54.

- (1) Troškove smještaja u drugu porodicu snosi lice koje se smješta u drugu porodicu, roditelj, usvojitelj, staratelj ili srodnik koji je dužan da izdržava to lice, ili drugo pravno ili fizičko lice koje je preuzelo obavezu snošenja troškova smještaja.
- (2) Troškove smještaja snose ili u njihovom snošenju učestvuju: lice koje se smješta, roditelji, usvojitelji, staratelji ili srodnici, koji su shodno zakonu dužni izdržavati to lice, ukoliko im mjesečni prihodi po članu domaćinstva prelaze 15% od prosječne plaće Kantona.
- (3) Lice iz stava (2) ovog člana snosi troškove smještaja u visini od 100% pripadajućeg dijela prihoda lica koje se smješta u drugu porodicu.
- (4) Ukoliko sredstva iz stava (2) ovog člana nisu dovoljna za izmirenje troškova smještaja, razliku do punog iznosa cijene smještaja snosi Kanton.

Odjeljak D. Smještaj u ustanovu socijalne zaštite**Član 55.**

- (1) Smještaj u ustanovu socijalne zaštite (u daljem tekstu: Ustanova) može ostvariti dijete i odraslo lice kojem je potrebna stalna briga i pomoć u zadovoljavanju njihovih životnih potreba, a ne može ih ostvariti u vlastitoj porodici ili drugoj porodici ili na drugi način, a pod uvjetima i na način predviđen ovim i Federalnim zakonom.
- (2) Smještaj u Ustanovu može ostvariti i lice ovisno o psihoaktivnim supstancama pod uvjetima:
 - a) da je registrovano kao ovisnik o psihoaktivnim supstancama;
 - b) da se dobrovoljno uključilo u tretman socijalne rehabilitacije, resocijalizacije i reintegracije;

- c) da u potpunosti saraduje u trajanju tretmana;
- d) da se nalazi u stanju socijalne potrebe;
- e) da ima preporuku za smještaj u Ustanovu, odnosno odgovarajuću organizaciju, od kantonalne ustanove za borbu protiv bolesti ovisnosti u kojoj je registrovano, ovjerenu od stručnog tima takve ustanove (socijalni radnik, psihijatar i psiholog).

Član 56.

- (1) Troškove smještaja u Ustanovu snosi ili u njihovom snošenju učestvuju fizičko i pravno lice, na način propisan članom 54. ovog zakona.
- (2) Sredstva od učešća fizičkog lica u snošenju dijela troškova smještaja u Ustanovi, uplaćuju se na račun Ustanove koja je dužna prilikom naplate svojih usluga u računu prikazati učešće tog lica.

Član 57.

- (1) Međusobni odnosi Ministarstva i Ustanova regulišu se ugovorom, sa svakom Ustanovom posebno.
- (2) Ugovorom se reguliše način plaćanja usluga, pitanja od značaja za zaštitu štitenika, obaveza Ustanove prema Ministarstvu, općinskom prvostepenom organu i druga pitanja od značaja za zaštitu štitenika.

Član 58.

- (1) Odraslo lice, čiji prihodi i novčana sredstva nisu dovoljni za snošenje troškova smještaja, dužno je u svrhu plaćanja iskoristiti svoju imovinu, koja ne služi članovima njegove porodice za podmirenje osnovnih stambenih i drugih osnovnih životnih potreba, o čemu se zaključuje ugovor između korisnika ili roditelja, staratelja, odnosno srodnika koji je u skladu sa zakonom dužan da ga izdržava, općinskog prvostepenog organa i Ustanove.
- (2) Odraslo lice smješteno u Ustanovu, dužno je plaćati cijenu smještaja svim svojim приходima i novčanim sredstvima.
- (3) Ako sredstva, iz stava (1) i (2) ovog člana, nisu dovoljna za plaćanje smještaja, razlika između cijene smještaja i tih sredstava tereti sredstva Kantona.
- (4) Pri utvrđivanju prihoda, iz stava (1) i (2) ovog člana, iznos prihoda umanjuje se za obavezu korisnika za izdržavanje nekog od članova porodice i za iznos namijenjen ličnim potrebama korisnika smještaja.

Član 59.

- (1) Ugovorom, iz člana 58. stav (1), utvrdit će se da, ukoliko korisnik koji je vlasnik pokretne ili nepokretne imovine, nije u mogućnosti da plaća troškove smještaja, ili lica, koja su po zakonu obavezna da ga izdržavaju,

odbiju da plaćaju troškove smještaja ili ne uplaćuju ugovorenu cijenu smještaja, općinski prvostepeni organ može troškove namiriti iz njegove imovine, koju može izdati u zakup, prodati ili na drugi način staviti u promet.

- (2) Saglasnost na ugovor, iz stava (1) ovog člana, daje Ministarstvo.

Član 60.

- (1) U slučaju smještaja u Ustanovu lica koje nema članova porodice, ni srodnike koje je dužan izdržavati, odnosno koji su njega dužni izdržavati, način ustupanja imovine općinskom prvostepenom organu regulisat će se ugovorom.
- (2) Lice koje se smješta i općinski prvostepeni organ, ugovorno regulišu odnose iz stava (1) ovog člana.

Član 61.

- (1) Ako se radi o korisniku penzije smještenom u Ustanovu, koji nema obaveze izdržavanja članova užeg porodičnog domaćinstva, sredstva penzije se uplaćuju na račun Ustanove u koju je lice smješteno.
- (2) Licu iz stava (1) ovog člana, na ime zadovoljavanja ličnih potreba, mjesečno pripada 20% iznosa od penzije.
- (3) Ustanova je dužna prilikom naplate svojih usluga u računu prikazati učešće lica iz stava (1) ovog člana.

Odjeljak E. Usluge socijalnog i drugog stručnog rada

Član 62.

- (1) Socijalni rad, u smislu ovog zakona, je stručna i znanstveno utemeljena djelatnost na preduzimanju mjera i akcija u cilju preventivnog djelovanja, tj. sprečavanja pojava socijalnih problema u lokalnoj zajednici, grupi i kod pojedinca, kao i rješavanje stanja socijalne potrebe pojedinca, grupe i zajednice, uz njihovo puno angažovanje, kada im je pomoć potrebna.
- (2) Drugi stručni rad je stručna i znanstveno utemeljena aktivnost, odnosno, rad koji je u funkciji i od značaja za ostvarivanje ukupnih rezultata i kvaliteta socijalnog rada.

Član 63.

Zadacima socijalnog rada, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- a) istraživanje socijalnih problema i pojava;
- b) planiranje širih i sveobuhvatnih mjera;
- c) iniciranje programa mjera za pojedine akcije;
- d) razvijanje preventivnog rada u cilju smanjenja potreba za pružanjem neposredne pomoći;

- e) koordinacija i saradnja u rješavanju socijalnih problema;
- f) pružanje pomoći grupama i pojedincima, kada nisu u stanju da sami riješe svoje probleme.

Član 64.

- (1) Socijalni i drugi stručni rad, u smislu ovog zakona, zasniva se na principima socijalnog rada koji podrazumijevaju osnovne zahtjeve, smjernice, odnosno obavezna načela, kojima se rukovode Ustanove i općinski prvostepeni organi u postupku davanja usluga socijalnog i drugog stručnog rada.
- (2) Osnovni principi socijalnog i drugog stručnog rada, iz stava (1) ovog zakona, su:
 - a) princip naučnosti;
 - b) princip sveobuhvatnosti, odnosno svestranosti;
 - c) princip jedinstva i akcije;
 - d) princip realnosti;
 - e) princip blagovremenosti;
 - f) princip poštivanja ličnosti i dostojanstva klijenta;
 - g) princip pomoći do samopomoći;
 - h) princip čuvanja profesionalne tajne;
 - i) princip jedinstva individualnog, grupnog i rada u zajednici i
 - j) princip individualnog pristupanja klijentu u rješavanju stanja socijalne potrebe.

Član 65.

- (1) Socijalni radnici i drugi stručni zaposlenici, obavezni su svoj rad obavljati u skladu sa zadacima, principima i metodama socijalnog rada i etikom svoje struke, uz poštivanje privatnosti korisnika usluga, njegovog dostojanstva i nepovredivosti njegovog ličnog i porodičnog života.
- (2) Stručni zaposlenici, iz stava (1) ovog člana, obavezni su čuvati, kao profesionalnu tajnu, sve što saznaju o ličnom i porodičnom životu korisnika.
- (3) Na čuvanje profesionalne tajne, obavezni su socijalni i drugi stručni zaposlenici svih Ustanova socijalne zaštite i nadležnih općinskih službi.
- (4) Socijalni radnici i drugi stručni zaposlenici Ustanova i nadležnih općinskih službi, svoj službeni status, identitet i ovlaštenje dokazuju iskaznicom. Sadržaj i formu iskaznice, propisuje Ministar.
- (5) Povreda čuvanja profesionalne tajne predstavlja težu povredu obaveza iz radnog odnosa.

Član 66.

- (1) Pravo na usluge socijalnog i drugog stručnog rada mogu ostvariti pojedinci, porodice i društvene grupe, neovisno od materijalnih mogućnosti i korištenja nekog

od oblika socijalne zaštite, radi zaštite njihovih prava i interesa i sprečavanja pojava i ublažavanja posljedica socijalnih problema.

- (2) Uslugama socijalnog i drugog stručnog rada, u smislu ovog zakona, smatra se savjetodavni rad koji obavljaju Ustanove u rješavanju porodičnih i bračnih problema, te mjere i akcije u saradnji sa mjesnim zajednicama i drugim organima na suzbijanju i sprečavanju društveno neprihvatljivog ponašanja djece i ostalih pojedinaca, porodica i društvenih grupa.

Odjeljak F. Kućna njega i pomoć u kući

Član 67.

- (1) Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući ostvaruje lice potpuno nesposobno za samostalan rad i privređivanje, lice starije od 65 godina (muškarac), odnosno 60 godina (žena) i lice sa trajnim smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju, koje nije u stanju da se samo stara o sebi, pod uvjetima da to lice:
 - a) ne ostvaruje pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica shodno ovom i Federalnom zakonu,
 - b) nema mogućnosti da mu kućnu njegu i pomoć u kući osiguraju roditelji, bračni drug i djeca,
 - c) nema mogućnost da mu se kućna njega i pomoć u kući osigura na osnovu ugovora o doživotnom izdržavanju i
 - d) čiji prihod po članu domaćinstva ne prelazi iznos 40% od prosječne plaće Kantona.
- (2) Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući, pod uvjetima iz stava (1) ovog člana, ima i lice kojem je zbog privremenih promjena u zdravstvenom stanju ili tjelesnog oštećenja, neophodno potrebna kućna njega i pomoć u kući, zbog nemogućnosti vlastitog staranja o sebi.

Član 68.

Kućna njega i pomoć u kući obuhvata:

- a) organizovanje prehrane (nabavka i dostava gotovih obroka u kuću, odnosno nabavka živežnih namirnica, pomoć u pripremi obroka, pranje posuđa i dr.),
- b) obavljanje kućnih poslova (pospremanje stana, donošenje vode, ogrjeva i slično, organizovanje pranja i peglanja rublja, nabavka lijekova i drugih potrepština),
- c) održavanje lične higijene (pomoć u oblačenju i svlačenju, u kupanju i obavljanju drugih higijenskih potreba),
- d) zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba.

Član 69.

- (1) Kućnu njegu i pomoć u kući obezbjeđuje općinski prvostepeni organ, angažovanjem odgovarajuće nevladine organizacije, koja ispunjava uvjete propisane zakonom.
- (2) Sa odgovarajućom nevladinom organizacijom koja neposredno pruža usluge kućne njege i pomoći u kući, ima tradiciju, posjeduje kapacitete i raspolaže sa potrebnom infrastrukturom, općinski prvostepeni organ zaključuje ugovor kojim se preciziraju obim usluga, visina naknade i druga prava i obaveze.

Odjeljak G. Vršenje starateljstva i nadzora**Član 70.**

- (1) Starateljstvo je, u smislu Porodičnog i ovog zakona, oblik zaštite maloljetnih osoba bez roditeljskog staranja i punoljetnih lica koja nisu sposobna, ili koja nisu u mogućnosti starati se o sebi, svojim pravima, interesima i obavezama.
- (2) Poslove starateljstva vrši općinski prvostepeni organ, putem imenovanog staratelja ili neposredno, ako to zahtijeva interes šticećenika i okolnosti slučaja, preko stručnog lica zaposlenog u organu starateljstva.
- (3) Ako se sredstva za isplatu naknade za rad staratelja ne mogu osigurati iz sredstava navedenih u članu 174. stav (2) Porodičnog zakona, njihova će se isplata vršiti u skladu sa pravilnikom koji će donijeti Ministar.

Član 71.

- (1) Nadzor nad ostvarivanjem roditeljskog staranja, u smislu Porodičnog i ovog zakona, općinski prvostepeni organ određuje kada su roditelji zanemarili staranje o zdravlju i odgoju djeteta ili kada je roditeljima potrebna pomoć u odgoju djeteta.
- (2) U odluci o nadzoru, općinski prvostepeni organ utvrdit će program nadzora i odrediti lice koje će pratiti razvoj djeteta, kontrolisati postupke roditelja, podnositi periodične izvještaje općinskom prvostepenom organu i poduzimati druge mjere u interesu djeteta.
- (3) Lice iz stava (2) ovog člana, ima pravo na naknadu opravdanih troškova i mjesečnu naknadu, u skladu sa Pravilnikom o visini i načinu isplate opravdanih troškova i mjesečne naknade, licu koje vrši nadzor nad ostvarivanjem roditeljskog staranja, koji je donio federalni ministar rada i socijalne politike („Službene novine Federacije BiH“, broj: 18/06).
- (4) Naknada, iz stava (3) ovog člana, pada na teret općinskog prvostepenog organa.

Član 72.

Propisom općine može se proširiti krug korisnika i prava iz socijalne zaštite utvrđenih ovim zakonom, u skladu sa programima odnosno sa planovima razvoja socijalne zaštite, specifičnim prilikama i potrebama, a shodno mogućnostima općine.

POGLAVLJE III. OSNIVANJE I RAD USTANOVA SOCIJALNE ZAŠTITE**Član 73.**

- (1) Ustanove pružaju usluge kojima se u cjelini ili djelimično zadovoljavaju socijalne i druge potrebe korisnika socijalne zaštite.
- (2) Ustanove se osnivaju radi zbrinjavanja određenih kategorija korisnika socijalne zaštite i obavljanja stručnih i drugih poslova socijalne zaštite.
- (3) Rad ustanova je javan.
- (4) Javnost se može isključiti u pojedinim postupcima, kada je to utvrđeno propisima o porodičnim odnosima i o krivičnom postupku.
- (5) Ustanove se osnivaju kao:
 - a) centar za socijalni rad,
 - b) ustanova za djecu, i to:
 - 1) za djecu bez roditeljskog staranja,
 - 2) za odgojno zanemarenu i zapuštenu djecu,
 - 3) za djecu ometenu u fizičkom ili psihičkom razvoju – djeca sa posebnim potrebama,
 - c) ustanova za odrasla i stara lica,
 - d) ustanova za socijalno - zdravstveno zbrinjavanje invalidnih i drugih lica,
 - e) ustanova za dnevni boravak korisnika socijalne zaštite,
 - f) druge ustanove zavisno od potreba i mogućnosti općina i Kantona.

Član 74.

- (1) Kantonalne, odnosno općinske Ustanove, u skladu sa ovim i Federalnim zakonom, osniva Kanton, odnosno općina, kao javnu Ustanovu.
- (2) Javna Ustanova ima svojstvo pravnog lica.
- (3) Ustanovu osniva domaće i strano pravno i fizičko lice.
- (4) Ustanove se osnivaju radi:
 - a) obavljanja stručnih i drugih poslova socijalne zaštite,
 - b) zbrinjavanja određenih kategorija korisnika socijalne zaštite,
 - c) proučavanja pojava i problema u oblasti socijalne zaštite.
- (5) Pravilnik o općim, tehničkim i stručnim uvjetima za osnivanje i rad Ustanova, donijet će Ministar.

Član 75.

- (1) Ministar, odnosno općinski načelnik (u daljem tekstu: Načelnik) donosi rješenje o ispunjavanju uvjeta za početak obavljanja djelatnosti Ustanove.
- (2) Kada utvrdi da Ustanova ne ispunjava zakonom propisane uvjete za obavljanje djelatnosti, Ministar, odnosno Načelnik će odrediti rok u kome je Ustanova dužna otkloniti nedostatke.

Član 76.

Ustanova prestaje sa radom u slučajevima utvrđenim općim propisima o ustanovama.

Član 77.

- (1) Ustanove su dužne na propisan način voditi evidenciju o korisnicima i pruženim uslugama i o tome dostavljati izvještaje Ministarstvu.
- (2) Ministar propisuje evidencije iz stava (1) ovog člana.

Član 78.

- (1) Ministarstvo vodi evidenciju o Ustanovama koje obavljaju djelatnost socijalne zaštite.
- (2) Ministar propisuje evidenciju iz stava (1) ovog člana.

Odjeljak A. Centar za socijalni rad**Član 79.**

- (1) Centar za socijalni rad (u daljem tekstu: Centar) je javna ustanova.
- (2) Centar osniva općina radi obavljanja poslova neposredne socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom utvrđenih ovim i Federalnim zakonom, kao i radi obavljanja drugih poslova utvrđenih zakonom, drugim propisima i općim aktima.
- (3) Centar se može osnovati ako zadovoljava kadrovske, odnosno stručne normative kao i minimum smještajnih uvjeta, a što će propisati Ministar.

Član 80.

- (1) Centar na osnovu javnih ovlaštenja:
 - a) daje podatke o porodičnim prilikama, te mišljenja i prijedloge o sudskim postupcima koji se odnose na porodično - pravnu i krivično - pravnu zaštitu,
 - b) sudjeluje kao stranka ili umještač pred sudom i drugim državnim organima, kad se radi o zaštiti ličnih interesa djece i drugih članova porodice, koji se ne mogu brinuti sami o sebi, ni o svojim pravima i interesima,

- c) obavlja nadzor nad porodicama koje su primile na smještaj djecu i odrasla lica.
- (2) Centar može obavljati i poslove zbrinjavanja djece odbjeglije iz porodice i Ustanove, poslove dnevnog zbrinjavanja djece sa posebnim potrebama, provoditi odgojne mjere nad djecom sa poremećajima u ponašanju, izvan vlastite porodice i sa boravkom u porodici, te pružati pomoć i njegu u kući.
- (3) Centar obavlja i druge stručne poslove:
 - a) potiče, organizuje i provodi aktivnosti sa svrhom sprečavanja i suzbijanja socijalnih, porodičnih i ličnih problema,
 - b) prati i proučava probleme iz oblasti socijalne zaštite i vodi stručno analitičke poslove;
 - c) potiče i razvija samopomoć, dobrosusjedsku pomoć, dobrovoljni socijalni rad, dobrotvorne i druge djelatnosti;
 - d) obavlja poslove savjetovališta za probleme braka i porodice, odgoja djece, usvojenja, sudjeluje u aktivnostima od značaja za prevenciju i suzbijanje ovisnosti o alkoholu, drogama, drugim opojnim sredstvima i drugim socijalno patološkim pojavama;
 - e) preduzima mjere od značaja za unaprjeđenje politike socijalne zaštite;
 - f) predlaže, potiče i usklađuje druge aktivnosti u području socijalne zaštite na lokalnom nivou;
 - g) podstiče i organizuje aktivnosti od preventivnog značaja za oblast socijalne zaštite;
 - h) neposredno pruža usluge socijalnog rada;
 - i) obavlja poslove u oblasti porodične zaštite, zaštite civilnih žrtava rata, zaštite porodice sa djecom, zaštite odgojno zanemarene djece, te učestvuje u izvršavanju odgojnih mjera i mjera zaštitnog nadzora;
 - j) pruža savjetodavne usluge i stručnu pomoć pojedincu, porodici i grupama građana;
 - k) saraduje sa građanima, mjesnim zajednicama, državnim organima i ustanovama, pravnim licima, udruženjima građana, pravosudnim organima, policijskim upravama i drugim organima, koji mogu doprinijeti unaprjeđivanju kvaliteta socijalnog rada i socijalne zaštite;
 - l) vodi propisanu evidenciju i prikuplja dokumentaciju o korisnicima socijalne zaštite, oblicima i uslugama socijalne zaštite, korisnicima civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom i vodi stručno-analitičke poslove i dostavlja podatke Ministarstvu,
 - m) obavlja poslove i ima ovlaštenja organa starateljstva, utvrđena Porodičnim zakonom i drugim zakonima i propisima;
 - n) razvija i unaprjeđuje saradnju sa lokalnom zajednicom;
 - o) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom, aktima osnivača, Kantona i samog Centra.

Član 81.

- (1) Centar se osniva za područje općine, a može se osnovati za područje dvije ili više općina.
- (2) Centar za područje općine osniva općina, a Centar za dvije ili više općina osnivaju zajedno općine koje osnivaju centar.
- (3) Centar osnovan za područje dvije ili više općina, može organizovati rad po organizacionim jedinicama u svakoj općini za koju je isti osnovan.

Član 82.

Centar može da obavlja i djelatnost disciplinskog centra za vaspitno zapuštenu djecu, prihvatne stanice za djecu, dijagnostičko-opservacionog centra za vaspitno zanemarenu i zapuštenu djecu, prihvatilišta za odrasla lica, Centra za pružanje njege i pomoći u kući i druge djelatnosti, ukoliko na području za koje je Centar osnovan, ne postoji Ustanova za obavljanje tih djelatnosti.

Odjeljak B. Ustanove za djecu bez roditeljskog staranja, odgojno zanemarenu i djecu čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama**Član 83.**

- (1) Ustanova za djecu bez roditeljskog staranja, odgojno zanemarenu i djecu čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama (u daljem tekstu: Ustanova za djecu) pruža usluge socijalnog zbrinjavanja, odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite djece bez roditeljskog staranja, djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama i odgojno zanemarene djece (u daljem tekstu: šticenici).
- (2) Ustanova za djecu prima na smještaj i zaštitu šticenike iz stava (1) ovog člana do 18 godina, izuzetno iznad 18, a najduže do navršanja 27 godina života, ukoliko je potrebno šticeniku obezbijediti završetak školovanja, srednjeg i fakultetskog obrazovanja, a na prijedlog općinskog prvostepenog organa.
- (3) Ustanova za djecu je dužna pružiti organizovanu i individualnu stručnu pomoć za uspješno savlađivanje programa odgoja i obrazovanja šticenika.

Član 84.

- (1) U okviru svoga rada Ustanova za djecu može, uz prethodnu saglasnost Ministarstva, organizovati prihvatilište za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke, ukoliko nema sredstava za izdržavanje ili kojoj je, usljed neriješenog stambenog pitanja ili poremećenih porodičnih odnosa potreban privremeni smještaj, sa djetetom do 12 mjeseci starosti.
- (2) Ustanova za djecu, uz prethodnu saglasnost Ministar-

stva, može organizovati i dnevni boravak djece sa i bez posebnih potreba, u skladu sa osnivačkim aktima Ustanove za djecu.

- (3) Prihvat samohranih nezaposlenih trudnica i samohranih nezaposlenih majki sa djetetom do 12 mjeseci starosti, odnosno dnevni boravak djece sa i bez posebnih potreba, vrši se na prijedlog općinskog prvostepenog organa, a uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Član 85.

Ustanova za djecu može, uz prethodnu saglasnost osnivača i Ministarstva, da dopuni svoju djelatnost proširenjem pružanja svojih usluga socijalnog karaktera.

Odjeljak C. Ustanova za djecu sa posebnim potrebama**Član 86.**

Ustanova za djecu sa posebnim potrebama pruža usluge od ukupnog značaja za dnevni boravak i zbrinjavanje djece sa posebnim potrebama, u smislu podsticaja socijalizacije, samozastupanja, zadovoljavanja osnovnih životnih potreba za druženjem, usmjeravanja pomoći djece jednih prema drugima, te posvećuje pažnju u radu sa roditeljima.

Član 87.

Ustanova za djecu iz člana 86. ovog zakona može se organizovati kao samostalna ustanova ili organizaciona jedinica u okviru ustanova socijalne zaštite i obrazovnih javnih ustanova.

Odjeljak D. Ustanova za odrasla i stara lica**Član 88.**

Ustanova za zaštitu odraslih i starih lica (u daljem tekstu: Ustanova za stara lica) pruža usluge socijalnog zbrinjavanja, odnosno organizovanog smještaja, prehrane, socijalnog rada, zdravstvene zaštite, pomoći i njege, odmora i rekreacije odraslih i starih lica, a kojima je potrebna stalna briga i pomoć u zadovoljavanju njihovih životnih potreba, a ne mogu ih ostvariti u vlastitoj ili drugoj porodici, odnosno na drugi način.

Član 89.

U okviru svoga rada Ustanova za stara lica može uz prethodnu saglasnost Ministarstva organizovati i dnevni boravak starih i odraslih lica, službu kućne njege i pomoći u kući, savjetovanište za stara lica i prihvatilište za odrasla i stara lica u skladu sa osnivačkim aktima Ustanove za stara lica.

Član 90.

Organizacija rada Ustanova utvrđuje se Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.

**POGLAVLJE IV. UDRUŽENJA LICA SA
INVALIDITETOM****Član 91.**

- (1) U cilju ostvarivanja boljeg položaja i zaštite lica sa invaliditetom i zadovoljavanja njihovih potreba, ovisno od vrste i stepena invalidnosti, mogu se osnovati udruženja lica sa invaliditetom (u daljem tekstu: Udruženje).
- (2) Udruženja osnivaju, saglasno Zakonu o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 45/02), lica sa invaliditetom.

Član 92.

Osnovne programske aktivnosti i ciljevi Udruženja iz člana 91. ovog zakona su:

- a) okupljanje i pružanje pomoći licima sa invaliditetom i licima sa posebnim potrebama;
- b) pružanje pomoći članovima udruženja: u rehabilitaciji i resocijalizaciji, u potencijalnom zapošljavanju, odnosno podsticaju zapošljavanja, dodatnim vidovima obrazovanja, odnosno dokvalifikacije i prekvalifikacije, zadovoljavanju kulturnih potreba, informisanju, obezbjeđivanju tehničkih pomagala, rješavanju statusnih pitanja;
- c) okupljanje, pružanje pomoći i provođenje programskih aktivnosti socijalnog karaktera od značaja za oblasti iz domena ovog zakona.

Član 93.

Sredstva za finansiranje rada udruženja obezbjeđuju se iz:

- a) članarina,
- b) donacija,
- c) legata,
- d) drugih izvora u skladu sa propisima.

Član 94.

Zavisno od programskih ciljeva i zadataka Udruženja, Kanton i općine, shodno svojim mogućnostima, mogu participirati u obezbjeđivanju dijela potrebnih sredstava od značaja za podsticaj rada udruženja.

Član 95.

Ministarstvo i općinski prvostepeni organi, pri utvrđivanju politike za ostvarivanje svojih programa rada, odnosno programa socijalne zaštite, saraduju sa legitimnim predstavnicima Udruženja ili njihovim starateljima, kao i sa drugim udruženjima, odnosno organizacijama koje se bave aktivnostima socijalnog karaktera.

DIO TREĆI - ZAŠTITA CIVILNIH ŽRTAVA RATA**Član 96.**

- (1) Civilna žrtva rata, u smislu ovog i Federalnog zakona, je lice kod kojeg je tokom rata ili neposredne ratne opasnosti, usljed ranjavanja ili nekog drugog oblika ratne torture nastupilo oštećenje organizma, što uključuje mentalno oštećenje ili značajno narušavanje zdravlja ili nestanak ili pogibiju tog lica, pod okolnostima utvrđenim Federalnim zakonom (u daljem tekstu: civilna žrtva rata).
- (2) Posebnom kategorijom civilnih žrtava rata smatraju se lica koja su preživjela seksualno zlostavljanje i silovanje.
- (3) Status civilne žrtve rata, u smislu stava (1) i stava (2) ovog člana, priznaje se i civilnim licima i pripadnicima snaga bivše tzv. „Autonomne pokrajine Zapadna Bosna“, ukoliko ne ostvaruju odgovarajuća prava po Zakonu o pravima branilaca i članova njihovih porodica („Službene novine FBiH“ broj: 33/04 i 56/05).
- (4) U skladu sa ovim Zakonom, u cilju ostvarivanja određenih prava, priznaje se status civilne žrtve rata licu kod kojeg je nastupilo oštećenje organizma ispod 60 % ili značajno narušavanje zdravlja.

Član 97.

Radi ostvarivanja prava utvrđenih ovim i Federalnim zakonom, civilne žrtve rata se razvrstavaju prema utvrđenom procentu oštećenja organizma u šest grupa, utvrđenih Federalnim zakonom.

Član 98.

Civilne žrtve rata, po ovom i Federalnom zakonu, imaju sljedeća prava:

- a) ličnu invalidninu ili mjesečno lično novčano primanje;
- b) dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica;
- c) ortopedski dodatak;
- d) porodičnu invalidninu;
- e) zdravstvenu zaštitu;
- f) pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala;

- g) osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija);
- h) prioritetno zapošljavanje;
- i) prioritetno stambeno zbrinjavanje;
- j) psihološku i pravnu pomoć.

Član 99.

- (1) Lična invalidnina utvrđuje se u mjesečnom iznosu prema grupi oštećenja organizma iz Federalnog zakona u visini 70 %, od mjesečnog iznosa lične invalidnine ratnih vojnih invalida, i to 50 % iz federalnog budžeta, a 20 % iz budžeta Kantona (u daljem tekstu: kantonalni budžet), odgovarajuće grupe po propisima iz Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica, izuzev za lica iz člana 96. stav (2) ovog zakona, kako slijedi:

Odgovarajuća grupa civilnih žrtava rata	% oštećenja organizma civilne žrtve rata	Mjesečna visina invalidnine u % od osnovice
I	100 Potrebna pomoć i njega od strane drugog lica	100
II	100	73
III	90	55
IV	80	43
V	70	32
VI	60	18

- (2) Mjesečno lično novčano primanje, za lica iz člana 96. stav (2) ovog zakona, iznosi 70 % od osnovice iz stava (1) ovog člana.

Član 100.

- (1) Pravo na dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica imaju civilne žrtve rata od I. do IV. grupe, koje su nesposobne za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba bez pomoći drugog lica.
- (2) Dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica, određuje se u mjesečnom iznosu u visini 70 % od mjesečnog iznosa dodatka za njegu i pomoć od strane drugog lica za ratne vojne invalide, odgovarajućeg stepena invalidnosti i to 50 % iz federalnog budžeta, a 20 % iz kantonalnog budžeta.

Član 101.

Korisnik dodatka za njegu i pomoć od strane drugog lica, koji ispunjava uvjete za ostvarivanje tog prava i po drugim propisima može, po sopstvenom izboru, koristiti to pravo samo po jednom osnovu.

Član 102.

- (1) Pravo na ortopedski dodatak imaju civilne žrtve rata kojima je tjelesno oštećenje utvrđeno zbog oštećenja organizma koja su neposredna posljedica zadobivene rane, povrede ili ozljede koja je prouzrokovala amputaciju ekstremiteta ili teško oštećenje funkcije ekstremiteta ili potpuni gubitak vida na oba oka.
- (2) Ortopedski dodatak određuje se u mjesečnom iznosu u visini od 70 % od mjesečnog iznosa ortopedskog dodatka za ratne vojne invalide odgovarajućeg stepena invalidnosti, i to 50 % iz federalnog budžeta, a 20 % iz kantonalnog budžeta.

Član 103.

- (1) Članovi porodice civilnih žrtava rata iz člana 54. stav (2) tačke 5) i 6) Federalnog zakona imaju, uz uvjete propisane Federalnim i ovim zakonom, pravo na porodičnu invalidninu.
- (2) Pravo na porodičnu invalidninu, uz uvjete propisane Federalnim zakonom, imaju i članovi porodice civilne žrtve rata od prve do četvrte grupe koji su do smrti koristili dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica, pod uvjetom da je smrt civilne žrtve rata posljedica rane, povrede, ozljede ili bolesti, po osnovu koje joj je utvrđeno pravo po ovom zakonu.
- (3) Osnovica za određivanje porodične invalidnine iznosi 70 % od osnovice za određivanje porodične invalidnine za porodice šehida, odnosno poginulog borca i to 50 % iz federalnog budžeta, a 20 % iz kantonalnog budžeta.
- (4) Iznos porodične invalidnine utvrđuje se u mjesečnom iznosu od osnovice iz stava (3) ovog člana i to:
- a) za jednog člana porodice u visini 43 % od osnovice,
 - b) za dva člana porodice u visini od 55 % od osnovice,
 - c) za tri člana porodice u visini od 60 % od osnovice,
 - d) za četiri i više članova porodice u visini 65 % od osnovice.

Član 104.

- (1) Lična invalidnina, dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica, ortopedski dodatak i porodična invalidnina, po ovom zakonu, pripadaju korisnicima istih prava (u daljem tekstu: korisnici) od prvog dana narednog mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za priznavanje tih prava.
- (2) Pravo na porodičnu invalidninu pripada članovima porodice nestale civilne žrtve rata do njenog proglašenja umrlom, a najduže dvije godine od dana stupanja na snagu Federalnog zakona, kada im prava prestaju, ukoliko u tom roku ne pokrenu postupak za proglašenje civilne žrtve rata umrlom.

Član 105.

- (1) Bračni drug stupanjem u drugi brak ili u vanbračnu zajednicu, gubi prava utvrđena po ovom zakonu za civilne žrtve rata koja je ostvario kao član porodice.
- (2) Bračni ili vanbračni drug gubi prava po ovom zakonu i kada je napustio djecu, s kojom koristi pravo, zanemario njihovo izdržavanje, podizanje i odgoj. Ta prava se mogu ponovo uspostaviti ako bračni ili vanbračni drug nastavi obavljati roditeljsku dužnost za vrijeme dok se djeca koriste pravima u skladu sa ovim zakonom.
- (3) Korisniku prava po ovom zakonu prestaje to pravo napuštanjem Bosne i Hercegovine, duže od 3 mjeseca, računajući od dana napuštanja Bosne i Hercegovine.
- (4) Povratkom u Bosnu i Hercegovinu, korisnik prava po ovom zakonu, može podnijeti zahtjev za ponovno uspostavljanje tih prava.

Član 106.

Civilna žrtva rata i članovi porodice civilne žrtve rata koji su ostvarili pravo na porodičnu invalidninu, imaju pravo na zdravstvenu zaštitu pod uvjetom da status osiguranog lica nisu mogli ostvariti ni po kom drugom osnovu u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju.

Član 107.

- (1) Pravo na pomoć u obezbjeđenju troškova liječenja ostvaruje civilna žrtva rata u izuzetnim okolnostima.
- (2) Izuzetnim okolnostima smatraju se okolnosti u kojima je život civilne žrtve rata doveden u pitanje.
- (3) Potrebu za obezbjeđenjem troškova liječenja utvrđuje organ iz člana 23. stav (1) ovog zakona.
- (4) Pomoć iz stava (1) ovog člana, utvrđuje se u visini do 50 % od osnovice iz člana 9. ovog zakona.

Član 108.

Pravo na pomoć u nabavci ortopedskih pomagala ostvaruje civilna žrtva rata, pod uvjetima i na način utvrđen propisima iz oblasti zdravstvene zaštite.

Član 109.

Pravo na osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija), ima civilna žrtva rata pod uvjetima i na način predviđen propisima o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih lica.

Član 110.

Pravo na prioritetno zapošljavanje ostvaruju civilne žrtve rata, pod uvjetima i na način predviđen propisima o

posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih lica.

DIO ČETVRTI – ZAŠTITA PORODICE SA DJECOM**POGLAVLJE I. OSNOVNA PRAVA PORODICE SA DJECOM****Član 111.**

Zaštita porodice sa djecom, u smislu ovog zakona, je osiguranje porodice kroz materijalna i druga davanja, radi pomaganja u podizanju, odgoju i zbrinjavanju djece, kao i njihovom osposobljavanju za samostalan život i rad, u najboljem interesu djeteta.

Član 112.

(1) Osnovna prava porodice sa djecom su:

- a) dodatak na djecu;
- b) naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta;
- c) novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu;
- d) jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta;
- e) pomoć u prehrani djeteta do šest mjeseci i dodatna ishrana za majke – dojilje;
- f) posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnica;
- g) smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja;
- h) osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u škola-ma osnovnog obrazovanja;
- i) školarine i stipendije đacima i studentima.

(2) Propisom općine mogu se utvrditi i druga prava porodice sa djecom.

Odjeljak A. Dodatak na djecu**Član 113.**

- (1) Pravo na dječiji dodatak pripada porodici sa djecom koja se neposredno brine o djetetu, a čiji mjesečni prihodi ostvareni po svim osnovama izuzev primanja ostvarenih iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, po članu domaćinstva ne prelaze iznos od 15% od prosječne plaće Kantona.
- (2) Djetetu bez oba ili jednog roditelja, porodici koja ima dijete ometeno u fizičkom ili psihičkom razvoju i porodici u kojoj oba ili jedan roditelj imaju najmanje 60%

oštećenje organizma, pripada pravo na dječiji dodatak bez obzira na imovinske uvjete.

Član 114.

Ukupan prihod domaćinstva čine prihodi koje članovi domaćinstva ostvaruju u smislu člana 24. ovog zakona.

Član 115.

- (1) Iznos dječijeg dodatka utvrđuje se u mjesečnom iznosu od 2% od prosječne plaće Kantona, po djetetu.
- (2) Iznos dječijeg dodatka iz člana 113. stav (2) ovog zakona, utvrđuje se u mjesečnom iznosu od 3%, od prosječne plaće Kantona, po djetetu.

Član 116.

- (1) Pravo na dječiji dodatak obavezno pripada djetetu do navršene 15. godine života, ukoliko ispunjava uvjete predviđene ovim zakonom.
- (2) Dijete starije od 15 godina života ostvaruje pravo na dječiji dodatak, pod uvjetom:
 - a) da se nalazi na redovnom obrazovanju u osnovnim, srednjim i višim školama, akademijama ili fakultetima, a najduže do navršene 27. godine života;
 - b) ako je nesposobno za samostalan život i rad, a nesposobnost je nastupila do 15. godine života ili u toku redovnog obrazovanja, a najduže do navršene 27. godine života.

Član 117.

Dječiji dodatak isplaćuje se i za vrijeme dok je dijete usljed bolesti ili liječenja, spriječeno da izvršava svoje obaveze u školi, odnosno fakultetu, ali najduže do navršene 27. godine života.

Član 118.

Dječiji dodatak ne pripada djetetu koje je smješteno u ustanovu dječije i socijalne zaštite.

Član 119.

- (1) Dječiji dodatak prestaje djetetu koje stupi u brak.
- (2) Ukoliko se utvrdi da se dječiji dodatak nenamjenski koristi, nadležni organ starateljstva može odrediti da se dječiji dodatak isplaćuje drugom roditelju ili licu kod kojeg se dijete nalazi na izdržavanju.

Odjeljak B. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje sa posla, radi trudnoće, porođaja i njege djeteta

Član 120.

- (1) Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta (u daljem tekstu: naknada plaće) isplaćuje se za vrijeme korištenja porodiljskog odsustva.
- (2) Osnovicu za naknadu plaće predstavlja prosječna plaća koju je žena-zaposlenik ostvarila u periodu od 6 mjeseci, prije početka korištenja odsustva zbog porođaja.
- (3) Naknadu plaće iz ovog člana ostvaruje žena-zaposlenik sa područja Kantona neovisno od sjedišta poslodavca.
- (4) Uputstvo o načinu obračuna, doznaci sredstava i isplati naknade plaće, donosi Ministar.

Član 121.

- (1) Naknada plaće utvrđuje se u visini iznosa od 80% od osnovice za naknadu plaće iz člana 120. stav (2) ovog zakona.
- (2) Naknada plaće, iz stava (1) ovog člana, ne može biti veća od prosječne, posljednje, objavljene neto plaće Kantona.
- (3) Ukoliko žena-majka u periodu od šest mjeseci prije porođaja nije primila ili nije redovno primala plaću, naknada plaće, iz stava (1) ovog člana, ne može biti manja od 200 KM.

Član 122.

Naknadu plaće iz člana 120. ovog zakona može ostvariti otac djeteta, odnosno usvojitelj u slučaju smrti majke, ako majka napusti dijete ili ako je iz opravdanih razloga spriječena da koristi isto pravo.

Član 123.

- (1) Ženi-majci, koja u skladu sa propisima o radu, ima pravo na rad sa polovinom punog radnog vremena, naknadu plaće za polovinu do punog radnog vremena, kada ne radi, isplaćuje Kanton u visini od 10% njene plaće koju bi ostvarila za rad sa punim radnim vremenom.
- (2) Pravo iz stava (1) ovog člana može ostvariti i otac djeteta u slučajevima navedenim u članu 122. ovog zakona.

Član 124.

U slučaju kada žena-majka koja rodi mrtvo dijete ili ako dijete umre prije isteka porođajnog odsustva, na osnovu nalaza ovlaštenog liječnika, ima pravo da produži porođajno odsustvo za onoliko vremena, koliko je potrebno da se opo-

ravi od porođaja i psihičkog stanja uzrokovanog gubitkom djeteta, za to vrijeme joj pripada pravo na naknadu plaće u skladu sa članom 120. i 121. ovog zakona.

Član 125.

- (1) Jedan od roditelja djeteta sa težim smetnjama u razvoju (teže hendikepiranog djeteta) u slučaju da se radi o samohranom roditelju ili da su oba roditelja zaposlena, a dijete nije smješteno u ustanovu socijalno - zdravstvenog zbrinjavanja, ima pravo na naknadu plaće za polovinu punog radnog vremena, kada ne radi, u iznosu od 20% od plaće koju bi ostvario za rad sa punim radnim vremenom.
- (2) Dužinu potrebe za skraćenim radom, utvrđuje svojim nalazom nadležna zdravstvena ustanova.

Član 126.

Na naknadu plaće iz ovog zakona vrši se obračun i uplata doprinosa i poreza u skladu sa zakonom.

Odjeljak C. Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu

Član 127.

- (1) Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu ostvaruje se u vidu jednokratne novčane pomoći i iznosi 150 KM, po svakom novorođenčetu.
- (2) Jednokratnu novčanu pomoć iz stava (1) ovog člana, ostvaruje porodilja koja nije u radnom odnosu, pod uvjetom da ima prijavljeno prebivalište, odnosno boravište na području Kantona, i da mjesečni prihodi domaćinstva, ostvareni u periodu od šest mjeseci koja prethode mjesecu u kome je podnesen zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu pomoć, ne prelazi iznos od 50 % od prosječne plaće Kantona.

Odjeljak D. Jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta

Član 128.

- (1) Jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta ostvaruje se u iznosu od 15% od posljednje objavljene prosječne plaće Kantona.
- (2) Pravo iz stava (1) ovog člana mogu ostvariti porodilje iz člana 127. ovog zakona.

Odjeljak E. Pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke – dojilje

Član 129.

- (1) Pravo na pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatnu ishranu za majke dojilje ostvaruje se, u trajanju od 6 mjeseci, ukoliko su ispunjeni uvjeti za ostvarivanje prava na novčanu pomoć iz člana 127. ovog zakona.
- (2) Iznos pomoći se određuje u visini od 10% od prosječne plaće Kantona.

Odjeljak F. Posebni psihosocijalni tretman bračnih partnera koji žele djecu i trudnica

Član 130.

Pravo na posebni psihosocijalni tretman bračnih partnera koji žele djecu i trudnica ostvaruje se u porodičnom savjetovalištu obrazovanom pri organu starateljstva.

Odjeljak G. Smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja

Član 131.

- (1) Smještaj djece, uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja, obezbjeđuje se djeci predškolskog uzrasta na području Kantona.
- (2) Pravo na subvenciju dijela troškova boravka pojedinih socijalnih kategorija djece u predškolskoj ustanovi, ostvaruje se u skladu sa odlukom općine o kriterijima subvencioniranja troškova smještaja djece u predškolskim ustanovama.

Odjeljak H. Osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja

Član 132.

- (1) Pravo na osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave mogu ostvariti djeca porodica korisnika stalne novčane pomoći, koja pohađaju osnovnu školu.
- (2) Pravo iz stava (1) ovog člana može se ostvariti u vrijeme nastave u osnovnim školama, o čemu odlučuje općina.

Odjeljak I. Pravo na školarine i stipendije dacima i studentima

Član 133.

- (1) Pravo na školarine i stipendije, odnosno prednost u smislu bodovanja i rangiranja kandidata, imaju đaci i stu-

denti sa područja Kantona, koji zadovoljavaju kriterije za ostvarivanje ovog prava.

- (2) Kriterije za ostvarivanje prava na školarine i stipendije iz budžetskih sredstava Kantona, utvrđuje Vlada Kantona.

POGLAVLJE II. DJEČIJA NEDJELJA

Član 134.

- (1) Na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine svake godine prva sedmica mjeseca oktobra, određuje se kao "Dječija nedjelja" koja se uvodi radi podsticanja i organizovanja raznovrsnih kulturno-obrazovnih, rekreativnih i drugih manifestacija posvećenih djeci i preduzimanja drugih mjera i akcija za unaprjeđenje razvoja brige o djeci.
- (2) Tokom cijelog mjeseca oktobra za "Dječiju nedjelju" će se naplaćivati novčani iznosi, na način određen ovim i Federalnim zakonom.

Član 135.

Aktivnosti obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Kantonu, planiraju se za svaku godinu posebnim programom, koji tim povodom donosi Ministar.

Član 136.

- (1) Naplaćene novčane iznose utvrđene Odlukom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, privredna društva, poslodavci i druga pravna i fizička lica, koja vrše naplatu na području Kantona, dužna su uplatiti na račun budžeta Kantona u roku od 15 dana, po isteku mjeseca oktobra.
- (2) Način naplate novčanih iznosa iz člana 134. stav (2) ovog zakona bliže će propisati ministar Ministarstva finansija Kantona.

Član 137.

- (1) Uplaćena i utvrđena sredstva u budžetu Kantona sa pozicije "Dječija nedjelja", Ministarstvo raspoređuje organizatorima raznovrsnih kulturno-obrazovnih, rekreativnih i drugih manifestacija posvećenih djeci i u svrhu preduzimanja drugih mjera i akcija za unaprjeđenje razvoja brige o djeci.
- (2) Na osnovu prijedloga općinskog prvostepenog organa dio sredstava iz stava (1) ovog člana može se odobriti kao pomoć u rješavanju pojedinačnih slučajeva-djece, odnosno za socijalne namjene, a shodno Programu obilježavanja „Dječije nedjelje“ na području Kantona.

DIO PETI – POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE, ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Član 138.

- (1) O pravima utvrđenim ovim i Federalnim zakonom, u prvom stepenu rješava općinski prvostepeni organ.
- (2) O žalbi protiv rješenja općinskog prvostepenog organa, rješava Ministarstvo.

Član 139.

- (1) Postupak za ostvarivanje prava, po ovom zakonu, pokreće se na zahtjev lica kojem je, u smislu ovog zakona, potrebna zaštita ili na zahtjev njegovog zakonskog zastupnika, odnosno člana domaćinstva imenovanog za staratelja.
- (2) Općinski prvostepeni organ može odrediti odraslo lice koje predstavlja porodicu radi prava utvrđenih ovim zakonom.
- (3) Postupak za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite pokrenut će po službenoj dužnosti nadležni općinski prvostepeni organ nakon određenih saznanja ili obavijesti pruženih od strane fizičkih ili pravnih lica, a koja ukazuju na potrebu pokretanja postupka.
- (4) Za ostvarivanje prava iz člana 112. stav (1) tačka b), c), d) i e) ovog zakona stranka podnosi zahtjev u roku od 60 dana od dana porođaja.
- (5) Ukoliko stranka podnese zahtjev po isteku ovog roka, pravo joj teče od prvog dana u mjesecu u kojem je zahtjev podnesen.
- (6) Izuzetno, ukoliko je stranka samohrana majka ili majka koja se porodila putem carskog reza bila spriječena da podnese zahtjev u propisanom roku iz stava (4) ovog člana, može joj se priznati pravo od dana poroda samo ukoliko zahtjev podnese najkasnije do mjesec dana od dana isteka roka za podnošenje zahtjeva utvrđenog u stavu (4) ovog člana.
- (7) Ministar će donijeti propis o načinu vođenja evidencije u oblastima socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom.

Član 140.

Prije donošenja rješenja o ostvarivanju prava na smještaj u drugu porodicu iz člana 45. ovog zakona, općinski prvostepeni organ dužan je zatražiti saglasnost Ministarstva, kojem je za svaki konkretan slučaj dužan dostaviti socijalnu anamnezu.

Član 141.

- (1) Prava po ovom zakonu pripadaju korisniku od prvog dana narednog mjeseca po podnošenju zahtjeva, odnosno pokretanja postupka po službenoj dužnosti, ako ovim zakonom nije drugačije određeno i traju dok postoje uvjeti za sticanje i korištenje prava po ovom i Federalnom zakonu.
- (2) Raseljena lica koja borave u Kantonu, prava ostvarena po ovom zakonu, nastavljaju ostvarivati i povratkom u ranija prebivališta i to najduže 12 mjeseci od povratka.

Član 142.

- (1) U slučajevima kada će se smještaj u Ustanovu, iz člana 55. ovog zakona, djelimično ili u potpunosti financirati iz budžeta Kantona, općinski prvostepeni organ dužan je prije donošenja rješenja o upućivanju lica u Ustanovu, zatražiti saglasnost Ministarstva, kojem je za svaki konkretan slučaj dužan dostaviti socijalnu anamnezu. Nakon pribavljanja saglasnosti, općinski prvostepeni organ može donijeti rješenje o upućivanju lica u Ustanovu.
- (2) Izuzetno, smještaj lica iz stava (1) člana 55., izvršit će se bez pribavljanja saglasnosti iz stava (1) ovog člana uz obavezu pribavljanja saglasnosti u roku od 15 dana od dana izvršenja smještaja po hitnom postupku.

Član 143.

Korisnik prava po ovom zakonu, dužan je organu koji vodi postupak, prijaviti svaku promjenu koja je od uticaja na ostvarivanje i obim tog prava, u roku od 15 dana od dana nastale promjene.

Član 144.

- (1) Licu koje se nađe u stanju socijalne potrebe, a sa područja je drugog kantona, pružit će se potreban oblik socijalne zaštite od strane općinskog prvostepenog organa.
- (2) Od strane organa iz stava (1) ovog člana, odgovarajući oblik socijalne zaštite pružit će se i licu u stanju socijalne potrebe sa područja druge općine Kantona.
- (3) Za pruženu zaštitu i izvršene usluge, obračunat će se troškovi i fakturisati nadležnim prvostepenim organima općine prebivališta, lica iz stava (1) ovog člana.

Član 145.

Lice kome se ne može utvrditi prebivalište ostvaruje potreban oblik socijalne zaštite od strane općinskog prvostepenog organa, prema mjestu boravišta.

Član 146.

- (1) Prvostepena rješenja kojima se utvrđuju prava po ovom zakonu, povremeno podliježu reviziji.
- (2) Reviziju po službenoj dužnosti vrši Ministarstvo, prema Instrukciji koju donosi Ministar.
- (3) Ako je protiv prvostepenog rješenja izjavljena žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem.

Član 147.

- (1) U postupku revizije Ministarstvo se može sa prvostepenim rješenjem saglasiti, izmijeniti ga, poništiti ili ga ukinuti.
- (2) Ministarstvo će u postupku revizije poništiti ili ukinuti prvostepeno rješenje i predmet vratiti na ponovni postupak – odnosno samostalno riješiti ako utvrdi da:
 - a) su u prvostepenom postupku nepotpuno ili pogrešno utvrđene činjenice;
 - b) se u postupku nije vodilo računa o pravilima postupka koja bi bila od uticaja na rješenje stvari;
 - c) su pogrešno ocijenjeni dokazi;
 - d) je iz utvrđenih činjenica izveden pogrešan zaključak o činjeničnom stanju;
 - e) je pogrešno primjenjen propis na osnovu koga je riješeno.
- (3) Ukoliko je rješenje u postupku revizije poništeno ili ukinuto i predmet vraćen na ponovni postupak, prvostepeni organ donosi novo rješenje.
- (4) Protiv novog rješenja iz stava (3) ovog člana može se izjaviti žalba i vodi se revizioni postupak, saglasno odredbama ovog zakona.

Član 148.

Kada u postupku revizije bude izmijenjeno prvostepeno rješenje to rješenje ima pravnu snagu od prvog dana narednog mjeseca od dana donošenja.

Član 149.

- (1) U slučajevima kada iznosi visine novčane pomoći, odnosno naknade nisu fiksno utvrđeni, usklađivanje primanja po osnovu prava korisnika socijalne zaštite iz člana 19. ovog zakona, a u vezi sa promjenama iznosa prosječne plaće Kantona, općinski prvostepeni organ vrši jednom godišnje.
- (2) Usklađivanje primanja po osnovu prava na dječiji dodatak iz člana 112. tačka a) ovog Zakona, a u vezi sa promjenama iznosa prosječne plaće Kantona, općinski prvostepeni organ vrši jednom godišnje.

**DIO ŠESTI – FINANSIRANJE SOCIJALNE ZAŠTITE,
ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I
ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM**

Član 150.

- (1) Sredstva finansiranja socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom osiguravaju se u skladu sa ovim i Federalnim zakonom iz:
- budžeta Kantona;
 - budžeta općine;
 - ulaganja osnivača;
 - privrednih i uslužnih djelatnosti ustanova;
 - ličnog učešća korisnika;
 - legata, poklona i zavještanja;
 - drugih izvora.
- (2) Zavisno od mogućnosti Kantona i općina Kantona, priliva sredstava u budžet Kantona i budžeta općina Kantona i ukupnih potreba za finansiranjem socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom propisom Kantona mogu se propisati i novi izvori finansiranja oblasti iz stava (1) ovog člana.

Član 151.

- (1) Iz kantonalnog budžeta finansiraju se oblici socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom i to:
- stalna novčana pomoć u obimu od 60 % potrebnih sredstava;
 - novčana naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica;
 - osposobljavanje za život i rad;
 - smještaj u drugu porodicu;
 - smještaj u ustanove socijalne zaštite;
 - prava civilnih žrtava rata u obimu utvrđenom Federalnim zakonom;
 - Dodatak na djecu;
 - naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta;
 - novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu;
 - jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta;
 - pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke dojilje;
 - školarine i stipendije đacima i studentima;
 - zdravstvena zaštita korisnika socijalne zaštite.
- (2) U skladu sa svojim mogućnostima Kanton će finansirati ostale dodatne potrebe i intervencije socijalno-zaštitnog karaktera.
- (3) Iz budžeta Kantona finansiraju se ustanove i institucije koje osniva Kanton u funkciji obavljanja djelatnosti iz okvira ovog zakona.

- (4) U skladu sa svojim mogućnostima, Kanton će podsticati rad kantonalnih Udruženja, drugih srodnih udruženja i organizacija socijalnog karaktera.

Član 152.

- (1) Iz općinskog budžeta finansirat će se:
- stalna novčana pomoć u obimu od 40 % potrebnih sredstava,
 - druge materijalne pomoći iz člana 33. ovog zakona;
 - usluge socijalnog i drugog stručnog rada;
 - kućna njega i pomoć u kući;
 - posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnica;
 - smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja;
 - osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja;
 - i druga prava iz socijalne zaštite, koja svojim propisima utvrđuju, odnosno planiraju općine.
- (2) Iz budžeta općine finansiraju se Ustanove, čiji je osnivač općina.
- (3) U skladu sa svojim mogućnostima općina će podsticati rad općinskih Udruženja, drugih srodnih udruženja i organizacija socijalnog karaktera.

Član 153.

- (1) Troškove postupka za ostvarivanje prava iz oblasti socijalne zaštite, osim prava iz člana 20. tačka b) ovog zakona, snosi organ koji vodi postupak.
- (2) U slučaju utvrđivanja potrebe za pomoći i njegom od strane drugog lica u prvostepenom i drugostepenom postupku, u dijelu koji se odnosi na troškove pribavljanja nalaza, ocjene i mišljenja iz člana 30. stav (3) ovog zakona, snosi organ koji provodi postupak u iznosu od 70% i podnosilac zahtjeva u iznosu od 30% tih troškova.

**DIO SEDMI – NADZOR NAD PROVOĐENJEM
OVOG ZAKONA I NAD RADOM
USTANOVA**

Član 154.

Ministarstvo vrši nadzor nad provođenjem ovog zakona, drugih propisa i općih akata donesenih u skladu sa ovim zakonom, kao i nadzor nad stručnim radom Ustanova koje osniva Kanton, odnosno općina, izdaje instrukcije i vrši upravni nadzor i kontrolu namjenskog trošenja sredstava namijenjenih za ostvarivanje prava po ovom zakonu, a koja se obezbjeđuju iz kantonalnog budžeta (u daljem tekstu: nadzor).

Član 155.

Općinski prvostepeni organ koji je odlučio o smještaju lica u drugu porodicu obavlja nadzor nad tom porodicom, pruža pomoć toj porodici i redovnim obilaskom održava stalnu vezu sa smještenim licem.

Član 156.

Nadzor ima za cilj unaprjeđivanje stručnog rada, in-strukturiranje, pravovremeno uočavanje i registrovanje nepravilnosti i propusta u stručnom radu, a radi preduzimanja odgovarajućih mjera potrebnih za sprječavanje ili otklanjanje štetnih posljedica.

Član 157.

- (1) Nadzor vrši Ministarstvo na osnovu plana koji utvrđuje Ministar.
- (2) Planom iz stava (1) ovog člana obezbjeđuje se stalni nadzor.
- (3) Općinski prvostepeni organ, odnosno Ustanova je dužna omogućiti obavljanje nadzora u skladu sa ovim zakonom.

Član 158.

- (1) Nakon obavljenog nadzora podnosi se izvještaj Ministru u roku od 8 dana.
- (2) Izvještaj iz stava (1) ovog člana obavezno sadrži:
 - a) prikaz utvrđenog stanja;
 - b) prijedlog mjera i rokove za otklanjanje nedostataka i
 - c) prijedlog drugih mjera koje je potrebno preduzeti.

Član 159.

- (1) Ministarstvo je dužno da razmotri izvještaj i utvrdi mjere za otklanjanje nedostataka i rokove za njihovo izvršenje, te da o tome obavijesti Ustanovu, u kojoj je nadzor izvršen.
- (2) Ustanova je dužna otkloniti utvrđene nedostatke u skladu sa rokovima iz stava (1) ovog člana, a najkasnije 60 dana od dana prijema obavještenja.

DIO OSMI – NAKNADA ŠTETE**Član 160.**

Korisnik, koji je na osnovu rješenja o priznavanju prava iz ovog zakona, ostvario određena primanja na koja nije imao pravo, dužan je u roku koji mu odredi općinski prvostepeni organ vratiti primljeni iznos, ako je to pravo ostvario:

- a) na osnovu neistinitih ili netačnih podataka za koje je znao ili morao znati da su neistiniti, odnosno netačni

ili je na drugi protivpravan način ostvario primanja na koja nije imao pravo, ili je isto ostvario u većem obimu od onog koji mu pripada;

- b) zbog toga što nije prijavio promjenu, koja bi uticala na prestanak ili obim prava, a znao je ili je morao znati za tu promjenu.

Član 161.

- (1) Ako korisnik primanja ne postupi na način određen članom 160. ovog zakona, povrat spornog iznosa ostvarit će se tužbom, putem nadležnog suda.
- (2) Općinski prvostepeni organ će, ovisno od ukupnih socijalnih okolnosti konkretnog slučaja:
 - a) tražiti vraćanje primljenih iznosa u ratama,
 - b) osloboditi osobu kao korisnika obaveze vraćanja cijelog iznosa, u slučajevima kada bi ostvarivanjem takvog potraživanja nasljednici i članovi porodice korisnika ostali bez imovine, odnosno prihoda potrebnih za podmirenje osnovnih stambenih i drugih životnih uvjeta.

DIO DEVETI – KAZNENE ODREDBE**Član 162.**

- (1) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se za prekršaj Ustanova, kao pravno lice ako:
 - a) korisniku protivno odredbama ovog zakona uskrati ili ograniči prava koja mu pripadaju;
 - b) omogućiti korištenje prava licu kome ne pripada pravo po ovom zakonu ili mu ne pripada u tom obliku;
 - c) ne otkloni nedostatke utvrđene u vršenju stručnog nadzora u roku utvrđenom u članu 159. stav (2) ovog zakona,
 - d) ne vodi propisane evidencije;
 - e) ne omogućiti ovlaštenom licu vršenje neposrednog nadzora.
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u Ustanovi, novčanom kaznom od 100,00 KM do 400,00 KM.

Član 163.

Novčanom kaznom od 100,00 do 400,00 KM kaznit će se hranitelj, kod koga je dijete smješteno, ukoliko preduzme važnije mjere u pogledu ličnosti djeteta suprotno članu 50. ovog zakona.

Član 164.

- (1) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se za prekršaj poslodavac - pravno lice odnosno poslodavac – fizičko lice ako za vrijeme

„Dječije nedjelje“ ne naplaćuje i ne uplaćuje novčane iznose utvrđene odlukom Vlade Federacije BiH u skladu sa članom 95. Federalnog zakona, članom 134. stav (2) i članom 136. stav (1) ovog zakona.

- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice kod poslodavca – koji je pravno lice novčanom kaznom od 100,00 KM do 400,00 KM.

DIO DESETI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 165.

Postojeće Ustanove koje obavljaju djelatnost socijalne zaštite dužne su uskladiti pravila i druge opće akte sa odredbama ovog zakona, u roku od 6 mjeseci, od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 166.

- (1) Po stupanju na snagu ovog zakona, Ministar će donijeti propise i to:

a) U roku od 6 mjeseci:

1. Pravilnik o općim, tehničkim i stručnim uvjetima za osnivanje i rad ustanova socijalne zaštite iz člana 74. stav (5);
2. Pravilnik o normativima stručnih kadrova i smještajnih uvjeta centara, iz člana 79. stav (3);
3. Pravilnik o otkrivanju, ocjenjivanju sposobnosti, razvrstavanju i evidenciji djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju, iz člana 23. stav (4);
4. Uputstvo o sadržaju i formi iskaznica socijalnih i drugih zaposlenika ustanova socijalne zaštite i nadležnih općinskih službi, iz člana 65. stav (4);
5. Pravilnik o naknadi za rad staratelja i osoba imenovanih za vršenje dužnosti staratelja, iz člana 70. stav (3).

b) U roku od 3 mjeseca:

1. Uputstvo o priznavanju prava zdravstvenog osiguranja i ostvarivanju osnovne zdravstvene zaštite, iz člana 18. stav (2);
2. Uputstvo o načinu vođenja evidencija o korisnicima smještenim u Ustanove, iz člana 77. stav (2).

c) U roku od 2 mjeseca:

1. Uputstvo o načinu vođenja evidencije u oblastima socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, iz člana 139. stav (7);
2. Uputstvo o načinu obračuna, doznaci sredstava i isplati po osnovu prava, iz člana 120. ovog zakona;
3. Instrukciju o načinu izvršenja revizije rješenja o priznavanju prava na osnovu ovog zakona, iz člana 146.;
4. Pravilnik o postupku ocjenjivanja potrebe za pomoći i njegovom od strane drugog lica, iz člana 30. stav (4).

- (2) Do donošenja propisa iz stava (1) ovog člana primjenjuju se postojeći propisi, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 167.

Prava utvrđena po ovom zakonu prestaju kada prestanu okolnosti koje su bile od uticaja za njihovo priznavanje.

Član 168.

Postupci za ostvarivanje prava započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, a koji nisu završeni okončat će se shodno odredbama ovog zakona.

Član 169.

- (1) Na pitanja lica sa invaliditetom, odnosno lica ometenih u psihičkom i fizičkom razvoju u smislu člana 11. stav (1) tačka (e) ovog zakona i druga pitanja koja nisu uređena ovim zakonom, primjenjuje se Federalni zakon.
- (2) Prava iz ovog zakona mogu ostvariti lica, odnosno porodice, koje imaju prebivalište, odnosno boravište na području Kantona.

Član 170.

Danom početka primjene ovog zakona, prestaje primjena propisa o socijalnoj i dječijoj zaštiti i zaštiti civilnih žrtava rata, koji su se do dana stupanja na snagu ovog zakona primjenjivali na području Kantona, i to:

- a) Odluka o pravu na naknadu plaće ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme porodijskog odsustva („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 14/99 i 10/01),
- b) Odluka o uređivanju prava na novčanu pomoć porodilji koja nije u radnom odnosu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 11/02 i 9/03),
- c) Odluka o odobravanju sredstava za privremeno finansiranje troškova smještaja djece u druge porodice („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 12/99).

Član 171.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana, od dana objavljivanja u “Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona”.

Broj: 01-02-15356/07

Datum, 28.06.2007. godine

Z e n i c a

PREDSJEDAVALAČI

Sejad Zaimović s.r.

VLADA**159.**

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 16/00, 7/05 i 4/06), Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 18. sjednici, održanoj 28.06.2007. godine, d o n o s i

O D L U K U

o odobavanju sredstava za finansiranje realizacije projekta "Obnova stambenih objekata u funkciji povratka raseljenih osoba i povratnika na područje i sa područja Zeničko-dobojskog kantona"

Član 1.

Odobravaju se sredstva u iznosu od 350.000,00 KM (slovima: tristotinepedeset hiljada KM) za finansiranje realizacije projekta "Obnova stambenih objekata u funkciji povratka raseljenih osoba i povratnika na područje i sa područja Zeničko-dobojskog kantona".

Član 2.

Odobrena sredstva iz člana 1. ove Odluke isplatit će se iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2007. godinu, razdjel 20, budžetska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001, ekonomski kod 614200, subanalitika KAD 202, pozicija Budžeta «Sredstva za podsticaj povratka izbjeglih i raseljenih lica».

Član 3.

Postupak odabira najpovoljnijeg dobavljača provest će Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 49/04, 19/05, 52/05).

Član 4.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i Ministarstvo finansija, svako u domenu svojih nadležnosti.

Član 5.

Odluka stupa na snagu danom donošenja, i bit će objavljena u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj: 02-14-15748/07

Datum, 28.06.2007. godine

Zenica

PREMIJER**Miralem Galijašević, s.r.****160.**

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 16/00, 7/05 i 4/06), a u vezi sa članom 27. Zakona o zaštiti kulturne baštine ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 2/00), Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 19. sjednici, održanoj 04.07.2007. godine, d o n o s i

O D L U K U

o utvrđivanju potrebe za formiranjem Komisije za procjenu ispunjenosti uslova za arheološka istraživanja na lokalitetima "Plješevica", "Gornja Vratnica" i "Visočica" (izvan zaštićene zone), u Općini Visoko

Član 1.

Utvrđuje se potreba za formiranjem Komisije za procjenu ispunjenosti uslova za arheološka istraživanja na lokalitetima "Plješevica", "Gornja Vratnica" i "Visočica" (izvan zaštićene zone), a prema projektima predloženim od Općine Visoko.

Član 2.

Ovlašćuje se Ministrica Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport da imenuje članove Komisije iz člana 1. ove odluke, posebnim rješenjem.

Član 3.

Komisija iz člana 1. i 2. ove odluke, se zadužuje za stručnu analizu u arheološkom dijelu projekata dostavljenih od Općine Visoko: "Plješevica", "Gornja Vratnica" i "Visočica", (izvan zaštićene zone), a posebno:

- za utvrđivanje postojanja adekvatnog kadra i opreme neophodne za navedena arheološka istraživanja,
- naznaku područja iskopavanja i istraživanja, kao i pravca i obima radova,
- mjere zaštite iskopenih lokaliteta (nekretnina i pokretnosti),
- kao i drugih pitanja od značaja za očuvanje iskopenih dobara baštine.

Član 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj: 02-40-15883/07

Datum, 04.07.2007. godine

Zenica

PREMIJER**Miralem Galijašević, s.r.**

Sadržaj**SKUPŠTINA**

158. Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom.....311

VLADA

159. Odluka o odobravanju sredstava za finansiranje realizacije projekta „Obnova stambenih objekata u funkciji povratka raseljenih osoba i povratnika na područje i sa područja Zeničko-dobojskog kantona“334

160. Odluka o utvrđivanju potrebe za formiranjem Komisije za procjenu ispunjenosti uslova za arheološka istraživanja na lokalitetima „Plješevica“, „Gornja Vratnica“ i „Visočica“ (izvan zaštićene zone), u Općini Visoko.....334

SLUŽBENE NOVINE

ZENIČKO - - DOBOJSKOG KANTONA

Godina XII - Broj 13

ZENICA, Četvrtak, 26.07.2007.

SKUPŠTINA

158.

Na temelju članka 37. stavak (1) točka (f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, Skupština Zeničko-dobojskog kantona na 8. sjednici održanoj dana 27.06.2007. godine, donosi:

ZAKON O SOCIJALNOJ ZAŠTITI, ZAŠTITI CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITI OBITELJI SA DJECOM

DIO PRVI – TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim zakonom bliže se uređuje: socijalna zaštita građana i njihovih obitelji; korisnici prava iz socijalne zaštite i osnovna prava iz socijalne zaštite; uvjeti i postupak stjecanja prava iz socijalne zaštite kao i iznosi novčanih i drugih davanja; osnivanje i rad ustanova socijalne zaštite; uvjeti, način i postupak ostvarivanja prava civilnih žrtava rata i članova njihovih obitelji; uvjeti, način i postupak, organi i financiranje prava obitelji sa djecom; obilježavanje "Dječijeg tjedna"; financiranje prava iz socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom; nadzor nad provedbom zakona, kaznene odredbe i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom u Zeničko-dobojskom kantonu (u daljem tekstu: Kanton).

Članak 2.

- (1) Ovaj zakon osigurava jednakost u pristupu i uživanju sadržanih prava.
- (2) Zakon zabranjuje bilo koji oblik diskriminacije, neizravne ili izravne, po bilo kojem osnovu kao što je rasa, spol, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, imovina, rođenje ili drugi status.
- (3) Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom je od interesa za Kanton, kojom se osigurava i ostvaruje pomoć za podmirenje osnovnih životnih potreba socijalno ugroženih, nes-

posobnih i drugih osoba, koje one same ili uz pomoć članova obitelji ne mogu zadovoljiti, zbog nepovoljnih osobnih, ekonomskih, socijalnih i drugih okolnosti.

Članak 3.

- (1) Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom obavljaju ustanove socijalne zaštite i općinska služba za upravu.
- (2) Ustanove socijalne zaštite imaju svojstvo pravne osobe.
- (3) Na osnivanje i rad ustanova socijalne zaštite primjenjuju se propisi o ustanovama, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (4) Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom mogu obavljati i humanitarne organizacije, Udruge, vjerske zajednice i organizacije koje one osnivaju, građanin pojedinac i strane fizičke ili pravne osobe.

Članak 4.

- (1) Obitelj, u smislu ovog zakona, čini: bračni drug, odnosno izvanbračni drug, dijete (bračno, izvanbračno, usvojeno, pastorče i dijete bez roditelja uzeto na izdržavanje), otac, majka, očuh, maćeha, djed i baka (po ocu i majci) i braća i sestre bračnih drugova.
- (2) Članovi obitelji civilne žrtve rata, u smislu ovog zakona, su: bračni drug, djeca (rođena u braku ili izvan braka, usvojena i pastorčad) - članovi uže obitelji, te roditelji i usvojitelji, očuh i maćeha - članovi šire obitelji.
- (3) Članom obitelji u smislu stavka (2) ovog članka, smatra se izvanbračni drug koji s civilnom žrtvom rata ima djecu i s njom živi, odnosno, živio je do njene smrti u zajedničkom domaćinstvu, najmanje godinu dana.
- (4) Zajedničko domaćinstvo, u smislu ovog zakona, je ekonomska zajednica jedne ili više obitelji u kojoj zajednički stječu i troše novčana i druga materijalna sredstva, stečena radom i korištenjem zajedničkih materijalnih dobara (zemljište, zgrade i drugo).

Članak 5.

- (1) Djetetom, u smislu ovog zakona, smatra se osoba do 18 godina života.

(2) Iznimno, djetetom u smislu ovog zakona, smatra se i osoba koje radi ostvarivanja prava na dodatak na djecu i osiguravanja školarine ili stipendije za učenike i studente, ima i više od 18, a manje od 27 godina života.

Članak 6.

- (1) Pravo utvrđeno ovim zakonom ne mogu ostvarivati osobe koje su osuđene pravosnažnom sudskom presudom za kaznena djela protiv ustavnog poretka Bosne i Hercegovine, ustavnog poretka Federacije Bosne i Hercegovine i kaznena djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava.
- (2) Pravo utvrđeno ovim zakonom ne može ostvarivati osoba koja takvo pravo koristi po drugim propisima.
- (3) Pravo utvrđeno ovim zakonom ne može se prenositi na druge osobe, niti se može nasljeđivati.

Članak 7.

U postupku ostvarivanja prava i dužnosti utvrđenih ovim zakonom, primjenjuju se odredbe Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj: 2/98 i 48/99), ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Članak 8.

Predškolske, školske i zdravstvene ustanove, policija, pravosudni i drugi državni organi, pravne i fizičke osobe koje su po posebnim zakonima određene za brigu o obitelji, djeci i drugim osobama koje se ne mogu starati same o sebi, radi zaštite njihovih interesa surađuju sa ustanovama socijalne zaštite u okvirima svojeg djelokruga.

Članak 9.

U slučajevima kada iznosi visine novčane pomoći, odnosno naknade u ovom zakonu nisu fiksno utvrđeni, osnovica za utvrđivanje novčanih i drugih materijalnih pomoći i naknada je prosječna neto plaća Kantona, ostvarena u prethodnoj godini, odnosno godini koja prethodi podnošenju zahtjeva (u daljem tekstu: prosječna plaća Kantona).

DIO DRUGI – SOCIJALNA ZAŠTITA

POGLAVLJE I. POJAM I KORISNICI SOCIJALNE ZAŠTITE

Članak 10.

(1) Socijalna zaštita u smislu ovog zakona je organizirana djelatnost u Federaciji, Kantonu i općini usmjerena na

osiguranje socijalne sigurnosti građana i njihovih obitelji u stanju socijalne potrebe.

- (2) Socijalnom potrebom, u smislu stavka (1) ovog članka, smatra se trajno ili privremeno stanje u kome se nalazi građanin ili obitelj, prouzrokovano ratnim događajima, elementarnim nesrećama, općom ekonomskom krizom, psihofizičkim stanjem pojedinca ili drugih razloga, koji se ne mogu otkloniti bez pomoći druge osobe, odnosno pomoći društvene zajednice.
- (3) Sukladno načelima humanizma, solidarnosti, građanskog morala, socijalna zaštita obitelji i njenih članova i građana pojedinaca ostvaruje se otkrivanjem i umanjnjem, odnosno otklanjanjem posljedica i uzroka, koji dovode do stanja socijalne potrebe i stjecanjem određenih prava iz socijalne zaštite.
- (4) Socijalna zaštita djeteta, sukladno odredbama Konvencije o pravima djeteta, ostvaruje se u najboljem interesu djeteta.

Članak 11.

- (1) Korisnici socijalne zaštite, u smislu ovog zakona, su osobe koje se nalaze u stanju socijalne potrebe i to:
 - a) djeca bez roditeljskog staranja;
 - b) odgojno zanemarena djeca;
 - c) odgojno zapuštena djeca;
 - d) djeca čiji je razvoj ometen obiteljskim prilikama;
 - e) osobe sa invaliditetom i osobe ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju;
 - f) materijalno neosigurane i za rad nesposobne osobe;
 - g) stare osobe, bez obiteljskog staranja;
 - h) osobe sa društveno negativnim ponašanjem;
 - i) osobe ovisne o psihoaktivnim supstancama;
 - j) osobe i obitelji u stanju socijalne potrebe, kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.
- (2) Propisom općine može se proširiti krug korisnika socijalne zaštite iz stavka (1) ovog članka sukladno programima, odnosno planovima razvoja socijalne zaštite, specifičnim prilikama i potrebama.

Članak 12.

- (1) Dijete bez roditeljskog staranja, u smislu članka 11. stavak (1) točka a) ovog zakona, je dijete bez oba roditelja, nepoznatih roditelja, napušteno od roditelja, roditelja kojima je oduzeto roditeljsko staranje i roditelja spriječenih da vrše roditeljsku dužnost.
- (2) Odgojno zanemareno dijete, u smislu članka 11. stavak (1) točka b) ovog zakona, je dijete koje, zbog nedovoljnog nadzora i skrbi roditelja, te negativnog utjecaja sredine, narušava opće prihvaćene norme ponašanja.
- (3) Odgojno zapušteno dijete, u smislu članka 11. stavak (1) točka c) ovog zakona, je dijete koje svojim ponaša-

njem narušava opće prihvaćene norme i vrši prekršaje ili kaznena djela.

(4) Dijete, čiji je razvoj ometen obiteljskim prilikama, u smislu članka 11. stavak (1) točka d) ovog zakona, je dijete, čiji roditelji zbog nesređenih obiteljskih odnosa, materijalnih i drugih razloga nisu u mogućnosti da mu osiguraju normalne uvjete za pravilan odgoj, fizički i psihički razvoj.

Članak 13.

Osobe sa invaliditetom i osobe ometene u fizičkom i psihičkom razvoju, u smislu članka 11. stavak (1) točka e) ovog zakona, su djeca i odrasle osobe, koja su:

- a) slijepa i slabovidna,
- b) gluva i nagluva,
- c) sa poremećajem u govoru i glasu,
- d) sa tjelesnim oštećenjima i trajnim smetnjama u fizičkom razvoju,
- e) sa smetnjama u psihičkom razvoju (lakog, umjerenog, teškog stupnja),
- f) sa kombiniranim smetnjama (višestruko ometena u razvoju).

Članak 14.

Materijalno neosigurano i za rad nesposobna osoba, u smislu članka 11. stavak (1) točka f) ovog zakona, je odrasla osoba, koja nema prijeko potrebnih sredstava za održavanje, nesposobna je za rad i ne može osigurati sredstva za život po nekom drugom osnovu.

Članak 15.

Starom osobom bez obiteljskog staranja, u smislu članka 11. stavak (1) točka g) ovog zakona, smatra se osoba starija od 65 godina (muškarac), odnosno 60 godina (žena), koja nema članove obitelji ni srodnike koji su po zakonu obvezni da je održavaju, ili ako ih ima, te osobe nisu u mogućnosti da izvršavaju obvezu održavanja.

Članak 16.

Osoba sa društveno negativnim ponašanjem, u smislu članka 11. stavak (1) točka h) ovog zakona, je osoba koja se odaje besposličarenju, skitnji, prosjačenju, prostituciji, alkoholizmu i drugim oblicima društveno negativnog ponašanja, a registrirana je kao osoba sa društveno negativnim ponašanjem i kao takva uključena u tretman socijalne rehabilitacije.

Članak 17.

Osoba ovisna o psihoaktivnim supstancama, u smislu

članka 11. stavak (1) točka i) ovog zakona, je osoba registrirana kao osoba ovisna o psihoaktivnim supstancama u nadležnoj kantonalnoj ustanovi, a koje je uključeno u tretman socijalne rehabilitacije, resocijalizacije i reintegracije koji se bez društvene pomoći uspješno ne može okončati.

Članak 18.

- (1) Osoba, odnosno obitelj u stanju socijalne potrebe, kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite, u smislu članka 11. stavak (1) točka j) ovog zakona, smatra se osoba, odnosno obitelj koja se nađe u stanju socijalne potrebe zbog pretrpljene prisilne migracije, repatrijacije, elementarne nepogode, smrti jednog ili više članova obitelji, povratka sa liječenja, otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora ili izvršavanja odgojne mjere.
- (2) Osobama i obiteljima u stanju socijalne potrebe koji ispunjavaju uvjete za stjecanje i ostvarivanje prava iz socijalne zaštite, iz članka 19. ovog zakona, osigurava se zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite, ukoliko nisu zdravstveno osigurani po drugom osnovu, kao i zadovoljavanje drugih potreba, sukladno mogućnostima Kantona, odnosno općine, a prema Napatku koju donosi ministar Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice (u daljem tekstu: Ministar).

POGLAVLJE II. PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE

Članak 19.

Prava iz socijalne zaštite, u smislu ovog zakona su:

- a) novčana i druga materijalna pomoć;
- b) osposobljavanje za život i rad;
- c) smještaj u drugu obitelj;
- d) smještaj u ustanove socijalne zaštite;
- e) usluge socijalnog i drugog stručnog rada;
- f) kućna njega i pomoć u kući;
- g) vršenje starateljstva i nadzor.

Odjeljak A. Novčana i druga materijalna pomoć

Članak 20.

Novčana i druga materijalna pomoć sastoji se od:

- a) stalne novčane pomoći;
- b) novčane naknade za pomoć i njegu od strane druge osobe;
- c) druge materijalne pomoći.

Članak 21.

Pravo na stalnu novčanu pomoć imaju osobe i obitelji, pod sljedećim, uvjetima:

- a) da su nesposobne za rad, odnosno spriječene u ostvarivanju prava na rad,
- b) da nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje,
- c) da nemaju članova obitelji koji su po zakonu obvezni da ih izdržavaju ili ako ih imaju, da te osobe nisu u mogućnosti da izvršavaju obvezu izdržavanja.

Članak 22.

Nesposobnim za rad, odnosno spriječenim u ostvarivanju prava na rad, u smislu ovog zakona, smatra se osoba:

- a) potpuno nesposobna za samostalan rad i privređivanje,
- b) osoba starija od 65 godina (muškarac), odnosno 60 godina (žena),
- c) žena za vrijeme trudnoće, porođaja i poslije porođaja, sukladno propisima o radu,
- d) roditelj, očuh, maćeha ili usvojitelj koji se stara o jednom ili više djece do jedne godine života, a nema članova obitelji ni srodnike koji su po zakonu obvezni da ga izdržavaju ili ako ih ima, da te osobe nisu u mogućnosti da izvršavaju obvezu izdržavanja,
- e) dijete do navršene 15 godine života, a ako je na redovitom školovanju do navršene 27 godine života,
- f) osoba sa trajnim smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju,
- g) osoba koja u obitelji njeguje osobu sa invaliditetom ili teško oboljelu osobu, ukoliko je utvrđeno da je toj osobi prijeko potrebna pomoć i njega od strane druge osobe.

Članak 23.

- (1) Nalaz i mišljenje o nesposobnosti za rad osoba iz članka 22. točka a) ovog zakona u prvom i drugom stupnju daje Institut za medicinsko vještačenje Federacije BiH (u daljem tekstu: Institut).
- (2) Nalaz i mišljenje o sposobnosti i razvrstavanju djeteta ometenog u fizičkom ili psihičkom razvoju daje, u prvom stupnju stručno povjerenstvo za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanje djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju, koju obrazuje mjerodavni organ općine, a u drugom stupnju stručno povjerenstvo koju obrazuje Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo).
- (3) Dvije ili više općina mogu se sporazumjeti da zajednički obrazuju prvostupanjsko povjerenstvo iz stavka(2) ovog članka.
- (4) Pravilnik o otkrivanju, ocjenjivanju sposobnosti, razvrstavanju i evidenciji djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju donijet će Ministar.

Članak 24.

- (1) Ukupan prihod domaćinstva čine prihodi koje članovi domaćinstva ostvaruju na temelju:
 - a) plaća i drugih primanja iz radnog odnosa;
 - b) starosne, invalidske i obiteljske mirovine;
 - c) poljoprivredne djelatnosti;
 - d) primanja po propisima o boračko-invalidskoj zaštiti i zaštiti civilnih žrtava rata;
 - e) prihoda ostvarenih na temelju imovinskog prava;
 - f) prihoda ostvarenih na temelju gospodarske, uslužne i druge djelatnosti;
 - g) dopunskog rada;
 - h) i drugih primanja.
- (2) Prihodom od poljoprivredne djelatnosti u smislu točke (c) stavka(1) ovog članka smatra se katastarski prihod iz prethodne godine, uvećan dva puta.
- (3) Prihodom u smislu stavka (1) ovog članka ne smatraju se: novčane naknade na temelju prava osoba sa invaliditetom, dodatak na djecu, stipendije, krediti učenika i studenata, alimentacije i jednokratne pomoći.

Članak 25.

- (1) Smatra se da osoba nema dovoljno prihoda za izdržavanje ako ukupan prihod po članu domaćinstva mjesečno ne prelazi 10% od prosječne plaće Kantona.
- (2) Pravo na materijalnu pomoć, osim uvjeta propisanih ovim zakonom ne može ostvariti osoba koja je vlasnik, odnosno posjednik nekretnina (kuće, stana i druge nekretnine) koja svojom veličinom prelazi potrebu domaćinstva, odnosno čijom bi se prodajom ili davanjem u zakup mogla ostvariti sredstva potrebna za izdržavanje, te bi se na temelju te imovine izdržavanje moglo osigurati ugovorom o doživotnom izdržavanju, što u svakom konkretnom slučaju procjenjuje Centar za socijalni rad, odnosno mjerodavna općinska služba za upravu (u daljem tekstu: općinski prvostupanjski organ).
- (3) Posjedovanje nekretnine (kuće ili stana) nije smetnja za ostvarivanje prava na materijalnu pomoć, pod uvjetom da veličina kuće ili stana ne prelazi 40 m² stambenog prostora za jednočlano domaćinstvo, odnosno dodatnih 5 m² za svakog sljedećeg člana.
- (4) Osobe ili domaćinstva koja su ostvarila sredstva prodajom imovine ili su svoju imovinu darovala, nemaju pravo na materijalnu pomoć za vremenski period u kojem iznos pomoći odgovara visini cijene postignute prodajom, odnosno darovanjem imovine.
- (5) Prava na materijalnu pomoć ne mogu ostvariti domaćinstva u kojima je jedan od članova vlasnik poduzeća ili samostalne radnje ili ima registriranu dopunsku djelatnost, odnosno domaćinstva u kojima su jedan ili više članova vlasnici ili posjednici automobila.

Članak 26.

- (1) Obveza izdržavanja između članova obitelji utvrđuje se i primjenjuje sukladno odredbama Obiteljskog zakona Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/05 i 41/05), (u daljem tekstu: Obiteljski zakon).
- (2) Smatra se da član obitelji nije u mogućnosti da izvršava obvezu izdržavanja ukoliko mu prihodi po članu njegovog domaćinstva mjesečno ne prelaze iznos od 20% od prosječne plaće Kantona.

Članak 27.

- (1) Visina stalne novčane pomoći iz članka 20. ovog zakona, utvrđuje se za jednočlano i dvočlano domaćinstvo u iznosu od 17% od prosječne plaće Kantona, koji se za svakog sljedećeg člana domaćinstva uvećava za 10% od ovog iznosa.
- (2) Utvrđena visina stalne novčane pomoći ne može biti veća od 23% od iznosa prosječne plaće Kantona.

Članak 28.

- (1) Stalna novčana pomoć pripada samo jednom članu obiteljskog domaćinstva, kao korisniku pomoći.
- (2) Kada više članova domaćinstva ispunjava uvjete za stjecanje prava na stalnu novčanu pomoć, stalna novčana pomoć utvrđuje se u ime obiteljskog domaćinstva onom članu domaćinstva koji ima najpovoljnije uvjete za stjecanje ovog prava.

Članak 29.

Općina može propisati i povoljnije uvjete za stjecanje prava na novčanu i drugu materijalnu pomoć utvrđenu ovim zakonom, a sukladno svojim programima, odnosno planovima razvoja socijalne zaštite i svojim proračunskim mogućnostima.

Članak 30.

- (1) Pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane druge osobe (u daljem tekstu: novčana naknada) ostvaruju stare i nemoćne osobe, pod uvjetom da im je zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju, prijeko potrebna pomoć i njega od strane druge osobe za zadovoljenje njihovih osnovnih životnih potreba.
- (2) Starom osobom, u smislu ovog zakona, smatra se osoba starija od 65. godina (muškarac), odnosno 60 godina (žena).
- (3) Potrebu za pomoć i njegu od strane druge osobe svojim nalazom, ocjenom i mišljenjem utvrđuje Kantonalni zavod za medicinu rada.

- (4) Pravilnik o postupku ocjenjivanja stanja osoba kojima je potrebna pomoć i njega od strane druge osobe, donjet će Ministar.
- (5) Osoba sa invaliditetom i osoba ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju, pravo iz stavka (1) ovog članka, ostvaruje shodno Zakonu o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom («Službene novine Federacije BiH», broj: 36/99, 54/04 i 39/06), (u daljem tekstu: Federalni zakon).

Članak 31.

Osoba iz članka 30. stavak (1) ostvaruje pravo na novčanu naknadu uz ispunjavanje i sljedećih uvjeta:

- a) Da osoba nije smještena u socijalno-medicinsku ili drugu ustanovu,
- b) Da prihod domaćinstva mjesečno ne prelazi 50% od prosječne plaće Kantona, bez obzira na broj članova domaćinstva,
- c) Da osoba ne ostvaruje pravo na kućnu njegu i pomoć u kući,
- d) Da se ovo pravo ne može ostvariti po nekom drugom osnovu,
- e) Da osoba ima prebivalište, odnosno boravište na području Kantona.

Članak 32.

Visina novčane naknade utvrđuje se u iznosima kako slijedi:

- a) 30,00 KM za staru i nemoćnu osobu koja može uz uporebu ortopedskih ili protetičkih pomagala da vrši pokrete tijela neophodne za samostalno zadovoljavanje osnovnih životnih potreba,
- b) 50,00 KM za staru i nemoćnu osobu koja ni uz korištenje ortopedskih ili protetičkih pomagala ne može da vrši pokrete tijela neophodne za samostalno zadovoljavanje osnovnih životnih potreba.

Članak 33.

Druga materijalna pomoć, u smislu ovog zakona je privremena, jednokratna, druga novčana pomoć ili prirodno davanje materijalno neosiguranoj osobi ili obitelji koja se nađe u stanju socijalne potrebe zbog: pretrpljene prisilne migracije, repatrijacije, smrti jednog ili više članova obitelji, liječenja, odlaska i povratka sa liječenja, otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora, izvršavanja odgojne mjere, elementarne nepogode, iznenadnih nesretnih događaja u obitelji i drugih okolnosti koje uzrokuju stanje socijalne potrebe.

Članak 34.

Pravo na drugu materijalnu pomoć imaju osobe i obitelji pod sljedećim uvjetima:

- a) da nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje u smislu članka 25. ovog zakona,
- b) da nemaju članova obitelji koji su po zakonu obvezni da ih izdržavaju ili ako ih imaju, da te osobe nisu u mogućnosti da izvršavaju obvezu izdržavanja.

Članak 35.

- (1) Privremena novčana pomoć može se dodijeliti osobi koja se nađe u stanju izuzetne socijalne potrebe, koja se ne može zadovoljiti jednokratnom novčanom pomoći.
- (2) Visina privremene novčane pomoći utvrđuje se u iznosu od 100,00 do 300,00 KM, a može se dodijeliti istoj osobi samo jedanput u tijeku kalendarske godine.
- (3) Odluku o dodjeli pomoći iz stavka (2) ovog članka, donosi općinski prvostupajski organ.

Članak 36.

- (1) Jednokratna novčana pomoć može se odobriti osobi u stanju socijalne potrebe uzrokovane okolnostima navedenim u članku 33. ovog zakona.
- (2) Jednokratna novčana pomoć može se odobriti u iznosu do 200,00 KM, a istoj osobi se može odobriti najviše dva puta, u tijeku kalendarske godine.
- (3) Odluku o dodjeli jednokratne novčane pomoći donosi općinski prvostupajski organ.

Članak 37.

- (1) Pravo na materijalnu pomoć u vidu naturalne pomoći mogu ostvariti osobe i obitelji koje se nađu u stanju socijalne potrebe, iz razloga navedenih u članku 33. ovog zakona.
- (2) Ovisno od mogućnosti Kantona, odnosno općine, pravo na pomoć iz stavka (1) ovog članka, može se ostvariti, neovisno od već ostvarenog prava na stalnu, odnosno privremenu ili jednokratnu novčanu pomoć.

Članak 38.

- (1) Obitelj, korisnika stalne novčane pomoći, ima pravo na novčanu pomoć za potrebe snošenja troškova pokopa korisnika stalne novčane pomoći.
- (2) Visinu pomoći iz stavka (1) ovog članka, kao i način realiziranja, propisuje općina.

Odjeljak B. Pravo na osposobljavanje za život i rad**Članak 39.**

- (1) Pravo na osposobljavanje za život i rad ostvaruje dijete ometeno u psiho-fizičkom razvoju do navršanih 15 godina života kroz osnovno obrazovanje i odgoj u ustanovama namijenjenim djeci sa smetnjama u psiho-fizičkom razvoju ili u posebnim odgojnim grupama u odgovarajućim ustanovama za osnovno obrazovanje.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovog članka, pravo na osposobljavanje za život i rad ostvaruje dijete do navršanih 18 godina života, ukoliko zbog psiho-fizičkih sposobnosti nije bilo u stanju završiti osposobljavanje za samostalan život i rad u predviđenom roku.

Članak 40.

- (1) Dijete ometeno u psiho-fizičkom razvoju sa navršanih 15, odnosno 18 godina života, ostvaruje pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad u srednjoj školi u kojoj se ostvaruju stručni, posebno prilagođeni programi za obrazovanje djece sa smetnjama u fizičkom ili psihičkom razvoju, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - a) da postoji vjerojatnoća da se dijete obzirom na prirodu uzroka i stepen preostale sposobnosti za rad, može primjenom ovog prava osposobiti za samostalan život i rad,
 - b) da je dijete završilo osnovno obrazovanje i odgoj u ustanovama namijenjenim djeci i odraslim osobama sa smetnjama u psiho-fizičkom razvoju ili u posebnim odgojnim grupama u odgovarajućim ustanovama za osnovno obrazovanje,
 - c) da postoji vjerojatnoća da se osposobljavanje djeteta, obzirom na psihičku razvijenost i druga osobena svojstva, može postići u roku od najviše četiri godine.
- (2) Iznimno, pravo na osposobljavanje za život i rad osigurava se i djetetu do navršene 21. godine života, odnosno i poslije navršene 21. godine života, ukoliko je to pravo uspostavljeno do navršene 21. godine života.

Članak 41.

- (1) Utvrđivanje postojanja osnova za ostvarivanje prava na osposobljavanje za život i rad vrši stručno povjerenstvo iz članka 23. stavak (2) ovog zakona.
- (2) Postupak za utvrđivanje činjenica iz stavka (1) ovog članka, način rada stručnog povjerenstva, način ostvarivanja suradnje sa drugim sudionicima u postupku, ocjenjivanje radne sposobnosti, medicinska i druga dokumentacija potrebna za ocjenjivanje radne sposobnosti, sadržaj nalaza, ocjene i mišljenja, obrasci koji se upotrebljavaju i druga pitanja od značaja

za ostvarivanje ovih prava, regulirat će se pravilnikom koji donosi Ministar.

Članak 42.

Osoba, koje se radi osposobljavanja za samostalan život i rad upućuje izvan mjesta prebivališta, odnosno boravišta, ima pravo na:

- a) Pokriće troškova smještaja i prehrane, a povodom pohađanja osnovne i srednje škole i troškova internatskog smještaja u ili preko odgovarajućeg zavoda ili centra;
- b) Pokriće troškova smještaja i prehrane u drugoj obitelji, a povodom pohađanja osnovne i srednje škole i osiguranja obiteljskog smještaja koji se ugovorno regulira između općinskog prvostupanjskog organa i odgovarajuće obitelji;
- c) Pokriće troškova prijevoza do obrazovne institucije u visini cijene mjesečne vozne karte za prijevoz autobusom u javnom prometu, odnosno drugim razredom željeznice, ukoliko se ne nalazi na internatskom ili obiteljskom smještaju.

Članak 43.

- (1) U troškovima osposobljavanja za život i rad sudjeluju roditelji, usvojitelji, staratelji i srodnici, ukoliko im mjesečni prihodi po članu domaćinstva prelaze 15% od prosječne plaće Kantona.
- (2) Osoba, iz stavka (1) ovog članka, sudjeluje u snošenju dijela troškova smještaja, prehrane i prijevoza osobe koja se osposobljava, i to u iznosu od 100% pripadajućeg dijela prihoda osobe koja se osposobljava za život i rad.

Članak 44.

Troškovi smještaja i prehrane osoba iz članka 42. stavak (1) točka b) ovog zakona, ne mogu biti veći od 80% od troškova smještaja i prehrane u odgovarajućoj ustanovi internatskog tipa.

Odjeljak C. Smještaj u drugu obitelj

Članak 45.

- (1) Smještaj u drugu obitelj može ostvariti dijete i odrasla osoba, kojoj je potrebna stalna skrb i pomoć radi zadovoljavanja njenih životnih potreba, a koju ne može ostvariti u krugu vlastite obitelji ili na drugi način, pod uvjetima i na način utvrđen ovim i Federalnim zakonom.
- (2) Smještajem u drugu obitelj ne smatra se smještaj, odno-

sno zbrinjavanje i skrb o djeci od strane članova obitelji, iz članka 4. stavak (1) ovog zakona.

- (3) Preuzimanje potrebne stalne skrbi i pomoći o djeci od strane članova obitelji iz članka 4. stavak (1) ovog zakona, radi zadovoljavanja njihovih životnih potreba, koje ne mogu ostvariti u krugu vlastite obitelji ili na drugi način, smatra se srodničkim obiteljskim smještajem (u daljem tekstu: srodnički smještaj).

Članak 46.

- (1) Pravo na smještaj u drugu obitelj imaju:
 - a) dijete iz članka 11. stavak (1) točka a) do d) ovog zakona, do povratka u vlastitu obitelj, odnosno do završetka redovitog školovanja, a najduže 12 mjeseci po završetku redovitog školovanja,
 - b) osobe iz članka 11. stavak (1) točka e) do h), koje nisu u mogućnosti da se same staraju o sebi, a uslijed stambenih ili obiteljskih prilika nemaju mogućnosti da im se zaštita osigura na drugi način,
 - c) žena iz članka 22. stavak (1) točka c) ovog zakona i samohrani roditelj do godinu dana života djeteta, ukoliko nema sredstva za izdržavanje ili kojem je, uslijed neriješenog stambenog pitanja ili poremećaja obiteljskih odnosa, potreban privremeni smještaj.
- (2) Djetetu iz stavka (1) točka a) ovog članka, po završetku redovitog školovanja, organ starateljstva je dužan osigurati zbrinjavanje na drugi način.
- (3) Samohranim roditeljem, u smislu stavka (1) točka c) ovog članka, smatra se roditelj koji nije u braku i ne živi u izvanbračnoj zajednici, a sam izdržava svoje dijete.

Članak 47.

Član obitelji u kojoj je osoba smještena i koje preuzme brigu o toj osobi (u daljem tekstu: hranitelj), mora biti duševno i tjelesno zdrav i imati stambene i druge uvjete potrebne za zaštitu, čuvanje, njegu, ishranu, učenje i zadovoljavanje drugih potreba i interesa tog osoba.

Članak 48.

Osoba se ne može smjestiti u drugu obitelj:

- a) u kojoj je jednom od bračnih drugova oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost,
- b) u kojoj je jedan od bračnih drugova lišen roditeljskog staranja,
- c) u kojoj su poremećeni obiteljski odnosi,
- d) u kojoj su neki članovi osobe sa društveno negativnim ponašanjem,
- e) u kojoj bi, zbog bolesti nekog članova obitelji, bilo ugroženo zdravlje smještene osobe.

Članak 49.

- (1) Za smještaj djeteta u drugu obitelj potrebna je pismena suglasnost roditelja, odnosno usvojitelja ili staratelja, a mišljenje djeteta uzeće se u obzir sukladno njegovom uzrastu i zrelosti.
- (2) Suglasnost roditelja nije potrebna, ako su roditelji sa društveno negativnim ponašanjem, ili su kroz duži period grubo zanemarili svoje roditeljske obveze ili ako su roditelji lišeni roditeljskog staranja.

Članak 50.

- (1) Obitelj u kojoj je dijete smješteno, ne može poduzimati, bez suglasnosti roditelja, usvojitelja ili organa starateljstva, važnije mjere u pogledu osobnosti djeteta, a naročito predati ga nekom drugoj osobi na čuvanje i njegu, prekinuti školovanje, promijeniti vrstu škole, odlučiti o izboru ili obavljanju zanimanja i zaključivanja ugovora o radu, u smislu propisa o radu.
- (2) Suglasnost roditelja sa društveno negativnim ponašanjem, roditelja koji su kroz duži period zanemarili svoje roditeljske obveze i roditelja lišenih roditeljskog staranja, nije potrebna za radnje, utvrđene stavkom (1) ovog članka.

Članak 51.

- (1) Smještaj u drugu obitelj prestaje:
 - a) sporazumom ugovornih strana,
 - b) istekom ugovora,
 - c) raskidom ugovora,
 - d) otkazom ugovora,
 - e) punoljetstvom djeteta,
 - f) usvojenjem djeteta,
 - g) smrću osobe koja je zaključila ugovor,
 - h) smrću osobe na smještaju.
- (2) Iznimno, smještaj u drugu obitelj može se produžiti i nakon punoljetstva djeteta do završetka redovitog školovanja, a najkasnije do navršene 27. godine života, ukoliko općinski prvostupanjski organ smatra takvo produženje opravdanim.

Članak 52.

- (1) Hranitelj ima pravo na naknadu za smještaj.
- (2) Visina naknade iz stavka (1) ovog članka iznosi:
 - a) 30% od prosječne plaće Kantona, za smještaj djece i odraslih osoba;
 - b) 40% od prosječne plaće Kantona, za smještaj djece i odraslih osoba sa psiho-fizičkim poremećajima i smetnjama.
- (3) Naknada iz stavka (1) ovog članka, ne smatra se plaćom

niti drugim prihodom koji podliježe plaćanju poreza.

- (4) U slučaju srodničkog smještaja, srodniku kao prihvatitelju, odnosno hranitelju, pripada pravo na novčanu pomoć u iznosu od 22%, od prosječne plaće Kantona, po svakom djetetu mjesečno, a koja se usklađuje jednom godišnje.

Članak 53.

- (1) Na temelju rješenja o određivanju smještaja u drugu obitelj općinski prvostupanjski organ zaključuje pismeni ugovor o smještaju sa hraniteljem.
- (2) Ugovorom iz stavka (1) ovog članka, uređuju se međusobni odnosi između općinskog prvostupanjskog organa i hranitelja, a naročito: uvjeti i rok otkazivanja ugovora, visina, način isplate naknade za smještaj osoba, obveza isplate naknade i druga pitanja od značaja za korisnika ovog oblika zaštite.

Članak 54.

- (1) Troškove smještaja u drugu obitelj snosi osoba koja se smješta u drugu obitelj, roditelj, usvojitelj, staratelj ili srodnik koji je dužan da izdržava tu osobu, ili drugu pravnu ili fizičku osobu koja je preuzela obvezu snošenja troškova smještaja.
- (2) Troškove smještaja snose ili u njihovom snošenju sudjeluju: osoba koje se smješta, roditelji, usvojitelji, staratelji ili srodnici, koji su shodno zakonu dužni izdržavati tu osobu, ukoliko im mjesečni prihodi po članu domaćinstva prelaze 15% od prosječne plaće Kantona.
- (3) Osoba iz stavka (2) ovog članka snosi troškove smještaja u visini od 100% pripadajućeg dijela prihoda osobe koja se smješta u drugu obitelj.
- (4) Ukoliko sredstva iz stavka (2) ovog članka nisu dovoljna za izmirenje troškova smještaja, razliku do punog iznosa cijene smještaja snosi Kanton.

Odjeljak D. Smještaj u ustanovu socijalne zaštite**Članak 55.**

- (1) Smještaj u ustanovu socijalne zaštite (u daljem tekstu: Ustanova) može ostvariti dijete i odrasla osoba kojoj je potrebna stalna skrb i pomoć u zadovoljavanju njihovih životnih potreba, a ne može ih ostvariti u vlastitoj obitelji ili drugoj obitelji ili na drugi način, a pod uvjetima i na način predviđen ovim i Federalnim zakonom.
- (2) Smještaj u Ustanovu može ostvariti i osoba ovisno o psihoaktivnim supstancama pod uvjetima:
 - a) da je registrirana kao ovisnik o psihoaktivnim supstancama;
 - b) da se dobrovoljno uključila u tretman socijalne rehabilitacije, resocijalizacije i reintegracije;

- c) da u potpunosti surađuje u trajanju tretmana;
- d) da se nalazi u stanju socijalne potrebe;
- e) da ima preporuku za smještaj u Ustanovu, odnosno odgovarajuću organizaciju, od kantonalne ustanove za borbu protiv bolesti ovisnosti u kojoj je registrirano, ovjerenu od stručnog tima takve ustanove (socijalni radnik, psihijatar i psiholog).

Članak 56.

- (1) Troškove smještaja u Ustanovu snosi ili u njihovom snošenju sudjeluju fizička i pravna osoba, na način propisan člankom 54. ovog zakona.
- (2) Sredstva od udjela fizičke osobe u snošenju dijela troškova smještaja u Ustanovi, uplaćuju se na račun Ustanove koja je dužna prilikom naplate svojih usluga u računu prikazati udio te osobe.

Članak 57.

- (1) Međusobni odnosi Ministarstva i Ustanova reguliraju se ugovorom, sa svakom Ustanovom ponaosob.
- (2) Ugovorom se regulira način plaćanja usluga, pitanja od značaja za zaštitu šticećenika, obveza Ustanove prema Ministarstvu, općinskom prvostupanjskom organu i druga pitanja od značaja za zaštitu šticećenika.

Članak 58.

- (1) Odrasla osoba, čiji prihodi i novčana sredstva nisu dovoljni za snošenje troškova smještaja, dužna je u svrhu plaćanja iskoristiti svoju imovinu, koja ne služi članovima njene obitelji za podmirenje osnovnih stambenih i drugih osnovnih životnih potreba, o čemu se zaključuje ugovor između korisnika ili roditelja, staratelja, odnosno srodnika koji je sukladno zakonu dužan da ga izdržava, općinskog prvostupanjskog organa i Ustanove.
- (2) Odrasla osoba smještena u Ustanovu, dužna je plaćati cijenu smještaja svim svojim приходima i novčanim sredstvima.
- (3) Ako sredstva, iz stavka (1) i (2) ovog članka, nisu dovoljna za plaćanje smještaja, razlika između cijene smještaja i tih sredstava tereti sredstva Kantona.
- (4) Pri utvrđivanju prihoda, iz stavka (1) i (2) ovog članka, iznos prihoda umanjuje se za obvezu korisnika za izdržavanje nekog od članova obitelji i za iznos namijenjen osobnim potrebama korisnika smještaja.

Članak 59.

- (1) Ugovorom, iz članka 58. stavak (1), utvrdit će se da, ukoliko korisnik koji je vlasnik pokretne ili nepokretne imovine, nije u mogućnosti da plaća troškove smještaja, ili osoba, koja su po zakonu obavezne da ga izdržava-

ju, odbiju da plaćaju troškove smještaja ili ne uplaćuju ugovorenu cijenu smještaja, općinski prvostupanjski organ može troškove namiriti iz njegove imovine, koju može izdati u zakup, prodati ili na drugi način staviti u promet.

- (2) Suglasnost na ugovor, iz stavka (1) ovog članka, daje Ministarstvo.

Članak 60.

- (1) U slučaju smještaja u Ustanovu osobe koja nema članove obitelji, ni srodnike koje je dužna izdržavati, odnosno koji su nju dužni izdržavati, način ustupanja imovine općinskom prvostupanjskom organu regulirat će se ugovorom.
- (2) Osoba koja se smješta i općinski prvostupanjski organ, ugovorno reguliraju odnose iz stavka (1) ovog članka.

Članak 61.

- (1) Ako se radi o korisniku mirovine smještenom u Ustanovu, koji nema obveze izdržavanja članova užeg obiteljskog domaćinstva, sredstva mirovine se uplaćuju na račun Ustanove u koju je osoba smještena.
- (2) Osobi iz stavka (1) ovog članka, na ime zadovoljavanja osobnih potreba, mjesečno pripada 20% iznosa od mirovine.
- (3) Ustanova je dužna prilikom naplate svojih usluga u računu prikazati udio osoba iz stavka (1) ovog članka.

Odjeljak E. Usluge socijalnog i drugog stručnog rada

Članak 62.

- (1) Socijalni rad, u smislu ovog zakona, je stručna i znanstveno utemeljena djelatnost na poduzimanju mjera i akcija u cilju preventivnog djelovanja, tj. sprječavanja pojava socijalnih problema u lokalnoj zajednici, grupi i kod pojedinca, kao i rješavanje stanja socijalne potrebe pojedinca, grupe i zajednice, uz njihovo puno angažiranje, kada im je pomoć potrebna.
- (2) Drugi stručni rad je stručna i znanstveno utemeljena aktivnost, odnosno, rad koji je u funkciji i od značaja za ostvarivanje ukupnih rezultata i kvaliteta socijalnog rada.

Članak 63.

Zadacima socijalnog rada, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- a) istraživanje socijalnih problema i pojava;
- b) planiranje širih i sveobuhvatnih mjera;
- c) iniciranje programa mjera za pojedine akcije;
- d) razvijanje preventivnog rada u cilju smanjenja potre-

- ba za pružanjem neposredne pomoći;
- e) koordiniranje i suradnja u rješavanju socijalnih problema;
- f) pružanje pomoći grupama i pojedincima, kada nisu u stanju da sami riješe svoje probleme.

Članak 64.

- (1) Socijalni i drugi stručni rad, u smislu ovog zakona, zasniva se na principima socijalnog rada koji podrazumijevaju osnovne zahtjeve, smjernice, odnosno obvezna načela, kojima se rukovode Ustanove i općinski prvostupanjski organi u postupku davanja usluga socijalnog i drugog stručnog rada.
- (2) Osnovni principi socijalnog i drugog stručnog rada, iz stavka (1) ovog zakona, su:
 - a) princip naučnosti;
 - b) princip sveobuhvatnosti, odnosno svestranosti;
 - c) princip jedinstva i akcije;
 - d) princip realnosti;
 - e) princip pravodobnosti;
 - f) princip poštivanja osobnosti i dostojanstva klijenta;
 - g) princip pomoći do samopomoći;
 - h) princip čuvanja profesionalne tajne;
 - i) princip jedinstva individualnog, grupnog i rada u zajednici i
 - j) princip individualnog pristupanja klijentu u rješavanju stanja socijalne potrebe.

Članak 65.

- (1) Socijalni djelatnici i drugi stručni zaposlenici, obvezni su svoj rad obavljati sukladno zadacima, principima i metodama socijalnog rada i etikom svoje struke, uz poštivanje privatnosti korisnika usluga, njegovog dostojanstva i nepovredivosti njegovog osobnog i obiteljskog života.
- (2) Stručni uposlenik, iz stavka (1) ovog članka, obvezni su čuvati, kao profesionalnu tajnu, sve što saznaju o osobnom i obiteljskom životu korisnika.
- (3) Na čuvanje profesionalne tajne, obvezni su socijalni i drugi stručni uposlenici svih Ustanova socijalne zaštite i mjerodavnih općinskih službi.
- (4) Socijalni djelatnici i drugi stručni uposlenici Ustanova i mjerodavnih općinskih službi, svoj službeni status, identitet i ovlast dokazuju iskaznicom. Sadržaj i formu iskaznice, propisuje Ministar.
- (5) Povreda čuvanja profesionalne tajne predstavlja težu povredu obveza iz radnog odnosa.

Članak 66.

- (1) Pravo na usluge socijalnog i drugog stručnog rada mogu

ostvariti pojedinci, obitelji i društvene grupe, neovisno od materijalnih mogućnosti i korištenja nekog od oblika socijalne zaštite, radi zaštite njihovih prava i interesa i spriječavanja pojava i ublažavanja posljedica socijalnih problema.

- (2) Uslugama socijalnog i drugog stručnog rada, u smislu ovog zakona, smatra se savjetodavni rad koji obavljaju Ustanove u rješavanju obiteljskih bračnih problema, te mjere i akcije u suradnji sa mjesnim zajednicama i drugim organima na suzbijanju i spriječavanju društveno neprihvatljivog ponašanja djece i ostalih pojedinaca, obitelji i društvenih grupa.

Odjeljak F. Kućna njega i pomoć u kući

Članak 67.

- (1) Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući ostvaruje osoba potpuno nesposobna za samostalan rad i privređivanje, osoba starija od 65 godina (muškarac), odnosno 60 godina (žena) i osoba sa trajnim smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju, koja nije u stanju da se sama stara o sebi, pod uvjetima da ta osoba:
 - a) ne ostvaruje pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane druge osobe shodno ovom i Federalnom zakonu,
 - b) nema mogućnosti da mu kućnu njegu i pomoć u kući osiguraju roditelji, bračni drug i djeca,
 - c) nema mogućnost da mu se kućna njega i pomoć u kući osigura na temelju ugovora o doživotnom izdržavanju i
 - d) čiji prihod po članu domaćinstva ne prelazi iznos 40% od prosječne plaće Kantona.
- (2) Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući, pod uvjetima iz stavka (1) ovog članka, ima i osoba kojoj je zbog privremenih promjena u zdravstvenom stanju ili tjelesnog oštećenja, neophodno potrebna kućna njega i pomoć u kući, zbog nemogućnosti vlastitog staranja o sebi.

Članak 68.

Kućna njega i pomoć u kući obuhvata:

- a) organiziranje prehrane (nabava i dostava gotovih obroka u kuću, odnosno nabava živežnih namirnica, pomoć u pripremi obroka, pranje posuđa i dr.),
- b) obavljanje kućnih poslova (pospremanje stana, donošenje vode, ogrijeva i slično, organiziranje pranja i peglanja rublja, nabava lijekova i drugih potrepština),
- c) održavanje osobne higijene (pomoć u oblačenju i svlačenju, u kupanju i obavljanju drugih higijenskih potreba),
- d) zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba.

Članak 69.

- (1) Kućnu njegu i pomoć u kući osigurava općinski prvostupanjski organ, angažiranjem odgovarajuće nevladine organizacije, koja ispunjava uvjete propisane zakonom.
- (2) Sa odgovarajućom nevladinom organizacijom koja neposredno pruža usluge kućne njege i pomoći u kući, ima tradiciju, posjeduje kapacitete i raspolaže sa potrebnom infrastrukturom, općinski prvostupanjski organ zaključuje ugovor kojim se preciziraju obujam usluga, visina naknade i druga prava i obveze.

Odjeljak G. Vršenje starateljstva i nadzora**Članak 70.**

- (1) Starateljstvo je, u smislu Obiteljskog i ovog zakona, oblik zaštite malodobnih osoba bez roditeljskog staranja i punoljetnih osoba koje nisu sposobne, ili koje nisu u mogućnosti starati se o sebi, svojim pravima, interesima i obvezama.
- (2) Poslove starateljstva vrši općinski prvostupanjski organ, putem imenovanog staratelja ili neposredno, ako to zahtijeva interes šticećenika i okolnosti slučaja, preko stručne osobe zaposlene u organu starateljstva.
- (3) Ako se sredstva za isplatu naknade za rad staratelja ne mogu osigurati iz sredstava navedenih u članku 174. stavak (2) Obiteljskog zakona, njihova će se isplata vršiti sukladno pravilniku koji će donijeti Ministar.

Članak 71.

- (1) Nadzor nad ostvarivanjem roditeljskog staranja, u smislu Obiteljskog i ovog zakona, općinski prvostupanjski organ određuje kada su roditelji zanemarili staranje o zdravlju i odgoju djeteta ili kada je roditeljima potrebna pomoć u odgoju djeteta.
- (2) U odluci o nadzoru, općinski prvostupanjski organ utvrdit će program nadzora i odrediti osobu koja će pratiti razvoj djeteta, kontrolirati postupke roditelja, podnositi periodična izvješća općinskom prvostupanjskom organu i poduzimati druge mjere u interesu djeteta.
- (3) Osoba iz stavka (2) ovog članka, ima pravo na naknadu opravdanih troškova i mjesečnu naknadu, sukladno Pravilniku o visini i načinu isplate opravdanih troškova i mjesečne naknade, osobi koja vrši nadzor nad ostvarivanjem roditeljskog staranja, koji je donio federalni ministar rada i socijalne politike („Službene novine Federacije BiH“, broj: 18/06).
- (4) Naknada, iz stavka (3) ovog članka, pada na teret općinskog prvostupanjskog organa.

Članak 72.

Propisom općine može se proširiti krug korisnika i prava iz socijalne zaštite utvrđenih ovim zakonom, sukladno programima odnosno planovima razvoja socijalne zaštite, specifičnim prilikama i potrebama, a shodno mogućnostima općine.

POGLAVLJE III. OSNIVANJE I RAD USTANOVA SOCIJALNE ZAŠTITE**Članak 73.**

- (1) Ustanove pružaju usluge kojima se u cjelini ili djelomično zadovoljavaju socijalne i druge potrebe korisnika socijalne zaštite.
- (2) Ustanove se osnivaju radi zbrinjavanja određenih kategorija korisnika socijalne zaštite i obavljanja stručnih i drugih poslova socijalne zaštite.
- (3) Rad ustanova je javan.
- (4) Javnost se može isključiti u pojedinim postupcima, kada je to utvrđeno propisima o obiteljskim odnosima i o kaznenom postupku.
- (5) Ustanove se osnivaju kao:
 - a) centar za socijalni rad,
 - b) ustanova za djecu, i to:
 - 1) za djecu bez roditeljskog staranja,
 - 2) za odgojno zanemarenu i zapuštenu djecu,
 - 3) za djecu ometenu u fizičkom ili psihičkom razvoju – djeca sa posebnim potrebama,
 - c) ustanova za odrasle i stare osobe,
 - d) ustanova za socijalno - zdravstveno zbrinjavanje invalidnih i drugih osoba,
 - e) ustanova za dnevni boravak korisnika socijalne zaštite,
 - f) druge ustanove ovisno od potreba i mogućnosti općina i Kantona.

Članak 74.

- (1) Kantonalne, odnosno općinske Ustanove, sukladno ovim i Federalnim zakonom, osniva Kanton, odnosno općina, kao javnu Ustanovu.
- (2) Javna Ustanova ima svojstvo pravne osobe.
- (3) Ustanovu osniva domaća i strana pravna i fizička osoba.
- (4) Ustanove se osnivaju radi:
 - a) obavljanja stručnih i drugih poslova socijalne zaštite,
 - b) zbrinjavanja određenih kategorija korisnika socijalne zaštite,
 - c) proučavanja pojava i problema u oblasti socijalne zaštite.
- (5) Pravilnik o općim, tehničkim i stručnim uvjetima za osnivanje i rad Ustanova, donijet će Ministar.

Članak 75.

- (1) Ministar, odnosno općinski načelnik (u daljem tekstu: Načelnik) donosi rješenje o ispunjavanju uvjeta za početak obavljanja djelatnosti Ustanove.
- (2) Kada utvrdi da Ustanova ne ispunjava zakonom propisane uvjete za obavljanje djelatnosti, Ministar, odnosno Načelnik će odrediti rok u kome je Ustanova dužna otkloniti nedostatke.

Članak 76.

Ustanova prestaje sa radom u slučajevima utvrđenim općim propisima o ustanovama.

Članak 77.

- (1) Ustanove su dužne na propisan način voditi evidenciju o korisnicima i pruženim uslugama i o tome dostavljati izvješća Ministarstvu.
- (2) Ministar propisuje evidencije iz stavka (1) ovog članka.

Članak 78.

- (1) Ministarstvo vodi evidenciju o Ustanovama koje obavljaju djelatnost socijalne zaštite.
- (2) Ministar propisuje evidenciju iz stavka (1) ovog članka.

Odjeljak A. Centar za socijalni rad**Članak 79.**

- (1) Centar za socijalni rad (u daljem tekstu: Centar) je javna ustanova.
- (2) Centar osniva općina radi obavljanja poslova neposredne socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom utvrđenih ovim i Federalnim zakonom, kao i radi obavljanja drugih poslova utvrđenih zakonom, drugim propisima i općim aktima.
- (3) Centar se može osnovati ako zadovoljava kadrovske, odnosno stručne normative kao i minimum smještajnih uvjeta, a što će propisati Ministar.

Članak 80.

- (1) Centar na temelju javnih ovlasti:
 - a) daje podatke o obiteljskim prilikama, te mišljenja i prijedloge o sudskim postupcima koji se odnose na obiteljsko- pravnu i kazneno- pravnu zaštitu,
 - b) sudjeluje kao stranka ili umještač pred sudom i drugim državnim organima, kad se radi o zaštiti osobnih interesa djece i drugih članova obitelji, koji se ne mogu starati sami o sebi, ni o svojim pravima i interesima,

- c) obavlja nadzor nad obiteljima koje su primile na smještaj djecu i odrasle osobe.
- (2) Centar može obavljati i poslove zbrinjavanja djece odbjeglih iz obitelji i Ustanove, poslove dnevnog zbrinjavanja djece sa posebnim potrebama, provoditi odgojne mjere nad djecom sa poremećajima u ponašanju, izvan vlastite obitelji i sa boravkom u obitelji, te pružati pomoć i njegu u kući.
- (3) Centar obavlja i druge stručne poslove:
 - a) potiče, organizira i provodi aktivnosti sa svrhom sprječavanja i suzbijanja socijalnih, obiteljskih i osobnih problema,
 - b) prati i proučava probleme iz oblasti socijalne zaštite i vodi stručno analitičke poslove;
 - c) potiče i razvija samopomoć, dobrosusjedsku pomoć, dobrovoljni socijalni rad, dobrotvorne i druge djelatnosti;
 - d) obavlja poslove savjetovališta za probleme braka i obitelji, odgoja djece, usvojenja, sudjeluje u aktivnostima od značaja za prevenciju i suzbijanje ovisnosti o alkoholu, drogama, drugim opojnim sredstvima i drugim socijalno patološkim pojavama;
 - e) poduzima mjere od značaja za unaprijeđenje politike socijalne zaštite;
 - f) predlaže, potiče i usklađuje druge aktivnosti u području socijalne zaštite na lokalnom nivou;
 - g) podstiče i organizira aktivnosti od preventivnog značaja za oblast socijalne zaštite;
 - h) neposredno pruža usluge socijalnog rada;
 - i) obavlja poslove u oblasti obiteljske zaštite, zaštite civilnih žrtava rata, zaštite obitelji sa djecom, zaštite odgojno zanemarene djece, te sudjeluje u izvršavanju odgojnih mjera i mjera zaštitnog nadzora;
 - j) pruža savjetodavne usluge i stručnu pomoć pojedincu, obitelji i grupama građana;
 - k) surađuje sa građanima, mjesnim zajednicama, državnim organima i ustanovama, pravnim osobama, udrugama građana, pravosudnim organima, policijskim upravama i drugim organima, koji mogu doprinijeti unaprijeđivanju kvaliteta socijalnog rada i socijalne zaštite;
 - l) vodi propisanu evidenciju i prikuplja dokumentaciju o korisnicima socijalne zaštite, oblicima i uslugama socijalne zaštite, korisnicima civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom i vodi stručno-analitičke poslove i dostavlja podatke Ministarstvu,
 - m) obavlja poslove i ima ovlasti organa starateljstva, utvrđena Obiteljskim zakonom i drugim zakonima i propisima;
 - n) razvija i unaprijeđuje suradnju sa lokalnom zajednicom;
 - o) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom, aktima osnivača, Kantona i samog Centra.

Članak 81.

- (1) Centar se osniva za područje općine, a može se osnovati za područje dvije ili više općina.
- (2) Centar za područje općine osniva općina, a Centar za dvije ili više općina osnivaju zajedno općine koje osnivaju centar.
- (3) Centar osnovan za područje dvije ili više općina, može organizirati rad po organizacionim jedinicama u svakoj općini za koju je isti osnovan.

Članak 82.

Centar može da obavlja i djelatnost disciplinskog centra za odgojno zapuštenu djecu, prihvatne stanice za djecu, dijagnostičko-opservacionog centra za odgojno zanemarenu i zapuštenu djecu, prihvatilišta za odrasle osobe, Centra za pružanje njege i pomoći u kući i druge djelatnosti, ukoliko na području za koje je Centar osnovan, ne postoji Ustanova za obavljanje tih djelatnosti.

Odjeljak B. Ustanove za djecu bez roditeljskog staranja, odgojno zanemarenu i djecu čiji je razvoj ometen obiteljskim prilikama**Članak 83.**

- (1) Ustanova za djecu bez roditeljskog staranja, odgojno zanemarenu i djecu čiji je razvoj ometen obiteljskim prilikama (u daljem tekstu: Ustanova za djecu) pruža usluge socijalnog zbrinjavanja, odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite djece bez roditeljskog staranja, djece čiji je razvoj ometen obiteljskim prilikama i odgojno zanemarene djece (u daljem tekstu: šticenici).
- (2) Ustanova za djecu prima na smještaj i zaštitu šticenike iz stavka (1) ovog članka do 18 godina, iznimno iznad 18, a najduže do navršanja 27 godina života, ukoliko je potrebno šticeniku osigurati završetak školovanja, srednjeg i fakultetskog obrazovanja, a na prijedlog općinskog prvostupanjskog organa.
- (3) Ustanova za djecu je dužna pružiti organiziranu i individualnu stručnu pomoć za uspješno savlađivanje programa odgoja i obrazovanja šticenika.

Članak 84.

- (1) U okviru svojega rada Ustanova za djecu može, uz prethodnu suglasnost Ministarstva, organizirati prihvatilište za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke, ukoliko nema sredstava za izdržavanje ili kojoj je, uslijed neriješenog stambenog pitanja ili poremećenih obiteljskih odnosa potreban privremeni smještaj, sa djetetom do 12 mjeseci starosti.
- (2) Ustanova za djecu, uz prethodnu suglasnost Ministar-

stva, može organizirati i dnevni boravak djece sa i bez posebnih potreba, sukladno osnivačkim aktima Ustanove za djecu.

- (3) Prihvat samohranih nezaposlenih trudnica i samohranih nezaposlenih majki sa djetetom do 12 mjeseci starosti, odnosno dnevni boravak djece sa i bez posebnih potreba, vrši se na prijedlog općinskog prvostupanjskog organa, a uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Članak 85.

Ustanova za djecu može, uz prethodnu suglasnost osnivača i Ministarstva, da dopuni svoju djelatnost proširenjem pružanja svojih usluga socijalnog karaktera.

Odjeljak C. Ustanova za djecu sa posebnim potrebama**Članak 86.**

Ustanova za djecu sa posebnim potrebama pruža usluge od ukupnog značaja za dnevni boravak i zbrinjavanje djece sa posebnim potrebama, u smislu poticaja socijalizacije, samozastupanja, zadovoljavanja osnovnih životnih potreba za druženjem, usmjeravanja pomoći djece jednih prema drugima, te posvećuje pozornost u radu sa roditeljima.

Članak 87.

Ustanova za djecu iz članka 86. ovog zakona može se organizirati kao samostalna ustanova ili organizaciona jedinica u okviru ustanova socijalne zaštite i obrazovnih javnih ustanova.

Odjeljak D. Ustanova za odrasle i stare osobe**Članak 88.**

Ustanova za zaštitu odraslih i starih osoba (u daljem tekstu: Ustanova za stare osobe) pruža usluge socijalnog zbrinjavanja, odnosno organiziranog smještaja, prehrane, socijalnog rada, zdravstvene zaštite, pomoći i njege, odmora i rekreacije odraslih i starih osoba, a kojima je potrebna stalna skrb i pomoć u zadovoljavanju njihovih životnih potreba, a ne mogu ih ostvariti u vlastitoj ili drugoj obitelji, odnosno na drugi način.

Članak 89.

U okviru svog rada Ustanova za stare osobe može uz prethodnu suglasnost Ministarstva organizirati i dnevni boravak starih i odraslih osoba, službu kućne njege i pomoći u kući, savjetovanište za stare osobe i prihvatilište za odrasle i stare osobe sukladno osnivačkim aktima Ustanove za stare osobe.

Članak 90.

Organizacija rada Ustanova utvrđuje se Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji.

**POGLAVLJE IV. UDRUGE OSOBA SA
INVALIDITETOM****Članak 91.**

- (1) U cilju ostvarivanja boljeg položaja i zaštite osoba sa invaliditetom i zadovoljavanja njihovih potreba, ovisno od vrste i stupnja invaliditeta, mogu se osnovati Udruge osoba sa invaliditetom (u daljem tekstu: Udruga).
- (2) Udruge osnivaju, suglasno Zakonu o udrugama i fondacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 45/02), osobe sa invaliditetom.

Članak 92.

Osnovne programske aktivnosti i ciljevi Udruge iz članka 91. ovog zakona su:

- a) okupljanje i pružanje pomoći osobama sa invaliditetom i osobama sa posebnim potrebama;
- b) pružanje pomoći članovima udruge: u rehabilitaciji i resocijalizaciji, u potencijalnom zapošljavanju, odnosno poticaju zapošljavanja, dodatnim vidovima obrazovanja, odnosno dokvalificiranja i prekvalificiranja, zadovoljavanju kulturnih potreba, informiranju, osiguravanju tehničkih pomagala, rješavanju statusnih pitanja;
- c) okupljanje, pružanje pomoći i provedba programskih aktivnosti socijalnog karaktera od značaja za oblasti iz domena ovog zakona.

Članak 93.

Sredstva za financiranje rada udruge osiguravaju se iz:

- a) članarina,
- b) donacija,
- c) legata,
- d) drugih izvora sukladno propisima.

Članak 94.

Ovisno od programskih ciljeva i zadataka Udruge, Kanton i općine, shodno svojim mogućnostima, mogu participirati u osiguravanju dijela potrebnih sredstava od značaja za poticaj rada udruge.

Članak 95.

Ministarstvo i općinski prvostupanjski organi, pri utvrđivanju politike za ostvarivanje svojih programa rada, odnosno programa socijalne zaštite, surađuju sa legitimnim predstavnicima Udruge ili njihovim starateljima, kao i sa drugim udrugama, odnosno organizacijama koje se bave aktivnostima socijalnog karaktera.

DIO TREĆI - ZAŠTITA CIVILNIH ŽRTAVA RATA**Članak 96.**

- (1) Civilna žrtva rata, u smislu ovog i Federalnog zakona, je osoba kod koje je tijekom rata ili neposredne ratne opasnosti, uslijed ranjavanja ili nekog drugog oblika ratne torture nastupilo oštećenje organizma, što uključuje mentalno oštećenje ili značajno narušavanje zdravlja ili nestanak ili pogibiju te osobe, pod okolnostima utvrđenim Federalnim zakonom (u daljem tekstu: civilna žrtva rata).
- (2) Posebnom kategorijom civilnih žrtava rata smatraju se osobe koje su preživjele seksualno zlostavljanje i silovanje.
- (3) Status civilne žrtve rata, u smislu stavka (1) i stavka (2) ovog članka, priznaje se i civilnim osobama i pripadnicima snaga bivše tzv. „Autonome pokrajine Zapadna Bosna“, ukoliko ne ostvaruju odgovarajuća prava po Zakonu o pravima branitelja i članova njihovih obitelji („Službene novine FBiH“ broj: 33/04 i 56/05).
- (4) Sukladno ovom Zakonu, u cilju ostvarivanja određenih prava, priznaje se status civilne žrtve rata osobi kod koje je nastupilo oštećenje organizma ispod 60 % ili značajno narušavanje zdravlja.

Članak 97.

Radi ostvarivanja prava utvrđenih ovim i Federalnim zakonom, civilne žrtve rata se razvrstavaju prema utvrđenom procentu oštećenja organizma u šest grupa, utvrđenih Federalnim zakonom.

Članak 98.

Civilne žrtve rata, po ovom i Federalnom zakonu, imaju slijedeća prava:

- a) osobnu invalidninu ili mjesečno osobno novčano primanje;
- b) dodatak za njegu i pomoć od strane druge osobe;
- c) ortopedski dodatak;
- d) obiteljsku invalidninu;
- e) zdravstvenu zaštitu;
- f) pomoć u troškovima liječenja i nabavi ortopedskih

- pomagala;
- g) osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalificiranje i dokvalificiranje);
- h) prioritetno zapošljavanje;
- i) prioritetno stambeno zbrinjavanje;
- j) psihološku i pravnu pomoć.

Članak 99.

- (1) Osobna invalidnina utvrđuje se u mjesečnom iznosu prema grupi oštećenja organizma iz Federalnog zakona u visini 70 %, od mjesečnog iznosa osobne invalidnine ratnih vojnih invalida, i to 50 % iz federalnog proračuna, a 20 % iz proračuna Kantona (u daljem tekstu: kantonalni proračun), odgovarajuće grupe po propisima iz Zakona o pravima branitelja i članova njihovih obitelji, izuzev za osobe iz članka 96. stavak (2) ovog zakona, kako sljede:

Odgovarajuća grupa civilnih žrtava rata	% oštećenja organizma civilne žrtve rata	Mjesečna visina invalidnine u % od osnovice
I	100 Potrebna pomoć i njega od strane drugog lica	100
II	100	73
III	90	55
IV	80	43
V	70	32
VI	60	18

- (2) Mjesečno osobno novčano primanje, za osobe iz članka 96. stavak (2) ovog zakona, iznosi 70 % od osnovice iz stavka (1) ovog članka.

Članak 100.

- (1) Pravo na dodatak za njegu i pomoć od strane druge osobe imaju civilne žrtve rata od I. do IV. grupe, koje su nesposobne za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba bez pomoći druge osobe.
- (2) Dodatak za njegu i pomoć od strane druge osobe, određuje se u mjesečnom iznosu u visini 70 % od mjesečnog iznosa dodatka za njegu i pomoć od strane druge osobe za ratne vojne invalide, odgovarajućeg stupnja invaliditeta i to 50 % iz federalnog proračuna, a 20 % iz kantonalnog proračuna.

Članak 101.

Korisnik dodatka za njegu i pomoć od strane druge osobe, koji ispunjava uvjete za ostvarivanje tog prava i po

drugim propisima može, po sopstvenom izboru, koristiti to pravo samo po jednom osnovu.

Članak 102.

- (1) Pravo na ortopedski dodatak imaju civilne žrtve rata kojima je tjelesno oštećenje utvrđeno zbog oštećenja organizma koja su neposredna posljedica zadobivene rane, povrede ili ozlijede koja je prouzrokovala amputiranje ekstremiteta ili teško oštećenje funkcije ekstremiteta ili potpuni gubitak vida na oba oka.
- (2) Ortopedski dodatak određuje se u mjesečnom iznosu u visini od 70 % od mjesečnog iznosa ortopedskog dodatka za ratne vojne invalide odgovarajućeg stupnja invaliditeta, i to 50 % iz federalnog proračuna, a 20 % iz kantonalnog proračuna.

Članak 103.

- (1) Članovi obitelji civilnih žrtava rata iz članka 54. stavak (2) točke 5) i 6) Federalnog zakona imaju, uz uvjete propisane Federalnim i ovim zakonom, pravo na obiteljsku invalidninu.
- (2) Pravo na obiteljsku invalidninu, uz uvjete propisane Federalnim zakonom, imaju i članovi obitelji civilne žrtve rata od prve do četvrte grupe koji su do smrti koristili dodatak za njegu i pomoć od strane druge osobe, pod uvjetom da je smrt civilne žrtve rata posljedica rane, povrede, ozlijede ili bolesti, na temelju koje joj je utvrđeno pravo po ovom zakonu.
- (3) Osnovica za određivanje obiteljske invalidnine iznosi 70 % od osnovice za određivanje obiteljske invalidnine za obitelji šehida, odnosno poginulog borca i to 50 % iz federalnog proračuna, a 20 % iz kantonalnog proračuna.
- (4) Iznos obiteljske invalidnine utvrđuje se u mjesečnom iznosu od osnovice iz stavka (3) ovog članka i to:
- za jednog člana obitelji u visini 43 % od osnovice,
 - za dva člana obitelji u visini od 55 % od osnovice,
 - za tri člana obitelji u visini od 60 % od osnovice,
 - za četiri i više članova obitelji u visini 65 % od osnovice.

Članak 104.

- (1) Osobna invalidnina, dodatak za njegu i pomoć od strane druge osobe, ortopedski dodatak i obiteljska invalidnina, po ovom zakonu, pripadaju korisnicima istih prava (u daljem tekstu: korisnici) od prvog dana narednog mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za priznavanje tih prava.
- (2) Pravo na obiteljsku invalidninu pripada članovima obitelji nestale civilne žrtve rata do njenog proglašenja umrlom, a najduže dvije godine od dana stupanja na snagu Federalnog zakona, kada im prava prestaju,

ukoliko u tom roku ne pokrenu postupak za proglašenje civilne žrtve rata umrlom.

Članak 105.

- (1) Bračni drug stupanjem u drugi brak ili u izvanbračnu zajednicu, gubi prava utvrđena po ovom zakonu za civilne žrtve rata koja je ostvario kao član obitelji.
- (2) Bračni ili izvanbračni drug gubi prava po ovom zakonu i kada je napustio djecu, s kojom koristi pravo, zane-mario njihovo izdržavanje, podizanje i odgoj. Ta prava se mogu ponovo uspostaviti ako bračni ili izvanbračni drug nastavi obavljati roditeljsku dužnost za vrijeme dok se djeca koriste pravima sukladno ovim zakonom.
- (3) Korisniku prava po ovom zakonu prestaje to pravo napuštanjem Bosne i Hercegovine, duže od 3 mjeseca, računajući od dana napuštanja Bosne i Hercegovine.
- (4) Povratkom u Bosnu i Hercegovinu, korisnik prava po ovom zakonu, može podnijeti zahtjev za ponovnu uspostavu tih prava.

Članak 106.

Civilna žrtva rata i članovi obitelji civilne žrtve rata koji su ostvarili pravo na obiteljsku invalidninu, imaju pravo na zdravstvenu zaštitu pod uvjetom da status osigurane osobe nisu mogli ostvariti ni po kom drugom osnovu sukladno propisima o zdravstvenom osiguranju.

Članak 107.

- (1) Pravo na pomoć u osiguranju troškova liječenja ostvaruje civilna žrtva rata u iznimnim okolnostima.
- (2) Iznimnim okolnostima smatraju se okolnosti u kojima je život civilne žrtve rata doveden u pitanje.
- (3) Potrebu za osiguranjem troškova liječenja utvrđuje organ iz članka 23. stavak (1) ovog zakona.
- (4) Pomoć iz stavka (1) ovog članka, utvrđuje se u visini do 50 % od osnovice iz članka 9. ovog zakona.

Članak 108.

Pravo na pomoć u nabavi ortopedskih pomagala ostvaruje civilna žrtva rata, pod uvjetima i na način utvrđen propisima iz oblasti zdravstvene zaštite.

Članak 109.

Pravo na osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalificiranje i dokvalificiranje), ima civilna žrtva rata pod uvjetima i na način predviđen propisima o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba.

Članak 110.

Pravo na prioritarno zapošljavanje ostvaruju civilne žrtve rata, pod uvjetima i na način predviđen propisima o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba.

DIO ČETVRTI – ZAŠTITA OBITELJI SA DJECOM

POGLAVLJE I. TEMELJNA PRAVA OBITELJI SA DJECOM

Članak 111.

Zaštita obitelji sa djecom, u smislu ovog zakona, je osiguranje obitelji kroz materijalna i druga davanja, radi pomaganja u podizanju, odgoju i zbrinjavanju djece, kao i njihovom osposobljavanju za samostalan život i rad, u najboljem interesu djeteta.

Članak 112.

- (1) Osnovna prava obitelji sa djecom su:
 - a) dodatak na djecu;
 - b) naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta;
 - c) novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu;
 - d) jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta;
 - e) pomoć u prehrani djeteta do šest mjeseci i dodatna ishrana za majke – dojilje;
 - f) posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnica;
 - g) smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja;
 - h) osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u škola-ma osnovnog obrazovanja;
 - i) školarine i stipendije učenicima i studentima.
- (2) Propisom općine mogu se utvrditi i druga prava obitelji sa djecom.

Odjeljak A. Dodatak na djecu

Članak 113.

- (1) Pravo na dječiji dodatak pripada obitelji sa djecom koja neposredno skrbi o djetetu, a čiji mjesečni prihodi ostvareni po svim osnovama izuzev primanja ostvarenih iz socijalne zaštite i zaštite obitelji sa djecom, po članu domaćinstva ne prelaze iznos od 15% od prosječne plaće Kantona.

(2) Djetetu bez oba ili jednog roditelja, obitelji koja ima dijete ometeno u fizičkom ili psihičkom razvoju i obitelji u kojoj oba ili jedan roditelj imaju najmanje 60% oštećenje organizma, pripada pravo na dječiji dodatak bez obzira na imovinske uvjete.

Članak 114.

Ukupan prihod domaćinstva čine prihodi koje članovi domaćinstva ostvaruju u smislu članka 24. ovog zakona.

Članak 115.

- (1) Iznos dječijeg dodatka utvrđuje se u mjesečnom iznosu od 2% od prosječne plaće Kantona, po djetetu.
- (2) Iznos dječijeg dodatka iz članka 113. stavak (2) ovog zakona, utvrđuje se u mjesečnom iznosu od 3% od prosječne plaće Kantona, po djetetu.

Članak 116.

- (1) Pravo na dječiji dodatak obvezno pripada djetetu do navršene 15. godine života, ukoliko ispunjava uvjete predviđene ovim zakonom.
- (2) Dijete starije od 15 godina života ostvaruje pravo na dječiji dodatak, pod uvjetom:
 - a) da se nalazi na redovitom obrazovanju u osnovnim, srednjim i višim školama, akademijama ili fakultetima, a najduže do navršene 27. godine života;
 - b) ako je nesposobno za samostalan život i rad, a nesposobnost je nastupila do 15. godine života ili u tijeku redovitog obrazovanja, a najduže do navršene 27. godine života.

Članak 117.

Dječiji dodatak isplaćuje se i za vrijeme dok je dijete uslijed bolesti ili liječenja, spriječeno da izvršava svoje obveze u školi, odnosno fakultetu, ali najduže do navršene 27. godine života.

Članak 118.

Dječiji dodatak ne pripada djetetu koje je smješteno u ustanovu dječije i socijalne zaštite.

Članak 119.

- (1) Dječiji dodatak prestaje djetetu koje stupa u brak.
- (2) Ukoliko se utvrdi da se dječiji dodatak nenamjenski koristi, mjerodavni organ starateljstva može odrediti da se dječiji dodatak isplaćuje drugom roditelju ili osobi kod koje se dijete nalazi na izdržavanju.

Odjeljak B. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje sa posla, radi trudnoće, porođaja i njege djeteta

Članak 120.

- (1) Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta (u daljem tekstu: naknada plaće) isplaćuje se za vrijeme korištenja porodiljnog odsustva.
- (2) Osnovicu za naknadu plaće predstavlja prosječna plaća koju je žena-zaposlenik ostvarila u periodu od 6 mjeseci, prije početka korištenja odsustva zbog porođaja.
- (3) Naknadu plaće iz ovog članka ostvaruje žena-zaposlenik sa područja Kantona neovisno od sjedišta poslodavca.
- (4) Uputu o načinu obračuna, doznaci sredstava i isplati naknade plaće, donosi Ministar.

Članak 121.

- (1) Naknada plaće utvrđuje se u visini iznosa od 80% od osnovice za naknadu plaće iz članka 120. stavak (2) ovog zakona.
- (2) Naknada plaće, iz stavka (1) ovog članka, ne može biti veća od prosječne, posljednje, objavljene neto plaće Kantona.
- (3) Ukoliko žena-majka u periodu od šest mjeseci prije porođaja nije primila ili nije redovito primala plaću, naknada plaće, iz stavka (1) ovog članka, ne može biti manja od 200 KM.

Članak 122.

Naknadu plaće iz članka 120. ovog zakona može ostvariti otac djeteta, odnosno usvojitelj u slučaju smrti majke, ako majka napusti dijete ili ako je iz opravdanih razloga spriječena da koristi isto pravo.

Članak 123.

- (1) Ženi-majci, koja sukladno propisima o radu, ima pravo na rad sa polovinom punog radnog vremena, naknadu plaće za polovinu do punog radnog vremena, kada ne radi, isplaćuje Kanton u visini od 10% njene plaće koju bi ostvarila za rad sa punim radnim vremenom.
- (2) Pravo iz stavka (1) ovog članka može ostvariti i otac djeteta u slučajevima navedenim u članku 122. ovog zakona.

Članak 124.

U slučaju kada žena-majka koja rodi mrtvo dijete ili ako dijete umre prije isteka porodiljnog odsustva, na temelju nalaza ovlaštenog liječnika, ima pravo da produži porodilj-

no odsustvo za onoliko vremena, koliko je potrebno da se oporavi od porođaja i psihičkog stanja uzrokovanog gubitkom djeteta, za to vrijeme joj pripada pravo na naknadu plaće sukladno članku 120. i 121. ovog zakona.

Članak 125.

- (1) Jedan od roditelja djeteta sa težim smetnjama u razvoju (teže hendikepiranog djeteta) u slučaju da se radi o samohranom roditelju ili da su oba roditelja zaposlena, a dijete nije smješteno u ustanovu socijalno - zdravstvenog zbrinjavanja, ima pravo na naknadu plaće za polovinu punog radnog vremena, kada ne radi, u iznosu od 20% od plaće koju bi ostvario za rad sa punim radnim vremenom.
- (2) Dužinu potrebe za skraćenim radom, utvrđuje svojim nalazom mjerodavna zdravstvena ustanova.

Članak 126.

Na naknadu plaće iz ovog zakona vrši se obračun i uplata doprinosa i poreza sukladno zakonu.

Odjeljak C. Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu

Članak 127.

- (1) Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu ostvaruje se u vidu jednokratne novčane pomoći i iznosi 150 KM, po svakom novorođenčetu.
- (2) Jednokratnu novčanu pomoć iz stavka (1) ovog članka, ostvaruje porodilja koja nije u radnom odnosu, pod uvjetom da ima prijavljeno prebivalište, odnosno boravište na području Kantona, i da mjesečni prihodi domaćinstva, ostvareni u periodu od šest mjeseci koja prethode mjesecu u kome je podnesen zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu pomoć, ne prelazi iznos od 50 % od prosječne plaće Kantona.

Odjeljak D. Jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta

Članak 128.

- (1) Jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta ostvaruje se u iznosu od 15% od posljednje objavljene prosječne plaće Kantona.
- (2) Pravo iz stavka (1) ovog članka mogu ostvariti porodilje iz članka 127. ovog zakona.

Odjeljak E. Pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke – dojilje

Članak 129.

- (1) Pravo na pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatnu ishranu za majke dojilje ostvaruje se, u trajanju od 6 mjeseci, ukoliko su ispunjeni uvjeti za ostvarivanje prava na novčanu pomoć iz članka 127. ovog zakona.
- (2) Iznos pomoći se određuje u visini od 10% od prosječne plaće Kantona.

Odjeljak F. Posebni psihosocijalni tretman bračnih partnera koji žele djecu i trudnica

Članak 130.

Pravo na posebni psihosocijalni tretman bračnih partnera koji žele djecu i trudnica ostvaruje se u obiteljskomsavjetovalištu obrazovanom pri organu starateljstva.

Odjeljak G. Smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja

Članak 131.

- (1) Smještaj djece, uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja, osigurava se djeci predškolskog uzrasta na području Kantona.
- (2) Pravo na subvencioniranje dijela troškova boravka pojedinih socijalnih kategorija djece u predškolskoj ustanovi, ostvaruje se sukladno odluci općine o kriterijima subvencioniranja troškova smještaja djece u predškolskim ustanovama.

Odjeljak H. Osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja

Članak 132.

- (1) Pravo na osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave mogu ostvariti djeca obitelji korisnika stalne novčane pomoći, koja pohađaju osnovnu školu.
- (2) Pravo iz stavka (1) ovog članka može se ostvariti u vrijeme nastave u osnovnim školama, o čemu odlučuje općina.

Odjeljak I. Pravo na školarine i stipendije učenicima i studentima

Članak 133.

- (1) Pravo na školarine i stipendije, odnosno prednost u smislu bodovanja i rangiranja kandidata, imaju učenici i

studenti sa područja Kantona, koji zadovoljavaju kriterije za ostvarivanje ovog prava.

- (2) Kriterije za ostvarivanje prava na školarine i stipendije iz proračunskih sredstava Kantona, utvrđuje Vlada Kantona.

POGLAVLJE II. DJEČIJI TJEDAN

Članak 134.

- (1) Na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine svake godine prvi tjedan mjeseca listopada, određuje se kao "Dječiji tjedan" koji se uvodi radi podsticanja i organiziranja raznovrsnih kulturno-obrazovnih, rekreativnih i drugih manifestacija posvećenih djeci i poduzimanja drugih mjera i akcija za unaprijeđenje razvoja skrbi o djeci.
- (2) Tijekom cijelog mjeseca listopada za "Dječiji tjedan" će se naplaćivati novčani iznosi, na način određen ovim i Federalnim zakonom.

Članak 135.

Aktivnosti obilježavanja „Dječijeg tjedna“ u Kantonu, planiraju se za svaku godinu posebnim programom, koji tim povodom donosi Ministar.

Članak 136.

- (1) Naplaćene novčane iznose utvrđene Odlukom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, gospodarska društva, poslodavci i druge pravne i fizičke osobe, koje vrše naplatu na području Kantona, dužna su uplatiti na račun proračuna Kantona u roku od 15 dana, po isteku mjeseca listopada.
- (2) Način naplate novčanih iznosa iz članka 134. stavak (2) ovog zakona bliže će propisati ministar Ministarstva financija Kantona.

Članak 137.

- (1) Uplaćena i utvrđena sredstva u proračunu Kantona sa pozicije "Dječiji tjedan", Ministarstvo raspoređuje organizatorima raznovrsnih kulturno-obrazovnih, rekreativnih i drugih manifestacija posvećenih djeci i u svrhu poduzimanja drugih mjera i akcija za unaprijeđenje razvoja skrbi o djeci.
- (2) Na temelju prijedloga općinskog prvostupanijskog organa dio sredstava iz stavka (1) ovog članka može se odobriti kao pomoć u rješavanju pojedinačnih slučajeva-djece, odnosno za socijalne namjene, a shodno Programu obilježavanja „Dječijeg tjedna“ na području Kantona.

DIO PETI – POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE, ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE OBITELJI SA DJECOM

Članak 138.

- (1) O pravima utvrđenim ovim i Federalnim zakonom, u prvom stupnju rješava općinski prvostupanijski organ.
- (2) O žalbi protiv rješenja općinskog prvostupanijskog organa, rješava Ministarstvo.

Članak 139.

- (1) Postupak za ostvarivanje prava, po ovom zakonu, pokreće se na zahtjev osobe kojoj je, u smislu ovog zakona, potrebna zaštita ili na zahtjev njenog zakonskog zastupnika, odnosno člana domaćinstva imenovanog za staratelja.
- (2) Općinski prvostupanijski organ može odrediti odraslu osobu koja predstavlja obitelj radi prava utvrđenih ovim zakonom.
- (3) Postupak za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite pokrenut će po službenoj dužnosti mjerodavni općinski prvostupanijski organ nakon određenih saznanja ili obavijesti pruženih od strane fizičkih ili pravnih osoba, a koja ukazuju na potrebu pokretanja postupka.
- (4) Za ostvarivanje prava iz članka 112. stavak (1) točka b), c), d) i e) ovog zakona stranka podnosi zahtjev u roku od 60 dana od dana porođaja.
- (5) Ukoliko stranka podnese zahtjev po isteku ovog roka, pravo joj teče od prvog dana u mjesecu u kojem je zahtjev podnesen.
- (6) Iznimno, ukoliko je stranka samohrana majka ili majka koja se porodila putem carskog reza bila spriječena da podnese zahtjev u propisanom roku iz stavka (4) ovog članka, može joj se priznati pravo od dana poroda samo ukoliko zahtjev podnese najkasnije do mjesec dana od dana isteka roka za podnošenje zahtjeva utvrđenog u stavku (4) ovog članka.
- (7) Ministar će donijeti propis o načinu vođenja evidencije u oblastima socijalne zaštite i zaštite obitelji sa djecom.

Članak 140.

Prije donošenja rješenja o ostvarivanju prava na smještaj u drugu obitelj iz članka 45. ovog zakona, općinski prvostupanijski organ dužan je zatražiti suglasnost Ministarstva, kojem je za svaki konkretan slučaj dužan dostaviti socijalnu anamnezu.

Članak 141.

- (1) Prava po ovom zakonu pripadaju korisniku od prvog dana narednog mjeseca po podnošenju zahtjeva, odnosno pokretanja postupka po službenoj dužnosti, ako ovim zakonom nije drugačije određeno i traju dok postoje uvjeti za stjecanje i korištenje prava po ovom i Federalnom zakonu.
- (2) Raseljene osobe koje borave u Kantonu, prava ostvarena po ovom zakonu, nastavljaju ostvarivati i povratkom u ranija prebivališta i to najduže 12 mjeseci od povratka.

Članak 142.

- (1) U slučajevima kada će se smještaj u Ustanovu, iz članka 55. ovog zakona, djelomično ili u potpunosti financirati iz proračuna Kantona, općinski prvostupanjski organ dužan je prije donošenja rješenja o upućivanju osoba u Ustanovu, zatražiti suglasnost Ministarstva, kojem je za svaki konkretan slučaj dužan dostaviti socijalnu anamnezu. Nakon pribavljanja suglasnosti, općinski prvostupanjski organ može donijeti rješenje o upućivanju osoba u Ustanovu.
- (2) Iznimno, smještaj osoba iz stavka (1) članka 55., izvršit će se bez pribavljanja suglasnosti iz stavka (1) ovog članka uz obvezu pribavljanja suglasnosti u roku od 15 dana od dana izvršenja smještaja po žurnom postupku.

Članak 143.

Korisnik prava po ovom zakonu, dužan je organu koji vodi postupak, prijaviti svaku promjenu koja je od utjecaja na ostvarivanje i obujam tog prava, u roku od 15 dana od dana nastale promjene.

Članak 144.

- (1) Osobi koja se nađe u stanju socijalne potrebe, a sa područja je drugog kantona, pružit će se potreban oblik socijalne zaštite od strane općinskog prvostupanjskog organa.
- (2) Od strane organa iz stavka (1) ovog članka, odgovarajući oblik socijalne zaštite pružit će se i osobi u stanju socijalne potrebe sa područja druge općine Kantona.
- (3) Za pruženu zaštitu i izvršene usluge, obračunat će se troškovi i fakturirati mjerodavnim prvostupanjskim organima općine prebivališta, osoba iz stavka (1) ovog članka.

Članak 145.

Osoba kojoj se ne može utvrditi prebivalište ostvaruje potreban oblik socijalne zaštite od strane općinskog prvostupanjskog organa, prema mjestu boravišta.

Članak 146.

- (1) Prvostupanska rješenja kojima se utvrđuju prava po ovom zakonu, povremeno podliježu reviziji.
- (2) Reviziju po službenoj dužnosti vrši Ministarstvo, prema Instrukciji koju donosi Ministar.
- (3) Ako je protiv prvostupanjskog rješenja izjavljena žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem.

Članak 147.

- (1) U postupku revizije Ministarstvo se može sa prvostupanjskim rješenjem suglasiti, izmijeniti ga, poništiti ili ga ukinuti.
- (2) Ministarstvo će u postupku revizije poništiti ili ukinuti prvostupanjsko rješenje i predmet vratiti na ponovni postupak – odnosno samostalno riješiti ako utvrdi da:
 - a) su u prvostupanjskom postupku nepotpuno ili pogrešno utvrđene činjenice;
 - b) se u postupku nije vodilo računa o pravilima postupka koja bi bila od utjecaja na rješenje stvari;
 - c) su pogrešno ocijenjeni dokazi;
 - d) je iz utvrđenih činjenica izveden pogrešan zaključak o činjeničnom stanju;
 - e) je pogrešno primijenjen propis na temelju koga je riješeno.
- (3) Ukoliko je rješenje u postupku revizije poništeno ili ukinuto i predmet vraćen na ponovni postupak, prvostupanjski organ donosi novo rješenje.
- (4) Protiv novog rješenja iz stavka (3) ovog članka može se izjaviti žalba i vodi se revizijski postupak, suglasno odredbama ovog zakona.

Članak 148.

Kada u postupku revizije bude izmijenjeno prvostupanjsko rješenje to rješenje ima pravnu snagu od prvog dana narednog mjeseca od dana donošenja.

Članak 149.

- (1) U slučajevima kada iznosi visine novčane pomoći, odnosno naknade nisu fiksno utvrđeni, usklađivanje primanja na temelju prava korisnika socijalne zaštite iz članka 19. ovog zakona, a u vezi sa promjenama iznosa prosječne plaće Kantona, općinski prvostupanjski organ vrši jednom godišnje.
- (2) Usklađivanje primanja na temelju prava na dječiji doatak iz članka 112. točka a) ovog Zakona, a u vezi sa promjenama iznosa prosječne plaće Kantona, općinski prvostupanjski organ vrši jednom godišnje.

**DIO ŠESTI – FINANCIRANJE SOCIJALNE
ZAŠTITE, ZAŠTITE CIVILNIH
ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE OBITELJI
SA DJECOM**

Članak 150.

- (1) Sredstva financiranja socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom osiguravaju se sukladno ovim i Federalnim zakonom iz:
- proračuna Kantona;
 - proračuna općine;
 - ulaganja osnivača;
 - gospodarskih i uslužnih djelatnosti ustanova;
 - osobnog udjela korisnika;
 - legata, poklona i zavještanja;
 - drugih izvora.
- (2) Ovisno od mogućnosti Kantona i općina Kantona, priliva sredstava u proračun Kantona i proračuna općina Kantona i ukupnih potreba za financiranjem socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom propisom Kantona mogu se propisati i novi izvori financiranja oblasti iz stavka (1) ovog članka.

Članak 151.

- (1) Iz kantonalnog proračuna financiraju se oblici socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom i to:
- stalna novčana pomoć u obujmu od 60 % potrebnih sredstava;
 - novčana naknada za pomoć i njegu od strane druge osobe;
 - osposobljavanje za život i rad;
 - smještaj u drugu obitelj;
 - smještaj u ustanove socijalne zaštite;
 - prava civilnih žrtava rata u obujmu utvrđenom Federalnim zakonom;
 - Dodatak na djecu;
 - naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta;
 - novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu;
 - jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta;
 - pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke dojilje;
 - školarine i stipendije učenicima i studentima;
 - zdravstvena zaštita korisnika socijalne zaštite.
- (2) Sukladno svojim mogućnostima Kanton će financirati ostale dodatne potrebe i intervencije socijalno-zaštitnog karaktera.
- (3) Iz proračuna Kantona financiraju se ustanove i institucije koje osniva Kanton u funkciji obavljanja djelatnosti iz

okvira ovog zakona.

- (4) Sukladno svojim mogućnostima, Kanton će podsticati rad kantonalnih Udruga, drugih srodnih udruga i organizacija socijalnog karaktera.

Članak 152.

- (1) Iz općinskog proračuna financirat će se:
- stalna novčana pomoć u obujmu od 40 % potrebnih sredstava,
 - druge materijalne pomoći iz članka 33. ovog zakona;
 - usluge socijalnog i drugog stručnog rada;
 - kućna njega i pomoć u kući;
 - posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnica;
 - smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja;
 - osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja;
 - i druga prava iz socijalne zaštite, koja svojim propisima utvrđuju, odnosno planiraju općine.
- (2) Iz proračuna općine financiraju se Ustanove, čiji je osnivač općina.
- (3) Sukladno svojim mogućnostima općina će podsticati rad općinskih Udruga, drugih srodnih udruga i organizacija socijalnog karaktera.

Članak 153.

- (1) Troškove postupka za ostvarivanje prava iz oblasti socijalne zaštite, osim prava iz članka 20. točka b) ovog zakona, snosi organ koji vodi postupak.
- (2) U slučaju utvrđivanja potrebe za pomoći i njegovom od strane druge osobe u prvostupanjskom i drugostupanjskom postupku, u dijelu koji se odnosi na troškove pribavljanja nalaza, ocjene i mišljenja iz članka 30. stavak (3) ovog zakona, snosi organ koji provodi postupak u iznosu od 70% i podnositelj zahtjeva u iznosu od 30% tih troškova.

**DIO SEDMI – NADZOR NAD PROVEDBOM OVOGA
ZAKONA I NAD RADOM USTANOVA**

Članak 154.

Ministarstvo vrši nadzor nad provedbom ovog zakona, drugih propisa i općih akata donesenih sukladno ovim zakonom, kao i nadzor nad stručnim radom Ustanova koje osniva Kanton, odnosno općina, izdaje instrukcije i vrši upravni nadzor i kontrolu namjenskog trošenja sredstava namijenjenih za ostvarivanje prava po ovom zakonu, a koja se osiguravaju iz kantonalnog proračuna (u daljem tekstu: nadzor).

Članak 155.

Općinski prvostupanjski organ koji je odlučio o smještaju osoba u drugu obitelj obavlja nadzor nad tom obitelji, pruža pomoć toj obitelji i redovitim obilaskom održava stalnu vezu sa smještenom osobom.

Članak 156.

Nadzor ima za cilj unaprijeđivanje stručnog rada, instruktiranje, pravovremeno uočavanje i registriranje nepravilnosti i propusta u stručnom radu, a radi poduzimanja odgovarajućih mjera potrebnih za spriječavanje ili otklanjanje štetnih posljedica.

Članak 157.

- (1) Nadzor vrši Ministarstvo na temelju plana koji utvrđuje Ministar.
- (2) Planom iz stavka (1) ovog članka osigurava se stalni nadzor.
- (3) Općinski prvostupanjski organ, odnosno Ustanova je dužna omogućiti obavljanje nadzora sukladno ovom zakonu.

Članak 158.

- (1) Nakon obavljenog nadzora podnosi se izvješće Ministru u roku od 8 dana.
- (2) izvješće iz stavka (1) ovog članka obvezno sadrži:
 - a) prikaz utvrđenog stanja;
 - b) prijedlog mjera i rokove za otklanjanje nedostataka i
 - c) prijedlog drugih mjera koje je potrebno poduzeti.

Članak 159.

- (1) Ministarstvo je dužno da razmotri izvješće i utvrdi mjere za otklanjanje nedostataka i rokove za njihovo izvršenje, te da o tome obavijesti Ustanovu, u kojoj je nadzor izvršen.
- (2) Ustanova je dužna otkloniti utvrđene nedostatke sukladno rokovima iz stavka (1) ovog članka, a najkasnije 60 dana od dana prijema obavještenja.

DIO OSMI – NAKNADA ŠTETE**Članak 160.**

Korisnik, koji je na temelju rješenja o priznavanju prava iz ovog zakona, ostvario određena primanja na koja nije imao pravo, dužan je u roku koji mu odredi općinski prvostupanjski organ vratiti primljeni iznos, ako je to pravo ostvario:

- a) na temelju neistinitih ili netočnih podataka za koje je znao ili morao znati da su neistiniti, odnosno netočni

ili je na drugi protuvpravan način ostvario primanja na koja nije imao pravo, ili je isto ostvario u većem obujmu od onog koji mu pripada;

- b) zbog toga što nije prijavio promjenu, koja bi utjecala na prestanak ili obujam prava, a znao je ili je morao znati za tu promjenu.

Članak 161.

- (1) Ako korisnik primanja ne postupi na način određen člankom 160. ovog zakona, povrat spornog iznosa ostvarit će se tužbom, putem nadležnog suda.
- (2) Općinski prvostupanjski organ će, ovisno od ukupnih socijalnih okolnosti konkretnog slučaja:
 - a) tražiti vraćanje primljenih iznosa u ratama,
 - b) osloboditi osobu kao korisnika obveze vraćanja cijelog iznosa, u slučajevima kada bi ostvarivanjem takvog potraživanja nasljednici i članovi obitelji korisnika ostali bez imovine, odnosno prihoda potrebnih za podmirenje osnovnih stambenih i drugih životnih uvjeta.

DIO DEVETI – KAZNE NE ODREDBE**Članak 162.**

- (1) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se za prekršaj Ustanova, kao pravna osoba ako:
 - a) korisniku protivno odredbama ovog zakona uskrati ili ograniči prava koja mu pripadaju;
 - b) omogućiti korištenje prava osobi kojoj ne pripada pravo po ovom zakonu ili joj ne pripada u tom obliku;
 - c) ne otkloni nedostatke utvrđene u vršenju stručnog nadzora u roku utvrđenom u članku 159. stavak (2) ovog zakona,
 - d) ne vodi propisane evidencije;
 - e) ne omogućiti ovlaštenoj osobi vršenje neposrednog nadzora.
- (2) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u Ustanovi, novčanom kaznom od 100,00 KM do 400,00 KM.

Članak 163.

Novčanom kaznom od 100,00 do 400,00 KM kaznit će se hranitelj, kod koga je dijete smješteno, ukoliko poduzme važnije mjere u pogledu osobnosti djeteta suprotno članku 50. ovog zakona.

Članak 164.

- (1) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se za prekršaj poslodavac - pravna osoba odnosno poslodavac – fizička osoba ako za vrijeme

„Dječijeg tjedna“ ne naplaćuje i ne uplaćuje novčane iznose utvrđene odlukom Vlade Federacije BiH sukladno članku 95. Federalnog zakona, članku 134. stavak (2) i članku 136. stavak (1) ovog zakona.

- (2) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba kod poslodavca – koja je pravna osoba novčanom kaznom od 100,00 KM do 400,00 KM.

DIO DESETI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 165.

Postojeće Ustanove koje obavljaju djelatnost socijalne zaštite dužne su uskladiti pravila i druge opće akte sa odredbama ovog zakona, u roku od 6 mjeseci, od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 166.

- (1) Po stupanju na snagu ovog zakona, Ministar će donijeti propise i to:

a) U roku od 6 mjeseci:

1. Pravilnik o općim, tehničkim i stručnim uvjetima za osnivanje i rad ustanova socijalne zaštite iz članka 74. stavak (5);
2. Pravilnik o normativima stručnih kadrova i smještajnih uvjeta centara, iz članka 79. stavak (3);
3. Pravilnik o otkrivanju, ocjenjivanju sposobnosti, razvrstavanju i evidenciji djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju, iz članka 23. stavak (4);
4. Naputak o sadržaju i formi iskaznica socijalnih i drugih zaposlenika ustanova socijalne zaštite i mjerodavnih općinskih službi, iz članka 65. stavak (4);
5. Pravilnik o naknadi za rad staratelja i osoba imenovanih za vršenje dužnosti staratelja, iz članka 70. stavak (3).

b) U roku od 3 mjeseca:

1. Naputak o priznavanju prava zdravstvenog osiguranja i ostvarivanju osnovne zdravstvene zaštite, iz članka 18. stavak (2);
2. Naputak o načinu vođenja evidencija o korisnicima smještenim u Ustanove, iz članka 77. stavak (2).

c) U roku od 2 mjeseca:

1. Naputak o načinu vođenja evidencije u oblastima socijalne zaštite i zaštite obitelji sa djecom, iz članka 139. stavak (7);
2. Naputak o načinu obračuna, doznaci sredstava i isplati na temelju prava, iz članka 120. ovog zakona;
3. Instrukciju o načinu izvršenja revizije rješenja o priznavanju prava na temelju ovog zakona, iz članka 146.;
4. Pravilnik o postupku ocjenjivanja potrebe za pomoći i

njegovom od strane druge osobe, iz članka 30. stavak (4).

- (2) Do donošenja propisa iz stavka (1) ovog članka primjenjuju se postojeći propisi, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Članak 167.

Prava utvrđena po ovom zakonu prestaju kada prestanu okolnosti koje su bile od utjecaja za njihovo priznavanje.

Članak 168.

Postupci za ostvarivanje prava započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, a koji nisu završeni okončat će se shodno odredbama ovog zakona.

Članak 169.

- (1) Na pitanja osoba sa invaliditetom, odnosno osoba ometenih u psihičkom i fizičkom razvoju u smislu članka 11. stavak (1) točka (e) ovog zakona i druga pitanja koja nisu uređena ovim zakonom, primjenjuje se Federalni zakon.
- (2) Prava iz ovog zakona mogu ostvariti osobe, odnosno obitelji, koje imaju prebivalište, odnosno boravište na području Kantona.

Članak 170.

Danom početka primjene ovog zakona, prestaje primjena propisa o socijalnoj i dječijoj zaštiti i zaštiti civilnih žrtava rata, koji su se do dana stupanja na snagu ovog zakona primjenjivali na području Kantona, i to:

- a) Odluka o pravu na naknadu plaće ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme porodiljnog odsustva („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 14/99 i 10/01),
- b) Odluka o uređivanju prava na novčanu pomoć porodilji koja nije u radnom odnosu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 11/02 i 9/03),
- c) Odluka o odobravanju sredstava za privremeno financiranje troškova smještaja djece u druge obitelji („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 12/99).

Članak 171.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana, od dana objavljivanja u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 01-02-15356/07

Datum, 28.06.2007. godine

Z e n i c a

PRESJEDATELJ

Sejad Zaimović s.r.

VLADA**159.**

Na temelju članka 16. stavak 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 16/00, 7/05 i 4/06), Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 18. sjednici, održanoj 28.06.2007. godine, donosi

O D L U K U

o odobavanju sredstava za financiranje realiziranja projekta "Obnova stambenih objekata u funkciji povratka raseljenih osoba i povratnika na područje i sa područja Zeničko-dobojskog kantona"

Članak 1.

Odobravaju se sredstva u iznosu od 350.000,00 KM (slovima: tristotinepedesettisuća KM) za financiranje realiziranja projekta "Obnova stambenih objekata u funkciji povratka raseljenih osoba i povratnika na područje i sa područja Zeničko-dobojskog kantona".

Članak 2.

Odobrena sredstva iz članka 1. ove Odluke isplatit će se iz Proračuna Zeničko-dobojskog kantona za 2007. godinu, razdjel 20, proračunska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001, ekonomski kod 614200, subanalitika KAD 202, pozicija Proračuna «Sredstva za poticaj povratka izbjeglih i raseljenih osoba».

Članak 3.

Postupak odabira najpovoljnijeg dobavljača provest će Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice sukladno Zakonu o javnim nabavama ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 49/04, 19/05, 52/05).

Članak 4.

Za realiziranje ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i Ministarstvo financija, svako u domenu svojeg djelokruga.

Članak 5.

Odluka stupa na snagu danom donošenja, i bit će objavljena u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj: 02-14-15748/07

Datum, 28.06.2007. godine

Zenica

PREMIJER**Miralem Galijašević, s.r.****160.**

Na temelju članka 16. stavak 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 16/00, 7/05 i 4/06), a u vezi sa člankom 27. Zakona o zaštiti kulturne baštine ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 2/00), Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 19. sjednici, održanoj 04.07.2007. godine, donosi

O D L U K U

o utvrđivanju potrebe za formiranjem Povjerenstva za procjenu ispunjenosti uvjeta za arheološka istraživanja na lokalitetima "Plješevica", "Gornja Vratnica" i "Visočica" (izvan zaštićene zone), u Općini Visoko

Članak 1.

Utvrđuje se potreba za formiranjem Povjerenstva za procjenu ispunjenosti uvjeta za arheološka istraživanja na lokalitetima "Plješevica", "Gornja Vratnica" i "Visočica" (izvan zaštićene zone), a prema projektima predloženim od Općine Visoko.

Članak 2.

Ovlašćuje se Ministrica Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport da imenuje članove Povjerenstva iz članka 1. ove odluke, posebnim rješenjem.

Članak 3.

Povjerenstvo iz članka 1. i 2. ove odluke, se zadužuje za stručnu analizu u arheološkom dijelu projekata dostavljenih od Općine Visoko: "Plješevica", "Gornja Vratnica" i "Visočica", (izvan zaštićene zone), a posebno:

- za utvrđivanje postojanja adekvatnog kadra i opreme neophodne za navedena arheološka istraživanja,
- naznaku područja iskopavanja i istraživanja, kao i pravca i obujma radova,
- mjere zaštite iskopenih lokaliteta (nekretnina i pokretnosti),
- kao i drugih pitanja od značaja za očuvanje iskopenih dobara baštine.

Članak 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj: 02-40-15883/07

Datum, 04.07.2007. godine

Zenica

PREMIJER**Miralem Galijašević, s.r.**

Sadržaj**SKUPŠTINA**

158. Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji sa djecom311

VLADA

159. Odluka o odobravanju sredstava za financiranje realiziranja projekta „Obnova stambenih objekata u funkciji povratka raseljenih osoba i povratnika na područje i sa područja Zeničko-dobojskog kantona“334

160. Odluka o utvrđivanju potrebe za formiranjem Povjerenstva za procjenu ispunjenosti uvjeta za arheološka istraživanja na lokalitetima „Plješevica“, „Gornja Vratnica“ i „Visočica“ (izvan zaštićene zone), u Općini Visoko.....334